

Uvodnik

Andrej Bratuž

Večjezičnost ob prazniku Republike

Festa della Repubblica - Praznik Republike - Fieste de republiche. Taki so naslovi na lepkih, ki sta jih goriška Pokrajina in goriška Občina dali nalepiti po mestu. Poleg italijanskega in slovenskega sta tokrat poskrbeli tudi za lepak v furlanskem jeziku. Že večkrat prej smo lahko opazili lepake v slovenščini. Pokrajina več let izpostavlja poleg italijanskih tudi slovenske lepake, in sicer ob državnih praznikih 1. novembra, 25. aprila in 2. junija, Občina pa v novejšem času.

Večjezičnost, ki jo ob državnih praznikih uvajata goriški javni upravi, zasluži naše priznanje. Upati je, da bodo njenemu zgledu sledili še drugje, zlasti v Trstu. Popolnoma jasno je, da tak korak še ne rešuje vprašanj naše manjšine, vendar kaže pripravljenost, da se v javnosti priznavajo jeziki, ki se govorijo na tem ozemlju. Slovenci v Italiji se moramo še vedno soočati z nekaterimi perečimi vprašanji, ki tarajo našo narodnostno skupnost, zato se tem bolj veselimo, da javne uprave v določenih primerih pokažejo svojo odprtost. Besedilo na lepkih izraža zadovoljstvo nad dejstvom, da so se italijanski državljani na znanem ljudskem glasovanju 2. junija 1946 opredelili za republiko. Prišlo je do nove demokratične ustave, ki vsebuje načela enakosti in svobode ter jamči pravice in dolžnosti vsem državljanom, tudi pripadnikom jezikovnih manjšin. Zaščiti slednjih je v celoti posvečen šesti člen ustave. Na lepkih se tudi poudarja, da pomeni praznik Republike priznanje državi, ki je pobudnica miru in zblizovanja med narodi. 2. junij 2004 na novo "postavlja pomembne vrednote v okviru nove Evrope".

Raba manjšinskih jezikov v razglasih javnih uprav je gotovo pomembna, ker se s tem nedvoumno priznava prisotnost slovenske in furlanske narodnostne skupnosti v naši deželi. Tudi italijanska javnost se ob takšnih in podobnih pobudah lahko prepriča, da je raba več jezikov na narodnostno mešanem ozemlju nekaj povsem naravnega.

Na podobno odprtost kaže tudi več mesecev trajajoča in zelo dobro obiskana razstava svetovno znanega umetnika Zorana Mušiča, doma iz Goriških Brd. V vsakem razstavnem prostoru Attensove palače v Gorici smo lahko poleg italijanskega besedila ali komentarja in poleg naslovov v italijanščini brali tudi slovenske. Kakor je znano, je odmevno razstavo, ki se je zaključila 30. maja in je privabila obiskovalce od vsepovsod, tudi iz drugih držav, zlasti iz Slovenije, priredila goriška Pokrajina skupaj z Goriškimi pokrajinskimi muzeji in z Deželno galerijo sodobne umetnosti L. Spazzapana. Ob tej priložnosti so bile na razpolago informativne knjižice in drugo gradivo v italijanščini in slovenščini.

To so vsekakor pomenljiva znamenja v procesu zblizovanja in medsebojnega razumevanja.

Pomembno znamenje, ki bi pričalo o raznolikosti tukajšnjega prebivalstva, bi bile seveda večjezične table ob vhodu v mesta, npr. Gorizia, Gorica, Gurizze. Takšna večjezičnost je že dolgo uveljavljena na Koprskem, na Južnem Tirolskem in v Dolini Aoste. Kdo ve, če se bo to kdaj uresničilo tudi pri nas.

Praznik kruha v Škednju

Foto Kroma

Slovenska narodna skupnost v Italiji hoče nadaljevati tradicijo samostojnega političnega nastopanja, ki edino jamči slovenskim izvoljenim predstavnikom, da nastopajo v imenu in korist manjšine, ki jih je izvolila.

Spet na volitve, tokrat skupno za obnovitev evropskega parlamenta in naših občinskih uprav na Tržaškem in Goriškem. Slovenska narodna skupnost v Italiji hoče nadaljevati tradicijo samostojnega političnega nastopanja, ki edino jamči slovenskim izvoljenim predstavnikom, da nastopajo v imenu in korist manjšine, ki jih je izvolila. Slovenci se bomo ohranili in utrdili na svoji zemlji, le če bomo zmožni se postaviti na lastne temelje tudi v političnem tekmovanju in ne dajati svojih glasov vsedravnim italijanskim

parlamentarnim strankam, da se z njimi okoriščajo razni veljaki, ki potem na manjšinske probleme kaj radi pozabijo ali vsaj nimajo dovolj časa in zanimanja, da bi se z njimi ukvarjali.

Edina zamejska narodna politična stranka v Italiji je Slovenska skupnost; njej bi morali zaupati svoj glas vsi, ki se zavzemajo za ovrednotenje, življenjskost in napredek slovenske narodne skupnosti ne glede na svetovnonazorsko pripadnost in opredeljenost glede na vsedržavne in svetovne probleme.

Vsi kandidati na listah SSK se - poleg svojih rednih delovnih in drugih obveznosti - zavzemajo za družbeno in splošno vprašanja in ne stopajo v politično areno, da bi obogateli ali se kakorkoli na račun svojih slovenskih volivcev vpenjali na visoka ali donosna mesta v družbi.

Edini cilj zavednega slovenskega politika pri SSK je biti vsem na razpolago in se truditi, da bi v organu, kjer nastopa, nikoli ne zmanjkal slovenski glas in mnenje narodne skupnosti o raznih obravnavanih zadevah.

Drago Štoka za evropski parlament na listi Južnih Tirolcev, Hadrijan Corsi za župana v Števerjanu, Julijan Čaudek v Sovodnjah in Ivan Černic v Doberdolu, Fulvia Premolin in Dolini, Marko Pisani v Repnu, Dimitrij Žbogar v Zgoniku, imajo vsi zvrhano mero dela v lastni zaposlitvi ali gospodarski dejavnosti, pa so vseeno sprejeli kandidature kot ponosni Slovenci, ki hočejo nekaj svojega dragocenega časa posvetiti skupnosti, pa tudi svojih nedvomnih sposobnosti, da bodo tudi ostali Slovenci bolj in učinkoviteje zastopani.

Pa vsi predstavniki na raznih občinskih listah, ki podpirajo naše županske kandidate, katerih imen ne bomo navajali, a jim moramo biti hvaležni za razpoložljivost in pripravljenost za skupno delo. To je približno 70 zamejskih zavednih članov naše narodne skupnosti, ki zasluzijo vso brezpogojno podporo Slovencev na Goriškem in Tržaškem.

Kako mora torej voliti zaveden zamejski Slovenec v soboto in nedeljo, 12. in 13. junija?

- Za evropske volitve prekriža znak PLANIKE SVP in pripiše SAMO ENO IME: DRAGO ŠTOKA.

- Za občinske volitve v Števerjanu: prekriža ime HADRIJAN CORSI ali znak LIPOVE VEJICE in pripiše ime enega od kandidatov LIPOVE VEJICE.

- Za občinske volitve v Sovodnjah: prekriža ime JULIJAN ČAUDEK ali znak liste ZDRUŽENI-UNITI in pripiše eno izmed imen na listi UNITI ZDRUŽENI

- Za občinske volitve v Doberdolu: prekriža ime IVAN ČERNIC ali znak liste Skupaj za bodočnost in pripiše eno izmed imen na listi SKUPAJ ZA BODOČNOST

- Za občinske volitve v Dolini: prekriža ime FULVIA PREMOLIN in pripiše eno izmed imen na listi ZDRUŽENI ZA DOLINO

- Za občinske volitve v Repnu: prekriža ime MARKO PISANI ali znak liste Skupaj za Repentabor in pripiše eno izmed imen na listi SKUPAJ ZA REPENTABOR

- Za občinske volitve v Zgoniku: prekriža ime DIMITRIJ ŽBOGAR ali znak LIPOVE VEJICE in pripiše eno izmed imen na listi SLOVENSKA SKUPNOST.

OGLAS

Zaključni volilni shod

V petek, 11. junija, ob 20. uri na sedežu pevskega zbora Hrast v dvorani za cerkvijo v Doberdolu

Pogovor

Lučka Kralj Jerman o goriških spominih in svoji življenjski poti v lepi, a trpki tujini

43. Linhartovo srečanje

Dramski odsek PD Štandraž se je povzpел na sam vrh slovenskega ljubiteljskega gledališkega poustvarjanja

Evropske in upravne volitve v Italiji

Smo pred prelomnico?

Vsoboto, 12., in v nedeljo, 13. t.m., bodo v Italiji volitve v evropski parlament in v mnogih občinah ter pokrajinskih bodo obnovili občinske oziroma pokrajinske svete. Našo slovensko narodno skupnost seveda predvsem zanimajo izidi v tistih občinah, kjer je naš življenjski prisoten. Da se omejimo na Tržaško in Goriško, v tej zvezi omenjamo občine Dolino, Repentabor in Zgonik, ozirna Števerjan, Sovodnje in Doberdob, čeprav ne smemo pozabiti na Benečijo, Režijo in Kanalsko dolino, kjer se bodo 12. in 13. junija prav tako obnavljali občinski sveti.

Glede na večinski volilni zakon, ki velja za izvolitev obeh zakonodajnih zbornic, je zmagala t.i. Doma svoboščin na zadnjih državnozbornih volitvah zagotovila Berlusconi in njegovim zaveznikom absolutno večino v obeh vejah parlamenta, kjer že četrto leto "vedri in oblači, medtem ko je opozicija dejansko nemočna in ne more opravljati niti svoje institucijske naloge, to je nadzorovati delo vladajoče večine. Položaj postaja naravnost grotesken glede na dejstvo, da je predsednik vlade tudi medijski in založniški mogotec ter zaradi svoje politične funkcije de-

jansko nadzoruje tudi državno radijsko in televizijsko družbo RAI. Vse to je sicer že dolgo znano, a se stanje nikakor ne more niti za las premakniti z mrtve točke.

Mogočnemu propagandnemu stroju, ki je v rokah Doma svoboščin, nakljub, pa se zdi, da so se prav v zadnjem času začela vladajoči večini majati tla pod nogami. Postala je namreč ranljiva prav na področjih, kjer naj bi bila najbolj uspešna, s čimer si je skušala tudi nabirati politični kapital. Šlo je namreč za gospodarska področja, kjer je vedril in oblačil minister za gospodarske zadeve Tremonti. Zgodilo pa se je, da je bil konec prejšnjega meseca izvoljen nov predsednik Zveze industrijcev, samo nekaj dni kasneje pa je spregovoril guverner osrednje italijanske banke (Banca d'Italia) Fazio. Zanimivo in hkrati pomenljivo je, da sta oba brez dlak na jeziku grajala gospodarsko politiko sedanje vladne večine in zahtevala korenite spremembe. Predsednik Zveze industrijcev Luca di Montezemolo, ki je le nekaj dni kasneje zaradi smrti Umberta Agnellija postal tudi predsednik družbe FIAT, je od vlade odločno zahteval, naj se spet odklene politike dogovarjanja z družbenimi silami, pri

čem prihajajo v poštev predvsem sindikalne organizacije. Znano je namreč, kako sta minister Tremonti in sam predsednik Berlusconi naravnost alergična na tako metodo, tako da besede dogovarjanje ne najdemo v njunem slovarju. Javno upravo je ostro grajal tudi guverner Fazio, ki ji je očital, da zaostruje birokracijo, kar ima za posledico, da se je tujina začela izogibati naložbam v Italiji, italijanska podjetja pa hudo bremenijo stari in novi predpisi, zaradi česar je racionalizacija javne uprave nujna, kot so tudi nujne bolj učinkovite javne storitve.

Konec volilne kampanje je "popestri" obisk ameriškega predsednika Busha v Rimu, kamor naj bi bil povabljen, ker je 4. junija poteklo 60 let, ko so prvi ameriški oddelki dospeli v italijansko prestolnico. Bush je v Rimu obiskal Kvirinal in Vatikan, kjer sta ga sprejela predsednik republike Ciampi in papež Janez Pavel II., se poklonil ardeatinskim žrtvam in padlim ameriškim vojakom ter bil na večerji pri predsedniku vlade Berlusconi. Od vseh srečanj je seveda bilo najpomembnejše tisto v Vatikanu, saj je dobro znano, kako si je Janez Pavel II. odločno prizadeval, da bi ZDA ne napadle

Iraka in je v ta namen bil napotil v Washington kardinala, ki je osebno dobro poznal predsednika Busha. Na zadnjem srečanju je sv. oče svoje-gostu predvsem priporočil, naj se zavzema, da bi v Iraku in v Sveti deželi odigrala odločilno vlogo OZN in da bi se ne dogajale krutosti, kot so bile tiste v zloglasnem iraškem zaporu.

Med obiskom v Rimu ni bilo neredov, kakršnih se je marsikdo (začenši s samim notranjim ministrom Pisanujem) obisku ameriškega predsednika v glavnem sami poskrbeli, da so ukrotili skrajneže. Iz italijanske prestolnice je Bush odletel v Normandijo, kjer so se zbrali najvišji predstavniki vseh držav, katerih vojski so se pred 60 leti udeležili znane in slovite vojne operacije Overlord, s čimer se je odprla druga fronta in se je z Zahoda za-

čel naskok na Hitlerjevo evropsko trdnjavo. Novost letošnjih proslav je bila prisotnost ruskega predsednika Putina in nemškega kanclerja Schroederja, gostitelj, francoski predsednik Chirac pa ni povabil predstavnika Italije, to je predsednika vlade Berlusconi. Slednji je sicer na tiskovni konferenci v prisotnosti Busha dejal, da je sam spravljal iz zagate predstavnika edine velesile na svetu, in sicer s tem, da ga je povabil v Rim pred obiskom v Franciji. Zadeve pa ni poglobil, čeprav je tuji tisk s poudarkom beležil italijansko odsotnost na proslavah v Normandiji in je prav tako s poudarkom omenjal prisotnost kanclerja Schroederja, predstavnika poražene države v drugi svetovni vojni. Dejstvo je, da francoski predsednik ni povabil Berlusconi in da je bila Italija odsotna na tako pomembnem srečanju. V nekem

britanskem časniku smo o tem brali tole: "Prisotnost nemškega kanclerja potrjuje dokončno spravo med Francozi in Nemci, med žrtvami nacistične agresije in nacističnimi agresorji. Toda bolj kot preteklost prihaja zdaj v poštev prihodnost. Chirac naj bi hotel pokazati Bushu, da Francija ni pozabila na razhajanja o Iraku in da ne jemlje na znanje ameriških obljub o prihodnosti Iraka, temveč želi o teh problemih povedati svoje mnenje. Bivši italijanski veleposlanik in uvodničar milanskega Corriere della sera Sergio Romano pa Chiracovo brezobzirno razlaga z značajsko nezdružljivostjo ali bolje sorodnostjo med obema politokoma. "Berlusconi in Chirac sta - prvi Romano - po značaju nečimrna, razdražljiva in Narcisa, tako jima je nekoliko usojeno, da se spopadata in si stopata na prste. Kaj se je v resnici dogajalo, pa bomo morali počakati na njune spomine - ali boljše spomine, ki jih bodo napisali njuni strežaji".

Temu bi veljalo dodati, kako Francozi nikakor ne morejo pozabiti, da jim je Italija z vojno napovedjo in z vdorom čez Alpe 10. junija 1940 dejansko zasadila nož v hrbet, saj je bila Hitlerjeva vojska tedaj že skoraj v Parizu. Mussolini si je nadejal, da bo dobil del plena, ki bi mu pritikal kot zmagovalcu, čeprav je skočil na voz zmagovalca v zadnjem trenutku.

Drago Legiša

Šestdeset let pozneje

Kako je prišlo do osvoboditve Rima

Preteklega 4. junija je Rim obiskal ameriški predsednik Bush, da je s tem počastil njegovo osvoboditev izpod nacistične zasedbe pred 60 leti. Takrat so namreč zmagoslavno vkorakale v Večno mesto ameriške čete, ki so jih Rimljani nestrno pričakovali in zato navdušeno sprejeli, kar nam dokazujejo fotografski in filmski posnetki. Po zavezniških načrtih bi moralo priti do osvoboditve italijanske prestolnice že mnogo

prej, pravzaprav takoj po razglasitvi premirja oziroma kapitulacije 8. septembra 1943. Po zavzetju Sicilije meseca julija so namreč Anglo-Američani načrtovali izkrcanje pri Salerno v Južni Italiji, od koder bi naglo napredovali proti Rimu in hkrati prestregli umikajočo se nemško vojsko, ki je zapustila Sicilijo. Ob tem je sama Badoglieva vlada zaveznikom predlagala, naj istočasno ob razglasitvi kapitulacije (8. septembra) z letali

prepeljejo v Rim izbrano divizijo ameriških vojakov, ki naj bi zavarovali mesto in njegove prebivalce pred nemškimi represalijami. Do tega izkrcanja ameriških vojakov pa ni prišlo, ker so se Italijani zadnji trenutek premislili, češ da ne morejo zagotoviti varnosti letališč. To je Nemcem omogočilo, da so v nekaj dneh zasedli Rim in razporedili tudi južno od Rima in tako močno ovirali napredovanje zavezniških čet, ki so se izkrcale pri Salerno. Slednje so namreč že 12. septembra naletele na odločen odpor nemških čet, tako da je moral britanski maršal Alexander poklicati na pomoč mornarico, da je z bombardiranjem prisilila Nemce, da so se delno umaknili v zaledje. S tem je bila zaveznikom odprta pot proti Neaplju, ki so ga osvobodili 28. septembra. Toda prodiranje proti Rimu se je močno zatanknilo prav zaradi nemškega odpora, tako da so zavezniki potrebovali skoraj devet mesecev, da so prodrli do Rima. Kot primer naj omenimo izredno trde in krvave boje za obvladanje gorskega področja Montecassino, med katerimi so ameriška bombardiranja skoraj povsem porušila znameniti istoimenski samostan benediktincev.

Konec januarja 1944 so zavezniki izvedli še drugo izkrcanje pri Anziju južno od Rima, da bi tako obšli zastoj pri Montecassinu in se približevali Rimu. Boji so na celotnem območju trajali vso pomlad od prvih dni junija. Šele takrat so prebivalci Rima zasluhili, da se bliža zavezniška vojska. 4. junija so ameriški vojski pod poveljstvom generala Clarka vkorakali v mesto. S tem je bil dosežen eden glavnih ciljev zavezniške vojske, ki se je pa nato še skoro leto dni morala prebijati čez Apenine v Padsko nižino.

Dva dni po osvoboditvi Rima je sledilo množično izkrcanje zaveznikov na francoski obali v Normandiji.

Umril je nekdanji predsednik ZDA Ronald Reagan

Po dolgi bolezni je umrl nekdanji predsednik ZDA Ronald Reagan. Izdihnil je na domu v Kaliforniji v 93. letu starosti. Po kratki igralski karieri se je v letih 60 odločil, da stopi v politiko, in postal guverner zvezne države Kalifornije. Leta 1980 je na predsedniških volitvah premagal demokrata Carterja, štiri leta zatem je bil potrjen za načelnika Bele hiše. Njegovo mednarodno politiko je zaznamoval močan antikomunizem, vendar mu je l. 1988 vsekakor uspelo skleniti s sovjetskim

voditeljem Gorbačovom sporazum o omejevanju jedrskega orožja: ta dogovor je bil namreč simbolni in hkrati dejanski sklep hladne vojne. Reagan je bil v ZDA popularen predsednik, čeprav je njegova gospodarska politika zniževanja davkov in porabe za socialne zadeve ter povečevanja vojaškega proračuna povzročala hudo nasprotovanje demokratov. Priljubljenosti nista zmanjšala niti škandal s prodajo orožja Iranu in financiranje protirevolucionarjev v Nikaragvi.

Forum za gospodarstvo

Na pobudo krovnih organizacij SSO in SKGZ so se v ponedeljek, 7. t.m., zbrali v Finžarjevem domu na Opčinah predstavniki raznih gospodarskih ustanov z namenom, da bi ustanovili Forum za gospodarstvo. Več prihodnjic.

Povejmo na glas

Skupen politični nastop - velika priložnost

Kot smo omenili že zadnjič, je predvolilna razpostavitve še posebej v Sovodnjah in Doberdobu novost, ki se je velja zares pozornost zavedati. Ponuja namreč skupen politični nastop dveh opcij, ki sta bili do včeraj vsaka na svojem bregu, Slovenske skupnosti in dela levice. Volilci imajo torej priložnost, da se odločijo za nekaj novega in skupen politični nastop dveh opcij to vsekakor je. In ker vemo, da do tovrstne novosti dolgo časa ni prišlo, je jasno, da obstajajo zelo tehtni in močni razlogi, da je novost zdaj nastopila.

Novost pride, kadar so pogoji dozoreli. In eden od razlogov za to dozorelost je vsekakor dejstvo, da je bodisi v enem kot drugem kraju občino zelo dolgo časa upravljala ena sama politična opcija. V kolikor je bilo temu tako, seveda ni mogoče ugovarjati, vsakokratne volitve so se za takšno smer opredelile oziroma izrazile voljo volilcev. Toda prav zaradi dolgotrajne in volilno vodilne vloge vedno iste politične barve se določeno obdobje nekega dne izčrpa, to je pravilo politike in v še večji meri življenja. Pride trenutek, ko se postavi v ospredje želja in tudi potreba po spremembi, kar je posebno značilno za čas, v katerem živimo. Za čas, ki je ves v spreminjanju, v opuščanju prejšnjega in v odkrivanju novih poti in novih smeri. Z drugimi besedami: čas, v katerem živimo, naravnost kliče k spremembam, ker je toliko izzivov, ki jih na utečene načine ni več mogoče obvladati. Toda ne gre za kvaliteto sedanjega skupnega političnega nastopa dveh opcij zgolj zaradi

novosti kot takšne, zaradi novega, le zaradi novega. Gre za dosti pomembnejše stvari. Predvsem skupen politični nastop odpravlja razporejenost ljudi na dva nasprotna konca, odpravlja torej ideologijo in z njo tudi ne-lahko dediščino tukajšnje preteklosti. V tem smislu skupen nastop poziva volilce, naj se odločneje obrnejo v prihodnost ter se odtrgajo od starih, mnogokrat preostrih zamer, ki so le teža in nikakršna spodbuda. Le na ta način se bosta lahko Sovodnje in Doberdob - in zakaj ne nekega dne tudi drugi naši kraji in mesta ter slednjič še manjšina v celoti - zares in učinkovito posvetila problemom, ki tarejo vse in so v prvi vrsti življenjske narave: npr. okolju, spodbujanju razvoja in ustvarjanja novih delovnih mest, še posebej za mlade, šoli in zdravstvu. Za uspešno reševanje teh in drugih podobnih problemov je skupno nastopanje še včeraj različnih političnih grupacij daleč najprimernejše in verjetno sploh edino, ki zagotavlja dobre rezultate. Ne nazadnje na ta način, ko ni več ideološkega nasprotja med enimi na tej in onimi na drugi strani, lahko večjo in prodornejšo vlogo odigra strokovnost, strokovna sposobnost ljudi in ne več zgolj pripadnost tej ali oni stranki.

Volilci v Sovodnjah in v Doberdobu imajo torej veliko priložnost: da se novemu zares odprejo in se zanj aktivno odločijo. In ni videti razlogov, da se za to novo ne bi zares in prepričano opredelili.

Janez Povše

Alojz Tul

NOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Poljak
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 65 evrov, prioriteta pošta 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Cena oglasov po dogovoru

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI
in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakona št. 675/96 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 8. junija, ob 14. uri.

Pogledi in mnenja naših bralcev in naročnikov

Slovenija v Evropi

Silvan Kerševan, Gorica:

Ljudje smo omejena bitja, z veliko prirojeno željo po preseiganju meja uma in telesnosti. Če težimo k preseiganju naravnih meja, smo nekateri toliko bolj alergični na meje, ki jih človek postavlja sočloveku, saj so le-te navadno odraz kratkovidnosti, pohlepnosti, hudobije ali čisto preprosto zahtev visoke politike. Taka je bila tudi meja, ki je naše mesto odrežala od svojega zemljepisno-zgodovinskega zaledja.

Prvi korak je za nami. Upamo, da bodo po evforiji tistih dni, ko smo se ob prvem maju z občutki olajšanja zbirali ob goriški severni postaji, sledila tudi konkretna dejanja. Sloveniji v Evropski uniji se, poleg standardnih pridobitev, tu na njeni zahodni meji odpira vrsta priložnosti. Goriški prostor bi si zaslužil, da bi ob sprostitvi gospodarskih silnic in preureditvi infrastrukture ponovno zaživel tudi bolj hu-

maniziran odnos in konkretniša sodelovanja institucij. Slovenija je z vstopom v Evropsko unijo pridobila na ugledu in tudi mi manjšinci lahko sedaj globlje zadihamo, odkar smo del ugledne evropske skupnosti. Tudi slovenski jezik začne biti zanimivejši. Ker pa poznanja ali nepoznanja nekega jezika ne narekujejo samo komercialni, ampak tudi psihološki dejavniki, bi bili nujni tudi posegi v to smer. Svoje dostojanstvo bo jezik pridobil, ko bo postal učni predmet na italijanskih šolah v obmejnih krajih. S tem bodo tudi obdelali strahovi pred nepoznanim in bodo tudi Italijani imeli v žepu ključ do slovenske kulture.

Kar se tiče glasbenega izobraževanja - področja, za katerega sem osebno zadolžen - pa mislim, da je prišel čas za konkretnije korake v koordinaciji dela in tudi za kako drznejšo potezo. Na glasbenih manifestacijah v

našem prostoru poslušamo vedno iste priložnostne ugotovitve o "glasbi, ki povezuje", o glasbi "kot vsem razumljivi govornici" itd. Po večini ostane vse pri lepo izrečenih frazah, konkretni premiki pa so redki, počasni in večinoma sad osebnih prijateljskih vezi. Slovenska glasbena ustvarjalnost ostaja v glavnem premalo poznana in nezanimiva. Za mlade talentirane glasbenike, ki jih ta prostor rodi, pa je bodočnost brez pravih perspektiv, ker manjkajo osrednje glasbene ustanove, ki bi jim odprle vrata in osmislile njihove napore.

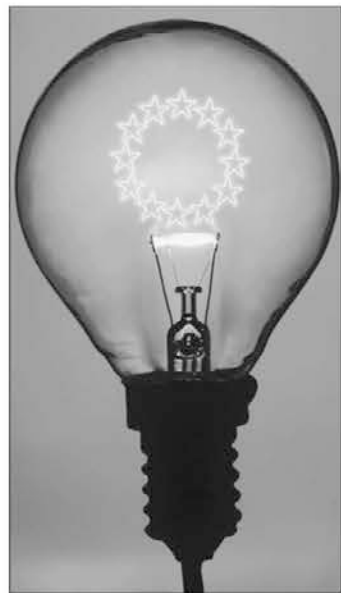
To je le nekaj bežnih razmišljanj ob dogodkih, ki bodo gotovo spremenili podobo tega srednjeevropskega prostora. Poglabljene poglede bomo lahko izdelali, ko bo bolj jasno, katere zadolžitve bo imel Bruselj, katere Rim in Ljubljana, oziroma kakšno institucionalno moč bodo imele evroregije.

EU, nove pristopnice in ekonomsko vprašanje

Strma pot do vzhodnoevropskega Nokie

Janez Potočnik se končno lahko v hodnikih palače, ki gosti Evropsko komisijo, sprehaja povsem neobremenjeno in kot enakovreden član "bratovščine" zre v obraz evropskim "svetinjam", Prodigem, Montijem, Verheugnom in ostalim komisarjem. Hura! Slovenščina je končno eden od bruseljskih uradnih jezikov, enakovrednih angleščini, francoščini, nemščini in italijanščini. Evropski svod je obogatel za dodatnih 10 rumenih zvezdic. Koliko je zaradi tega pridobila na sijaju modrina evropskega neba? Koliko dela je še pred novimi članicami, da bodo zasijale v tolikšni meri, kolikor se od njih pričakuje?

Pri preučevanju te problematike se je treba seveda obrniti na prvo postavko evropskih integracij, ekonomsko združevanje. Dejstvo je, da so nove pristopnice, gospodarsko gledano, najšibkejši člen velike Evrope. V splošnih obrisih bi sicer lahko gledali na podatke rekli, da doživlja ekonomija v teh državah močan vzpon. Poljski se kot največji novi pristopnici leta 2004 obeta 4,6% rast BDP-ja, tudi vse ostale države plovejo v dobrih vodah: najnižjo stopnjo rasti bo v letošnjem letu doživela Malta (1,4% BDP), najvišjo pa Litva z deležem 6,4% rasti. Slovenija se nahaja nekje vmes (3,6%). Številke so na videz presenetljivo visoke, posebno v primerjavi z velikani Nemčijo (lani je bil njen obračun negativen, -0,1%, letos pa obeti kažejo na pozitivno rast 1,25%) ali Francijo (lanska rast je znašala 0,5%, letošnja pa bo predvidoma 2%). Teh števil seveda ne smemo jemati v absolutnem smislu. Nasprotno, višja rast BDP-ja je samo kazatelj dejstva, da se nove članice bolj ali manj dobro uvajajo v novo veliko gospodarsko družino. Njihova prva naloga je namreč skušati čimbolj zmanjšati ekonomske razlike med njimi samimi in starimi članicami: razkorak je trenutno zelo velik. Evropa petnajstih se je po poročanju an-

gleškega The Economist lani lahko ponašala z BDP-jem pro capite v višini 24.300 evrov. Najbogatejša izmed novih članic, Ciper (oz. njegov grški del), pa je leta 2003 lahko prijavila "skromnih" 18.860 evrov BDP pro capite. Petnajstera starih članic se skratka lahko pohvali s skoraj dvakrat večjim BDP-jem od deseterice novih članic.

Vzhodna Evropa bo morala torej svoje gospodarstvo močno okrečiti. Ena od najbolj neposrednih poti za doseg tega cilja je liberaliziranje domačega tga in odpiranje vrat tujim investicijam. The Economist navaja primer Poljske, Češke, Slovaške in Madžarske, v katerih je leta 2002 delež tujih naložb znašal 6% BDP-ja (Portugalija, Španija in Irsko so imele pred vključitvijo 5-krat manjši pritok tujega denarja). Seveda je treba ob spuščanju tujih kapitalov v državo računati na trezno makroekonomsko politiko, s katero država pridržuje zase in za domače podjetnike nekaj ključnih državnih gospodarskih vzvodov. Samo na tak način bo lahko nova pristopnica v evropski družini zagovarjala svoje ekonomske interese.

Kako lahko posamezne države to dosežejo? Najprej morajo vlagati v izobrazbo in čim širšo formacijo domačih sivih celic. Dalje so naložbe seveda potrebne tudi v posameznih "občutljivih" sektorjih domačega gospodarstva. Država se mora preizkusiti na tistih trgih, ki še niso tako zasičeni. Nove tehnologije ponujajo v tem kontekstu široko paleto možnosti. Vprašajte Švede, kaj je njihovu gospodarstvu v letih razvoja mobilne telefonije prinesel telefonček Ericsson; vprašajte Fince, koliko je njihovi ekonomiji pomagal drug mobilni telefonček, Nokia. Odgovor se ponuja sam od sebe.

Andrej Černic

Na dnu...

Pogovor Lučka Kralj Jerman

Glasba je govornica, izražanje lepega in dobrega

Gospa Lučka Kralj Jerman se je rodila v Gorici v znani družini dr. Janka Kralja in je tu živela do svojega štirinajstega leta, ko so Kraljevi odšli v Argentino. Tam je naša intervjuvanka prebivala najprej v Buenos Airesu, po poroki s Frenkom Jermanom pa se je naselila v kraju Bariloche pod Andi. Ustanovila je in zelo dolgo vodila otroško-mladinski zbor Ninōs y juvenes cantores de Bariloche. Z njim je leta 1982 nastopila na nepozabnem koncertu v goriškem Avditoriju. Letos je pri Mohorjevi družbi Celje izšla njena dvojna zgoščenka z naslovom Opus. Za svojo bogato glasbeno dejavnost je prejela Gallusovo listino Javnega sklada Republike Slovenije.

Draga Lučka, ni lahko intervjuvati osebo, ki jo poznaš od vedno. Skupaj smo rasli v družinah, ki ju je vezalo iskreno prijateljstvo, in ostali smo povezani tudi pozneje, ko so nas ločile velike razdalje. Morda bi začela s spominom na otroška leta?

Naše otroštvo pod fašizmom nas je močno povežalo. Skupaj smo se igrali, imeli smo skupne prijatelje. Naši starši so gojili slovensčino, združevali smo se samo s Slovenci. Spominjam se obiskov pri vas v ulici Foscolo, pri družini dr. Antona Kacina, pri Pepiju Bratužu, pri Frankovih; spominjam se tudi počitnic v Gradežu. To prirčno otroško prijateljstvo, ki je vezalo tudi naše starše, je bilo globoko. Družila nas je tudi bolečina, a ta je bila plamenita: bolečina za naše narodne pravice, ki so bile teptane.

Rojstno mesto si zapustila kot četrtošolka na slovenski klasični gimnaziji. Kako je potem potekal tvoj študij in kdaj si se posvetila glasbi?

Ko smo prišli v Argentino kot begunci, sem se morala najprej naučiti španskega jezika. Priznan nam ni bil noben evropski študij, zato sem morala polagati izpit 6. razreda, tj. zadnjega razreda osnovne šole, da sem se lahko vpisala na gimnazijo. Zadnji dve leti sem nekaj ur delala, da sem pomagala mami, in obiskovala gimnazijo zvečer na Šoli, oddaljeni poldrugo uro vožnje.

Glasba in petje sta me vedno veselila. Kot dekle sem prepevala v slovenskem zboru v Buenos Airesu. Mama me je popeljala do znane altistke Franje Golob. Bila je solistka ljubljanske opere in čudovita oseba. Brez nje se ne bi zavedela važnosti vokalne tehnike in je pri svojem delu ne bi stanovitno uporabljala. Na podlagi te tehnike sem potem razvila poznanje otroškega glasu. Posebno me je zanimala tehnika Ireneu Segarra z njegovimi dečki "Escolania de Montserrat". Seveda sem vnesla pri delu z otroki svoje prijeme.

Kako si usklajevala skrb za številno družino z glasbeno dejavnostjo?

Zelo mlada sem se poročila s Frenkom Jermanom in odšla sva v Bariloche, mesto na jugu Argentine pod Andi in ob jezeru Nahuel Huapi. Začela sva s majhnim podjetjem v gozdu pod 1000 m visoko steno, s katere so padali ledeni plazovi. Živela sva v šotoru štiri poletne mesece. Kar se tiče glasbe, sem imela ob sebi samo kitaro in petje. Ko se je zvečerilo, smo ob ognju prepevali slovenske pesmi skupaj s prijateljem Ivanom

Foto DPD

Arnškom, ki je bil takrat fotograf za turiste, in s poljskim inženirjem glaciologije Madejskim, ob koncu tedna pa še z drugimi slovenskimi prijatelji, ki so nas poleti obiskovali. Zjutraj sva se zbužala ob petju ptičev in šumenju potoka.

Kot odgovor na vprašanje pa še to: Bog mi je dal milost, da sem vedno dajala prednost dolžnosti do družine in otrok. Veliko sem študirala, naših petero otrok je bilo v zboru. Iskanje ravnovesja med skrbjo za družino in študijem glasbe je zahtevalo nemalo navora in potovanj v 1700 km oddaljeni Buenos Aires, kjer sem dopolnjevala svoj študij in si nabavila potrebno literaturo. Brez moževnega razumevanja in sodelovanja tega dela ne bi bila mogla razviti.

Kje si spoznala svojega moža? Kako je prišel v Argentino, ali je bil tudi on član povojne emigracije?

Spoznala sem ga na plesu Slovenskega planinskega društva, ki ga je ustanovila povojna emigracija tako v Buenos Airesu kot v Barilochah. Tu se je takrat naselila skupina smučarjev in ljubiteljev gora, ki so se sami poimenovali Šuma. Frenk se je rodil v Dolu pri Ljubljani in je bil eden izmed živih vrtnjenih domobrancev. Rešil se je čez Alpe v Avstrijo in od tam je leta 1948 emigriral v Argentino. Bil je navdušen smučar, trener argentinskega moštva in večkrat državni prvak.

Ta intervju se nanaša predvsem na tvoje glasbene dejavnosti, zato so skoraj vsa vprašanja v zvezi z glasbo. Kdo so bili tvoji učitelji in mentorji na tem področju?

V Gorici prof. Maria Razzoli in prof. Cecilia Seghizzi na glasbeni Šoli, ki je bila takrat v palači Lantieri. Takoj po vojni pa prof. Mirko Rener pri slovenskem otroškem zboru in režiser slovenskih operet Vilko Čekuta. V Buenos Airesu že omenjena gospa Golobova, prof. Juan Schultis, benediktinec p. Gavino Mendia, prof. dr. Erwin Leuchter in p. Ireneu Segarra v Montserratu pri Barceloni.

Kaj te je vodilo pri sestavljanju repertoarja za številne nastope in koncerte?

Kvaliteta, psihološka intuicija in pamet.

Česa se najraje spominjaš v zvezi s koncertom v Gorici?

Navdušenja pevcev in publike ter posebnega naboja ob misli, da sem doma. Zanimivo je, da ko so ob povratku v Argentino intervjuvali pevce, so ti na vprašanje, kateri koncert na evropski

turneji jim je ostal najbolj v spominu, večinoma odgovorili: koncert v Gorici in nastop pri papežu.

Pred dobrima dvema desetletjema si bila član mednarodne žirije na tekmovanju zborovskega petja C.A. Seghizzi, pred nekaj leti pa si se v Kulturnem centru L. Bratuž srečala z našimi mladimi pevovodji. Kaj si jim še posebej priporočala?

Govorila sem jim iz lastne izkušnje in poudarjala pomen dela, študija in poglabljanja. Pri petju z otroki sem poudarila predvsem gojenje slovenske narodne in cerkvene ljudske pesmi. To je naša značilnost, naša korenina, naše bogastvo. Ohranjamo večglasno petje na tej podlagi, nato sezimo po drugih delih. Otroci z lahkoto pojejo dvoglasno in triglasno, če jih v to pravilno uvajamo.

Kaj ti pomeni glasba nasploh in kakšen je tvoj odnos do sodobne glasbe?

Glasba je govornica, izražanje lepega in dobrega. Glas je poseben dar, čudovit instrument, položen v samega človeka. Temu naj dodamo besedo, in če sta glasba in pesem res na višini, moreta ganiti v človeku in poslušalcu najgloblje strune srca in duše. Prepevali smo Benjamina Brittena, Zoltana Kodalya, Francisca Poulencja in druge velike skladatelje. Sodobna glasba? To je širok pojem. Kjer je umetnost, je tudi glasba dobra.

Kar se tiče "lahke glasbe": iskanje efektov, ritmov, luči, mikrofona itd. - to ni moje polje. Ponorelost mas se ne pomeni kvalitete osebnega doživljanja. Moda in popularnost mineta. Kar je resnice, lepote in ljubezni, pa ostane.

Kaj ti pomeni vsakokratno vračanje v Evropo in v rodno deželo?

V Evropo rada prihajam. Motita me materializem in uživaštvo. Povsod so seveda čudoviti ljudje. V rodno deželo? Si lahko mislite, da človek zopet doživlja svoje korake, družino, nekaj prijateljev, opaža pa tudi, koliko jih je odšlo. Žalosti me, kako je ponekod malo zavednosti. Opažam pomanjkanje zdravega ponosa, kaj mi pomeni biti Slovenec. To je naša resnica: jezik in krščanska kultura so naše visoke vrednote. Seveda ljubim našo zemljo, naše ljudi. Tudi bol je del te ljubezni.

Iskrema hvala za lepe in spodbudne misli. Želimo ti srečno vrnitev v Argentino in kmalu spet nasvidenje v Gorici!

Andrej Bratuž

Sveti oče Janez Pavel II. na pastoralnem obisku v Švici

Papež mladim: "Ne dovolite, da vas zaslepijo iluzije potrošniške družbe!"

Sveti oče je tudi na svojem 103. pastoralnem potovanju v tujino prejšnji konec tedna dokazal, da ga družba mladih opogumlja in mu daje moč.

Pošteno se je motil, kdor je že pred časom napovedoval, da ga bo Parkinsonova bolezen privezala v vatikansko Apostolsko palačo. Papež je namreč, sicer na

svojem stolu, tokrat obiskal Švico in obenem napovedal svoje naslednje namene.

Na dvodnevem obisku alpske države, kjer še vedno obstajajo njemu nenaklonjeni protestantje, pa tudi katoliki, ki zahtevajo, naj Petrov naslednik ob 75. letu starosti odstopi, je sv. oče pozval katoliške vernike k enotnosti, saj samo močna in enotna katoliška Cerkev lahko prispeva h krepitvi vezi med kristjani.

Na letališču so "belega gosta" sprejeli predstavniki švicarske vlade in predsednik Deiss, ki je poudaril, da sta si Vatikan in Švica skupna v aktivni mirovni politiki.

V soboto zvečer se je papež pomudil s približno 10.000 mladimi; posvaril jih je, naj ne pustijo, da jih zaslepijo iluzije potrošniške družbe, saj ne prinašajo prave sreče. Še enkrat je jasno izrazil svoje nasprotovanje t. i. svobodni ljubezni. "Tudi jaz sem bil star 20 let," je povedal, "rad sem imel šport in gledališče, delal sem in študiral, imel sem želje in skrbi."

Potem pa ga je prevzel Jezus in vse življenje se razdaja le Zanj, kar ga v polnosti uresničuje. Sveti oče je spodbudil mlade, ki ga vedno radi poslušajo, naj se odločajo za zakrament svetega zakona ali pot duhovništva. Z jasno besedo je tudi zavrnil zahteve po svojem odstopu, ki jih še posebej glasno izražajo prav švicarski katoliki; tudi zato je podčrtal, da se za Božje kraljestvo rad razdaja do konca.

V nedeljo je papež Wojtyła daroval mašo pred 70.000 verniki, kar je za švicarske razmere izjemen dogodek. V homiliji je omenil "neuničljivo človekovo dostojanstvo", pri čemer je verjetno imel v mislih tudi mučnje in sploh dramatično iraško krizo, saj je, podobno kot v pogovoru z ameriškim predsednikom Bushem nekaj dni prej, spet poudaril, da je "vsaka žalitev človeka obenem žalitev njegovega Stvarnika, ki ga ljubi z očetovsko ljubeznijo." Med mašo se je spomnil tudi dragocene poslanstva Rdečega križa, ki je nastal v Švici l. 1864, in švicarske straže, ki mu zvesto služi že skoraj 500 let. Poleg tega pa je še enkrat ponudil roko bratom protestantom, saj je občestvo vseh vernikov v današnjem času posebno potrebno.

DD

Duhovni kotiček
p. Mirko Pellicon

Sveta Trojica pleše

Spominjam se, kako sem se s prijateljem sprehajal po ozkih, a zgodovinsko nabitih in lepih jeruzalemskih ulicah in nenadoma zagledal dva para plesočih Judov. Iskreno povedano so mi judovski plesi zelo blizu, a ne glede na to sem prijatelju rekel: "Glej, mislim, da Bog je prav to. Bog je ples treh Oseb, je poezija Ljubezni treh Oseb, je Odnos treh Oseb, je eksplozija ljubečih odnosov treh Oseb, kratka je en sam velik Ples!" - "Hmm..." je zamišljeno odgovoril: "Mirko, si malo poet!" Odvrnil sem mu: "Sploh ne, sem realist. Bog je tak!" In dodal: "... samo da ljudje tega ne verjamejo tako zlahka!" - "Imaš prav," je odvrnil prijatelj: "Ljudje čedalje manj znajo plesati! So vsi tako resni, da ne veš, če so živi ali mrtvi!"

Tisto noč so Palestinci ubili dva Izraelca. Mislim sem, da kljub tako napetemu vzdušju Bog ni izgubil upanja in je še plesal po jeruzalemskih ulicah. Bog - skupnost treh Oseb - se pleše med nami, čeprav je v svetu toliko napetosti. Cerkev-skupnost, živa skupnost krščencev, ki je deležna ljubezni odnosov, čim bolj je intenzivno povezana z Bogom, tem bolj je skupnost. Hoditi za Bogom, ki se je v Jezusu razodel kot Bog skupnosti Očeta-Sina-Svetega Duha, predpostavlja spoznanje samega sebe v resnici lastnega življenja in zgodovine, sprejemanje in gledanje sebe

takšnega, kakršnega gleda Bog. Torej gre za prečiščevanje podobe, ki jo imam o Bogu. Lažno podoba o njem je potrebno prečistiti vseh lažnih predstav, ki mu jih pripisujemo. Najbolj realistična izkušnja Boga je v usmiljenju, ki ga doživimo na lastni koži zaradi najgloblje potrebe ljubljenosti, ki jo vsak izmed nas najgloblje potrebuje. Sv. Duh omogoča, da ta odnos usmiljenja in ljubezni Očeta do vsakega izmed nas postane prek Kristusa živ in resničen. Samo prek Sv. Duha okušamo in motrimo pravo očetovsko obličje Boga. Samo Sv. Duh deluje tako, da v nas vzbuja takšno ljubezen, ki je sposobna osebnega odnosa z Očetom in Sinom. Vrhunec te življenjske duhovne izkušnje Boga, ki jo ima človek, je v odpuščanju. Prav prek odpuščanja prispemo do življenjske gotovosti, da je izkušnja Boga resnično odražujoča in osvobajajoča. Samo On, ki je Bog odnosov, prebudi življenje v duhovno "mrtvem" človeku in ga spremeni v človeka svobodnih odnosov, v človeka, ki ni več vezan na lastne poglede, ki je umrl lastni volji. V Matejevem evangeliju je nebeško kraljestvo kraj poduhovljenih odnosov; v tej prisposobi Jezus pravi: "Božje kraljestvo je podobno hišnemu gospodarju, ki je šel zgodaj zjutraj najet delavce za svoj vinograd. Z delavci se je pogodil za en denar na dan in jih je poslal v svoj vinograd." Vemo, da nekateri so delali več kot drugi, a na koncu - pravi Jezus - je hišni gospodar vsem dal po en denar. Nekateri so godrnjali, češ da so delali več kot drugi. Enemu izmed njih je odgovoril: "Ali se nisi pogodil z menoj za en denar? Vzem, kar je tvoje, in pojdi! Hočem pa tudi temu zadnjemu dati kakor tebi. Ali ne smem storiti s svojim, kar hočem? Ali je tvoje oko hudobno, ker sem jaz dober?" V skupnosti ima le zadnje besedo gospodar, ker telo brez glave ni popolno in skupnost ne more rasti in se krepiti v svobodi ljubečih odnosov, saj bi stalno bila pod pritiskom skušnjave, da izvaja lastno voljo, ne pa volje Boga odnosov, Boga Trojice. Kljub slepoti ljudi Bog še pleše po ulicah in med ljudmi. Njegova prisotnost je skrita, ovita v napetost vsakdana, v mrglo sovravnih odnosov, a tistim, ki so dozvetnega srca, počasi razodeva svojo tiho nenasilno privlačnost svobodnih, lepih premikov poduhovljenih teles.

Skupno pastirsko pismo ob sklepu Srednjeevropskega katoliškega shoda v Marijinem Celju

Romarji iz osmih držav v središču celine: "Kristus, upanje Evrope" (2)

3. Pomnoževati in poglobljati poznavanje vere

V prvem Petrovem pismu bremo: "Bodite pripravljene, da boste vsakemu, kdor hoče vedeti razlog za vaše upanje, dali odgovor." Ta beseda velja tudi danes. Sredi omikane družbe je potrebno, da kristjani dobro poznajo sijajno podobo krščanske vere, da jo bodo ob srečanju z drugimi religijami in življenjskimi vzori jemali resno in da bodo mogli obstati. "Katekizem katoliške Cerkve" je pomembna pomoč pri uvajanju v poglobljeno versko znanje. Prosimo Svetega Duha za moč, da bi to zmogli.

(Vsi odgovorijo): Naše upanje, luč in pot, o Jezus Kristus!

4. Postavljati znamenja

Ljudje naših dežel se vsak dan srečujejo s poplavo besed in slik, od katerih jih le malo govori o Bogu in v dobro Cerkve. Kot kristjani pa lahko nasproti temu postavljamo pozitivna znamenja, ko v stanovanju ali

v delovnem okolju ne skrivamo križa, ko ne skrivamo molitve pri jedi in pogovora o verskih temah. Znamenje križa in druga krščanska znamenja in obredi imajo svoje mesto tako v zasebnem kakor v javnem prostoru. Kot kristjani zelo veliko prispevamo k blaginji civilne družbe v naših deželah. Krščanstvo v celoti je velesila vsesplošnega usmiljenja in zato zasluži spoštovanje in tudi hvaležnost civilne družbe.

Prosimo Svetega Duha za moč, da bi to zmogli.

(Vsi odgovorijo): Naše upanje, luč in pot, o Jezus Kristus!

5. Ohraniti kulturo Gospodovega dne

Nedelja, po možnosti dela prost dan kot skupni dan večjega miru, je velika dobrina, njena izguba bi vsej družbi prizadela veliko škodo. Nam kristjanom je nedelja sveta. Nedelja je dan praznovanja pred Bogom in z Bogom, dan zahvaljevanja za stvarstvo in odrešenje ter dan dru-

žine. Skupaj hočemo združiti vse sile proti ravrednotenju nedelje. Prosimo Svetega Duha za moč, da bi to zmogli.

(Vsi odgovorijo): Naše upanje, luč in pot, o Jezus Kristus!

6. Varovati in razvijati življenje

Odločeni kristjani so prijatelji človeškega življenja v vseh njegovih razsežnostih: prijatelji rojenega in še nerojenega, razvitega in prizadetega, zemeljskega in večnega življenja.

Danes je življenje ogroženo zlasti ob svojem spočetju in koncu. Zato si bomo z močjo našega razuma, srca in rok prizadevali, da bi varovali in omogočali razvoj ljudi in njihovega okolja. Naša posebna skrb velja zakonskim parom in družinam, ki so nepogrešljivi gradbeni kamni družbe in Cerkve. Majhno število otrok v naših deželah je ena največjih težav v Evropi. Nemažno vztrajajmo pri idealu trdnih zakonov in družin; sočutno nosimo usodo vsakega človeka, ki mu je razpadla zakon-

ska zveza, in mu skušajmo pomagati.

Prosimo Svetega Duha za moč, da bi to zmogli.

(Vsi odgovorijo): Naše upanje, luč in pot, o Jezus Kristus!

7. Pospeševati solidarnost v Evropi in svetu

Katoliki naših osmerih dežel so v iztekajočem se letu srednjeevropskega katoliškega shoda veliko sodelovali in delali drug za drugega. Tako so okrepili solidarnost civilne družbe v naših deželah. To sodelovanje po "romanju narodov" ne sme zamreti. Škofje prosimo vse nam zaupane kristjane: nadaljujmo začeto pot sredi naše celine, sredi ekumenskega krščanstva in sredi vsega človeštva. Romanje narodov je bilo in ostane pomemben del te poti. Naj nas spremlja spomin na častljivo milostno marijajceljsko podobo.

Prosimo Svetega Duha za moč, da bi to zmogli.

(Vsi odgovorijo): Naše upanje, luč in pot, o Jezus Kristus!

Evangelij
Viljem Žerjal

SV. REŠNJE TELO IN SV. REŠNJA KRI

1 Mz 14,18-20; Ps 110,1-4; 1 Kor 11,23-26; pesem sl.; Lk 9,11b-17

Praznik sv. Rešnjega telesa in sv. Rešnje krvi ni duplikat Gospodove zadnje večerje na veliki četrtek. Tedaj je naš Gospod Jezus Kristus postavil sv. evharistijo kot spomin na svoje trpljenje in smrt ter vstajenje od mrtvih.

Ta spomin obhajamo kristjani z vsako sv. mašo, tudi med tednom. Njega prikličemo na oltar kot pravi kruh iz nebes ter kot vino, ki daje veselje in nesmrtnost.

Toda iznajdljivost je v teku časov hotela ponesti to duhovno jed in pijačo javno po naših ulicah in trgih, mimo tovarn in vsakdanjega dela, veselja in trpljenja. Povabila je Gospoda, naj bi šel z nami na pot. Tako Jezus blagoslavlja domove, bolnišnice, vse naše življenje.

Kjer ni mogoča procesija, se kristjani postavimo dlje po maši s čiščenjem Najsvetejšega v cerkvi. Zlasti v vojnem času, ob

preganjanju, je verno ljudstvo čistilo in rotilo Boga, naj nas reši vsega hudega, naj utrdi vero, upanje in ljubezen. Naj nam da živeti v miru, naj nam da priti v nebeško kraljestvo.

Toda poleg prošnje izražamo tudi kesanje nad grehi, ker prinašajo smrt duha in telesa. Je tudi zadoščevanje za kriva pota. Je zahvala za srečo in blagor. Je pesem veselja in trpljenja. Je javno priznanje Boga kot Stvarnika in Odršenika. Je poživitve vere. Je poravnavanje sporov. Je zavzetost za revne in lačne sestre in brate po svetu.

Jezus spomni učence in druge, ki ga v današnjem evangeliju poslušajo, med temi smo tudi mi, naj damo mi množici jesti (Lk 9,13). Ve, da ljudje kaj lahkotno izgubimo čut za pravo smer v življenju. Hitro se za Boga navdušimo, a ne predremo vedno v globino. Zato nas je treba znova in znova poučevati, nas duhovno, naravno, ne samo materialno, hraniti. Pa spet ne samo duhovno. Kajti imamo med sabo tudi brezposelne. Po nekaterih domovih se tudi pri nas tepajo z revščino, z boleznijo, z mamili. Skupno življenje, zakon, je ponekod postalo doba očitkov, prerekanj, pekel. Zato ne more-

mo in ne smemo mimo teh sester in bratov, ki si ne znajo več sami pomagati.

Tudi socialno vprašanje je tu na mestu. Prva Cerkev se ga je pogumno lotila (Apd 2,42-47; 3,32-37; 5,1-11; 6,1-8). Jezus je dejal, da uboge bomo vedno imeli med seboj (Mr 14,3-9). Če jih pa pri nas nimamo vidno vsem, jih poiščimo ali pomagajmo misijonarjem, ki znajo pravilno obrniti novčič v gradnjo šol in tovarn, bolnišnic ter človeka vrednih domov.

Lahko poslušamo tudi apostola Jakoba, ki nam govori o veri, ki mora nujno sloneti na dobrih delih (Jak 2,14 nss).

Abraham se ni pomišljal prijeti za meč in zasledovati ter potolči štiri kralje, ki so bili ugrabili nečaka Lota in mu pobrali vse, kar je imel, povrhu še njega in vse njegove. Tedaj je kralj in duhovnik Melkizedek pogumne očaka blagoslovil v imenu Boga Najvišjega, ki je ustvaril nebo in zemljo! (1 Mz 14,12-20).

Sv. pismo nam že tedaj, približno 1800 let pred Kristusom, prikaže duhovnika Melkizedeka, kako je prinesel kruha in vina kot znamenje, senco sv. Jezusove daritve, polne vsakega blagoslova.

Smo na poti v večno domovino in jemo evharistični kruh ter pijemo evharistično vino, pravo Gospodovo telo in njegovo kri v spomin na njegovo križano ljubezen, ki ga je gnala v smrt za nas. Tega se spominjamo, dokler ne pride (1 Kor 11,23-26).

Jezus je vedno na poti. Vedno išče izgubljeno ovco (Lk 15,4-7; Jn 10,1-18). Vedno ne guje in dviga človeka kot Samarijan, človeka, ki je padel med razbojnike (Lk 10,29-37). Je na poti v Emavs (Lk 24,15-31). Vedno pošilja pogumne žene in može, misijonarje, da ustanavljajo šole, tudi po radiu. V Gvatemali npr. skupina vzgaja domačine v kar petih indijanskih jezikih. Potprežljivo, s skupimi sredstvi gradijo kulturo ljudstev. Iščejo človeka, ki je ustvarjen po Božji podobi (1 Mz 1,26.27). Pomagajo do kruha vere, upanja in ljubezni ter do materialnega kruha po uspešnem poljedelstvu, po tovarnah, na univerzi, po soodgovornosti v politiki.

V vsem skušajo najti pot do Boga in do človeka. To pa delajo v moči evharistije, kruha z nebes. Na zemeljskem potovanju jih vedno spremlja Jezus.

Pogovor 21. maja je g. David Ožbot, župnik na Martinščini, praznoval obletnico duhovniškega posvečenja

Šestdeset let v službi Bogu in ljudem

“R odil sem se kot begunec leta 1919 v Mozirju na Štajerskem.” Tako se začne zgodba g. Davida Ožbota, župnika na Martinščini (San Martino del Carso), ki letos praznuje 60-letnico duhovniškega posvečenja. V petek, 21. maja, so v vasi zanj pripravili praznično slavo.

Po rodu je iz Mirna, na svet pa je prišel v težkih časih po vojni. “V rojstvo vas sem se vrnil, ko sem bil star dve ali tri leta. Pri dvanajstih letih sem stopil v semenišče k patrom kapucinom v Rovigo, nato sem bil še v Veroni, Padovi, Vidmu in Benetkah. Dne 21. maja 1944 me je v beneški baziliki Madonna della Salute posvetil kard. Piazza.”

Kako se spominjate tega dogodka?

Bilo je lepo, časi pa so bili res težki. Leto kasneje so me poslali kot kaplana v beneško bolnišnico, nato še v kraj Adria, po nekaj letih pa za spovednika na Staro Goro nad Čedadom. Kasneje sem prošil, da bi me sprejeli v gorško nadškofijo. In leta 1966 so me poslali na Martinščino, kjer sem še danes.

Za redovništvo ste se odločili pri dvanajstih letih...

Imel sem brata, ki je bil tudi kapucin. Vedno sem bil navezan na cerkev, zlasti na župnika Oskarja Pahorja; že kot otrok sem tudi ministriral. Zato mi je bila duhovniška služba nekaj naravnega. Imel sem tudi sestro, ki je bila uršulinka; umrla je še mlada februarja 1944 za meningitisa.

Kakšno je bilo delo kaplana v bolnišnici v Benetkah?

Bilo nas je pet, saj je bila bolnišnica velika v mestu, v katerem je bilo tedaj več prebivalcev kot da-

nes. Obiskovali smo bolnike po sobah, zvečer smo molili, jih blagoslavljal in delili zakramente, če je kdo prošil zanje. V lepi bolnišnični cerkvi sv. Lazarja smo vsak dan maševali. Včasih je bil kakšen pogreb, v poročnišnici pa smo vsak teden imeli tudi precej krstov.

Kakšna pa je bila izkušnja spovedovanja na Stari Gori?

Ni bilo lahko. Vedno smo morali spovedovati v sili.

Kako je bilo v kapucinski provinci v času vašega vstopa vanjo?

V njej je bilo tudi nekaj Slovencev. Pred letom 1930 so namreč imeli mlade semenišnike tudi v Krizu na Vipavskem; od leta 1929 dalje pa so jih pošiljali v novo semenišče v Rovigo.

Kako se znajdete na Martinščini, kjer ste že 38 let?

Tam je lepo, ljudje so prijazni. Eni so bolj navezani na cerkev, drugi manj. Nekdaj jih je v cerkev zahajalo več; starejši so umrli in časi so se spremenili. Nekdaj so bile ceste slabe, ni bilo avtomobilov, ljudje so ostajali več na vasi in doma, tudi ob nedeljah; kvečjemu so obiskovali gostilne. Stanje vernosti je bolj ali manj tako kot povsod po drugih župnijah. V cerkev hodi okrog 25% prebivalcev...

Konec koncev ni prav slabo, saj pravijo, da jih v Rimu hodi k maši 11%...

Foto DPD

Da, v Rimu, središču krščanstva! (se vedro nasmeje)

Imate kakšne mlade, ki vam pomagajo pri delu v župniji?

Da, je en fant, Marco, ki pomaga pri delu z otroki, drugače pa ni kaj dosti več. Danes je še malo ljudi, ki bi bili navezani na domačo župnijo.

Se je vas v zadnjih 40 letih močno spremenila?

Nekdaj so bili ljudje ravnješi in preprostejši. Danes se jim godi bolje, so bogatejši in mislijo, da imajo raj na zemlji... Prebivalstvo počasi raste tudi zaradi ljudi, ki se selijo na Kras. Danes jih je skupno okrog 250, pred prvo svetovno vojno jih je bilo 650. Tedaj je bilo sicer manj družin, ki pa so imele več otrok. V krstnih knjigah sem bral, da je bilo leta 1914 rojenih kar 25 otrok; v zadnjih letih se letno rodita povprečno po dva otroka.

Kot zanimivost povejmo, da je za Martinščino značilno, da velika večina prebivalstva no-

si priimek Visintin.

V zadnjih letih se k nam selijo tudi drugi ljudje, kar je po eni strani tudi dobro, tako da niso vsi v sorodstvu. Najbrž je bilo tako: ko so Benečani v 16. stoletju zasedli Gradišče, so tja poslali svoje ljudi, da bi zavarovali mejo. Pošiljali niso samo vojake, ampak tudi družine. Nekaterim ni šlo prav in so pobegnili prek mejo na Kras, kljub temu da tu življenje ni bilo lahko že zaradi pomanjkanja vode. Že leta 1630 je bilo krščenih sedem Visintinov. V bližnjih krajih je več priimkov, ki spominjajo na mesta iz Veneta ali drugih severnoitalijanskih dežel: v Gradišču jih kar nekaj nosi priimek Bergamas, pa tudi Padovan, Trevisan itd.

Je sploh na Martinščini kaj Slovencev?

Stari so še znali slovensko, saj je Martinščina blizu Vrha sv. Mihaela. Mladi pa vse manj poznajo naš jezik. Danes jih je še nekaj. Ko sem prišel na Kras, sem mislil maševati tudi v slovenščini, a ljudje niso bili za to; zato sem opustil. Rad bi sicer maševal tudi v slovenščini, vsaj zase.

Imate kaj stikov z bližnjimi vasi, zlasti z Vrhom?

“Večkrat sem zahajal na Vrh, ko je tam župnikoval g. Jurak; občasno sem takrat tam tudi spovedoval.”

G. Davidu se zahvaljujemo za pogovor in mu želimo še veliko zdravja in Božjega blagoslova v njegovem poslanstvu med ljudmi na lepi Martinščini, od koder - kot nam je sam povedal - se odpira čudovit razgled, ki dobro de tudi duši. “V jasnih dneh, zlasti po dežju, se iz župnišča vidi morje vse tja do istrske obale.”

Danijel Devetak

Kratke

Diamantna maša g. Franca Zlobca

G. Franc Zlobec bo v petek, 11. junija, praznoval svojo diamantno mašo, to pomeni petinšestdesetletnico maševanja. Jubilejna maša bo 11. junija ob 16.30 v cerkvi pri Sv. Ivanu. Jubilantu iskreno čestitamo.

Doživeta Marijina procesija v Gropadi

Zares je prijetna in globoko doživeta vsakoletna Marijina procesija in maša v Gropadi. Ponavadi se tam zbere najmanj okrog 100 ljudi. Že več let zapored oblikuje

sv. mašo otroški zbor A.M. Slomšek iz Bazovice, ki ga že osmo leto po vrsti uspešno vodi poštvovalna pevovodkinja Zdenka Krizmančič. Najprej je maša v vaški cerkvi. Nato si domači fantje in mlajši možje naložijo Marijin kip na

rame in ga v procesiji nosijo po vasi. Med potjo domači župnik vodi molitve in ljudsko petje vsem znanih Marijinih pesmi. Ker sta ta maša in procesija ob koncu Marijinega meseca maja in s tem meseca šmarnic, domači župnik Žarko Škerlj ob tej priložnosti nagradi najbolj zveste obiskovalce šmarnic. Vsak od otrok je dajal rože Mariji, in za nagrado so najboljši prejeli športni pokal z Marijino nalepko. Večer se vsako leto zaključuje s prijetno družabnostjo pred vaško cerkvi, zakar se moramo zahvaliti dobrim domačim ženam in gospodinjam. Za njihovo pripravo cerkve, nosil za procesijo in zakusko naj jim gre prisrčna zahvala.

Procesija Vnebohoda pri Sv. Križu v Brdih

Na griču nad Kojškim v Brdih, kjer je znani Sv. Križ na Taboru, poteka vsako leto na dan Vnebohoda ali sv. Križa tradicionalno slavlje s sveto mašo. Tja je tudi letos v nedeljo, 23. maja, prispela množica iz Kojškega in drugih, zlasti briških krajev. Po procesiji ob kapelicah križvega pota je bila maša pred znamenito

podružnično romarsko cerkvico. Mašni obred je spremljal mešani pevski zbor. Po maši so priredili kratek kulturni spored tudi z nastopom otrok iz vrtca in osnovne šole ter nagovorom. V trdnjavskem stolpu so pripravili razstavo različnega domačega orodja in vsega, kar so šolarji zbrali in napisali ob pripovedovanju

101-letne domačinke Marije Kumar o življenju in delu v preteklosti. Sledila sta še nastop godbe na pihala in družabnost z zelo bogato zakusko. Cerkvica Sv. Križa hrani zaklade izjemne umetniške vrednosti. Do cerkvice vodijo kapelice oz. postaje križvega pota, v katere postavijo na dan sv. Križa dragocene slike iz cerkve.

Ob koncu pouka šolska maša za osnovnošolce in srednješolce v cerkvi sv. Ivana v Gorici

Za dobro opravljeno šolsko leto so se v soboto, 5. t.m., učenci OŠ O. Župančič iz Gorice zahvalili Bogu, ki jim je zvesto stal ob strani pri napomih urah učenja, pri šolski maši, ki jo je v cerkvi sv. Ivana vodil p. Mirko Pelicon. Za njimi so v istem Božjem hramu imeli zahvalno mašno daritev tudi dijaki SŠ Ivan Trnko iz Gorice. Obred je daroval njihov veroučni profesor Marjan Markežič, ki je v kleni pridigi spomnil mlade na v jeseni dano obljubo, in sicer, da bodo pri šolskem delu vedno upoštevali letošnje geslo “Hop”, t.j. “hočem, odločno, pohitim”, nanašajoče se na svetopisemsko priliko. Če niso odlašali z delom, bo njihov trud gotovo poplačan z uspehom. Po maši so se učenci preselili v bližnjo Močnikovo dvorano za podelitev bralnih značk in drugih priznanj za uspešno sodelovanje pri različnih natečajih. Ravnateljica Nadja Nanut jih je nagovorila, rekoč, da so v letošnjem letu dosegli pri različnih pobudah zavirljive uspehe, ki jih bodo z vztrajnostjo v prihodnje še lahko dosegli ali celo presegle. Najzvestejše bralce, tretješolce, ki so veliko prebrali v osnovnošolskih, predvsem pa v zadnjih treh letih, je Društvo prijateljev mladine Slovenije nagradilo s knjigama.

40-letnica ustanovitve gorških skavtov

Prejšnjo nedeljo, 6. junija, so se gorški skavti in skavtinje z mašo na travniku ob sedežu na Drevoredu 20. septembra v Gorici zahvalili Bogu za 40 let neprekinjenega delovanja. Prisotni so bili tudi bratje traške organizacije in nekdanji člani, med njimi tudi nekaj prvih gorških skavtov. Po obredu, ki ga je daroval duhovni asistent p. Mirko Pelicon, so na kratko predstavili letošnje poletne taborne ter se v pristnem skavtskem vzdušju zadržali na kosilu in v prijetni družbi. Članek prihodnjič.

Informativna kampanja Osem od tisoč za leto 2004

Pozornost davkoplačevalcem, ki so oproščeni prijave

Tudi letos je informativna kampanja Italijanske skofovske konference (CEI) želela odgovoriti s posebno pozornostjo skupni informativni potrebi dvanajstih milijonov davkoplačevalcev, ki jim v letu 2004 ni potrebno predstaviti davčne prijave in ne vedo, da lahko s svojim obrazcem CUD lahko vseno odločajo o namembnosti Osem od tisoč; to so pretežno upokojenci in odvisni delavci, ki nimajo drugih dohodkov ali odtegljivih stroškov. Izmed teh 12 milijonov davkoplačevalcev (to je približno 32% vseh), ki so oproščeni davčne prijave, kar 45% ne ve, da lahko podpiše v obrazcu Osem od tisoč, in točno ne pozna načina, kako to storiti; 15% teh davkoplačevalcev sicer ve, da lahko podpiše, toda meni, da je postopek preveč zapleten. Da bi ugodili tem, zlasti upokojencem, je bilo poskrbljeno za izčrpane razlage v kratkih televizijskih sporočilih znotraj oddaj, in sicer meseca maja na mreži RAI (Uno mattina in Geo&Geo), junija pa na mreži Mediaset (La domenica del villaggio). CEI je poskrbela - zlasti v prid upokojencem, ki ne izpolnijo davčne prijave - tudi za brezplačno, “zeleno” številko 800-348-348, ki od prvih dni aprila nudi vsak delavnik od 9. do 18.30 informacije o izbiri Osem od tisoč z obrazcem CUD. Popolni podatki so na razpolago na doocla prenovljeni spletni strani www.8xmille.it. V številnih žu-

prijah so postavljeni zbirni centri obrazca CUD za upokojence in mogoče je najti tudi že intenzivne ovojnice za vročitev obrazca na banki ali pošti. Podpis vseh davkoplačevalcev se vsak dan spremeni v tisoče konkretnih dejanj, pobud, del. Podpira poslanstvo škofijskih duhovnikov, delo prostovoljcev in redovnikov, uresničuje karitativne posege. Je obenem vsakdanje in vendar izredno dejanje, ki bogati družbo z evangeljskimi vzorji, spodbuja razvoj najravnnejših dežel na svetu. Podpis za Osem od tisoč ne pripelje samo k družbenim prizadevanjem, ampak ustvarja tudi nove načine, kako biti soudeleženi pri življenju Cerkev; hkrati veča naše sposobnosti delati dobro in prinaša sadove, ki bi jih drugače neposredno nikdar ne dosegli.

Navodila za podpis Osem od tisoč z obrazcem CUD:

Izbira je lahka. Dovolj je vzeti v roke obrazec CUD, podpisati v okencu “Chiesa Cattolica” (treba je biti pozorni, da podpis ne uide izven okenca, saj bi v tem primeru izbira ne veljala) in še enkrat podpisati na dnu obrazca. Nato zaprite CUD v navadno beko ovojnico, napišite svoje ime in priimek, davčno številko (codice fiscale) ter napis “Scelta per la destinazione dell'otto per mille dell'Irpef - Anno 2003”. Zaprto ovojnico oddajte na poštnih uradih ali bankah do 31. julija 2004.

Pomoč ljudem v stiski

Napačna agresivnost

Slovenci sodimo po samomorih v svetovni vrh samomorilnih narodov na svetu. O tem se piše že vrsto let. Veliko psihologov, zdravnikov in zadnje čase tudi teologov razmišlja, kaj bi se dalo spremeniti, da bi se število samomorov pri Slovencih zmanjšalo. Velikokrat poslušamo obširne debate in beremo zelo zanimive članke. Vse to je vredno pohvale. Malokdaj pa se pri razpravi o samomoru razpravlja tudi o napačni agresivnosti, ki je v Slovencih krepko zakoreninjena. Ne bi iskal vzrokov, kako prihaja do tega, dejstvo je, da ta agresivnost obstaja in imamo opravka z njo. Pustimo ob strani preteklo in polpreteklo zgodovino, kjer je bila takšna ali drugačna oblika agresivnosti nujno potrebna, da se je preživel, ali bolje povedano, da si rešil svoje golo življenje. Vsako razmišljanje, ki se v človeku poraja, pa ni nujno pogojeno samo z vojnim časom, ko posameznik začne negativno razmišljati o sebi, je za normalnega človeka lahko usodno. Podzavestno se v takih primerih v človekovo psiho prikrajajo občutki krivde od rosnih let naprej, če ni normalno sprejemanj od svojih bližnjih (staršev), če ti niso ljubljena enota. (S razhajajo, se mučijo med seboj, otrok pa to doživlja, kot osebnostno krivdo - če že ne njegovega obstoja ne pripisujejo krivde - npr. Imaš obraz kot kosa. To se lahko reče tudi napol za šalo, prizadeti pa se s tem muči. Koliko jih je, ki se do samozavestnega obračuna s se-

boj in s svojimi težavami iz preteklosti sploh ne priklopljejo, pa imajo lahko s tem opravka vrsto let.) Tu sta vpleteni dve ugotovitvi. Najprej posameznik razmišlja o trenutnih neuspehih. Drugo pa je, da se podcenjuje in se podzavestno označuje za nizko (samo)oceno. To stanje je že privedlo osebo v prepričanje, da je njegova prihodnost nesmiselna. Ugotovitev, da smo Slovenci kot narod nadpovprečno agresivni, nam tudi marsikaj pove. Na to nas velikokrat opozarjajo drugi, ko nas kot narod opazujejo. Vse več je tudi pri nas Slovencih agresivnih športov in na naših športnih prireditvah opažamo vedno več agresivnosti. Tudi šport, ki sam po sebi ni agresiven, ga velikokrat naredimo za agresivnega. Spremljal sem šahovski turnir skozi “agresivni pogled”. Nikoli ne bi verjel, koliko agresivnosti je imel slovenski šahist ob premikanju figur v primerjavi s Špancem, ki je umirjeno, rahlo flegmatično, pa vendar precizno bil ves predan igri! Šah sam po sebi res ni agresivna igra. Narodna impulzivnost se pri nas odraža zlasti pri vrhunskih alpinistih. Res je, da če bi ti ne imeli veliko impulzivnosti, ne bi dosegli tistega, kar dosega. Ob rahlih izgubah, takšnih ali drugačnih, od denarja, pa do športnega ali kakega drugega osebnega poraza, se človeka lahko loti potrtost, depresija in če ob takšnem stanju nima nekoga, kateremu bi vse te bolečine zaupal, pride do osebnega

kritičnega stanja, ki človeka lahko privede v brezup ali v kako dejanje, ki bi ga nikoli ne naredil, če bi ne bil v takšnem stanju. Takšne situacije so pri naši slovenski psihi zelo pogoste, mnogo pogostejše kot pri sosednjih narodih. Če smo pozorni, jih opažamo že pri šoloobveznih otrocih, še pogostejše pa so v višjih šolah, ko so mladi čustveno najbolj ranljivi. Opažamo jih na delovnem mestu, v družini in še marsikje. Ostaja

nam samo eno: Bodimo previdni pri sebi kot pri sočloveku, ko je v takšnem stanju. Stojmo mu ob strani. Vzemimo si zanj čas. Poslušajmo ga, če kaj pripoveduje. Četudi je to govorenje velikokrat nepomembno, je zanj to “izkajavanje”, ki ga razbremeni, in postopoma sam “odpihne” svojo napačno agresivnost. Danes sem pomagal jaz nekemu, jutri bo nekdo pomagal meni iz takšnega stanja. To naj bi bilo naše vodilo.

Ambrož Kodolja

Kratke

Sprejem ob prazniku Republike

Goriški prefekt dr. Pasquale Vergone je na praznik Republike, 2. junija, priredil v vladni palači sprejem za predstavnike svetne in cerkvene oblasti, vojske, javnega in kulturnega življenja in tiska v goriški pokrajini. Sprejema so se udeležili tudi predstavniki slovenskih ustanov in organizacij. Med povabljenimi je bil tudi naš tednik.

V svojem nagovoru je prefekt prebral poslanico predsednika Ciampija. Sprejem so popestrile glasbene točke, med katerimi sta bili italijanska in evropska himna.

Kosovelov večer na Gradu

V dvorani Pokrajinskih muzejev na Goriškem gradu je bil 3. junija zanimiv večer, posvečen Srečku Kosovelu. Priredila sta ga Pokrajina in združenje Hundertwasser. Večer je bil namenjen italijanskim poslušalcem, zato je potekal večidel v italijanščini. V imenu prirediteljev je spregovorila Paola Barban, ki je orisala tudi delovanje in cilje omenjenega združenja. ob prisotnosti pokrajinskega odbornika Marka Mariničiča in deželenga odbornika Roberta Antonaza - oba sta na začetku tudi spregovorila - je Kosovela kot človeka in kot pesnika predstavil prof. Miran Košuta s tržaške univerze. Njegov jasni in poglobljen prikaz Kosovelovega življenja in dela je dopolnjevala igralka Nikla Panizon z občutenim podajanjem primerno izbranih pesnikovih besedil, po večini v italijanskem prevodu.

Kosovelov večer je bil pomemben prispevek k poznavanju velikega pesnika. Taka in podobna srečanja so potrebna in dragocena, saj vsi vemo, da medsebojno poznavanje utrjuje sožitje in sodelovanje.

OŠ Fran Erjavec iz Štandreža: podelitev bralnih značk

Učenci OŠ F. Erjavec iz Štandreža so v soboto, 5. t.m., pred šolsko mašo, doživeli lepo urico z gostom Jurijem Paljkom, odgovornim urednikom NG, avtorjem

Foto Bumbaca

občuteno izpovednih verzov in izvirnih, včasih prav hudomušnih besedil, ki je prvič obiskal štandreško šolo in prinesel v dar dve svoji knjigi poezij. S prepričljivo sproščeno besedo je nagovoril 60 navihanih šolarjev, ki so se z učitelji, Silvanom Bevcarjem, Majdo Zavadlav, Martino Hlede, Cristino Ožbot, Loredano Alt in Barbaro Rustjo, zbrali v eni izmed učilnic in mu v pozdrav zapeli pesmico *Maj očka*, saj je sam oče treh otrok in zato dobro pozna take male neugnance. Pogovor se je ob iskricah iz gostovega življenja sukal okoli pisanja in knjig, ki spremljajo bralca na čudovita popotovanja in ga vpletajo v neslutene zgodbe. V knjigo namreč lahko vstopimo vsi, ne le čarovniški vajenec Harry Potter, najnovejši ljubljene naših šolarjev. Prav ob tej knjigi se je Paljk zaustavil in povprašal, koliko otrok jo je prebralo v slovenskem prevodu. Jasno je namreč naglasil, kako bogat, živ jezik je slovenščina, v kateri lahko izrazimo prav vse naše misli in napišemo kate-rekoli zgodbe. Zato jim je toplo priporočil branje, predvsem slovenskih knjig, ki bogatijo naše besedišče. Na njegovo željo so mu obljubili, da bodo med počitnicami prebrali pet knjig, izmed teh pa bodo gotovo tri slovenske; sam pa je moral obljubiti, da bo sinčku Luki še naprej pripovedoval ali prebiral pravljice in jese-ni spet prišel k njim. Po teh svečanih obljubah je otrokom razdelil bralne značke, učitelj Silvan pa Vegova priznanja, s katerimi so se ovenčali pridni matematiki. Na srečanju je bil prisoten tudi Robert Juren, ki je v imenu Kmečke banke - Banca di Cividale izročil petošolcem knjižni dar.

Svoje veselje ob koncu šolskega leta so učenci izrazili s pesmico Nikoli slabe volje, ki so jo zapeli ob spremljavi in vodstvu učiteljice Martine Hlede.

Koncert MePZ Bratuž v znamenju Kosovela

Slavček med trnjem se je zganil in zapel (Srečko Kosovel) je naslov celovečernega koncerta ob zaključku sezone mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž, ki bo v petek, 11. junija, s pričetkom ob 20.30 na odru velike dvorane Kulturnega centra Lojze Bratuž.

V prvem delu koncerta bo zbor predstavil zahtevnejša umetniška dela, svetne in posvetne narave. V drugem delu večera pa bodo prisotni lahko prisluhnili spletu slovenskih ljudskih pesmi v priredbi različnih ustvarjalcev. Zbor, ki se je jeseni lani z odliko izkazal na deželnem zborovskem tekmovanju Corovivo, deluje že od l. 1951 in je nastal z namenom, da bi združeval mlade pevce iz Gorice in okolice, ki jim je v veselje družba in lepo petje. To je še danes namen goriškega mešanega zbora, ki s svojo redno prisotnostjo na pevski areni in aktivnem udeleževanju v kulturnem in socialnem življenju daje pomemben doprinos pevski tradiciji na Goriškem.

Za uspehe in dobro voljo v skupini gre zahvala gotovo dirigentu Bogdanu Kralju, ki z nasmehom in požrtvovalnostjo vodi zbor od leta 2001.

PD Štandrež / Gledališče pod zvezdami

Da bi v iztekajoče se pomladne dni priklicali svetel lunin pogled in nešteto migljajočih zvezd, so si člani Prosvetnega društva Štandrež, pod pokroviteljstvom goriške občine in Zveze slovenske katoliške prosvete, omislili štiri zaporedne dni v družbi modrice Talije in njenega sproščujočega nasmeha z naslovom *Gledališče pod zvezdami*. Niz komedij ob začetku poletja 2004 bo v Štandrežu na igrišču ob župnijski dvorani Anton Gregorčič pod večer, ob 20.30. Če pa bo vreme do gledalcev in izvajalcev res neusmiljeno, se bodo predstave zvrstile na odru omenjene dvorane. Na humorno struno ubrana gledališka pobuda, ki ponuja vpogled v komične stvaritve od razsvetljenstva do današnjih dni, se bo začela v četrtek, 17., in se končala v nedeljo, 20. t.m. Prvi večer bodo s smehom napolnili mladi člani Dramskega odseka PD Štandrež s svojo letošnjo uspešno *Pižama za šest* Marca Camolettija. Naslednji bodo na vrsti igralci Kulturnega društva Piričič Medvode s komedijskim spletom Ludwiga Holberga *Jeppe s hriba*. Za njimi bo prvič v Štandrežu nastopila ena izmed najstarejših ljubljanskih dramskih skupin, Šentjakobsko gledališče, z delom *Ta veseli dan ali Matiček se ženi* A. T. Linharta. Komedijski sklop bo sklenila Grupa brez hrupa Nova Gorica s posrečeno dvojico igralcev Janezom Starino in Jožetom Hrovatom, ki bosta podala satirično enodejanko *Uglaševalec* Darka Komaca.

Predstavitev knjige dr. Drago Štoka "V političnem vrtincu" v Kulturnem centru Lojze Bratuž

"Slovenska skupnost je živa!"

"Stranka slovenska skupnost je tudi danes potrebna, saj je edina politična stranka slovenske manjšine v Italiji, in odločitev, da kandidiram za evropske volitve na listi stranke prijateljske Južnotirolske ljudske stranke je, sad dolgoletnega sodelovanja s to manjšinsko stranko, kot tudi sad nago-varjanja prijateljev, da sem vrnem v politično arena in moram vam iskreno povedati, da sem kar nekaj časa odlašal, a sem sedaj vesel, da sem sprejel kandidaturu, ker mi je všeč, kako se stvari razvijajo," je dejal dr. Drago Štoka pod lipami na borjaču Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici minuli petek, 4. t.m., ko je predstavil svojo najnovejšo knjigo spominov na tridesetletno obdobje svojega političnega dela, ki seveda še kako sovpađa z ustanovitvijo stranke Slovenska skupnost in njenim političnim delom.

V političnem vrtincu je naslov pomembne knjige, ki jo je izdala založba Mladika v Trstu in v njej je dr. Drago Štoka prehodil dolgo pot lastnega udeleževanja na čelu Slovenske skupnosti, kot je knjiga tudi lep in pregleden oris boja slovenske

Foto Bumbaca

manjšine za svoje pravice v zadnjih nekaj desetletjih.

Deželni tajnik stranke Slovenska skupnost dr. Damijan Terpin in naš urednik Jurij Paljk sta Štokovo knjigo umestila v današnji predvolilni čas, a sta tudi poudarila, da je Štokova knjiga lepo branje, saj dr. Drago Štoka skozi nevsiljivo, a lepo pisanje razgrinja pred bralcem široko paleto ljudi, s katerimi je tesno sodeloval, kot seveda tudi opiše najbolj po-

membne dogodke in politične pretrese, boje, neuspehe in uspehe, pri katerih je sam sodeloval.

"Prepričan sem, da se lahko veliko naredi s skupnim in jasnim političnim delom in Slovenska skupnost je edina narodna stranka Slovencev v Italiji in po moje bo lahko tudi zameetek za prihodnjo skupno slovensko politično stranko, do katere mora priti prej ali slej, saj je bila in je še danes ve-

lika zmeta, da se Slovenci včlanjamo v različne italijanske stranke in tako razpršimo svoje sile. Prav zato je sodelovanje z Južnotirolsko ljudsko stranko, ki nam je lahko za vzor, pa čeprav živimo v drugačnih razmerah, več kot dobrodošlo!" je dejal dr. Drago Štoka. Vokalna skupina Akord iz Podgore je pod vodstvom dr. Mirka Spazzapana ob zaključku knjižne predstavitve zapela nekaj slovenskih pesmi.

Volilna kampanja SSK v Števerjanu

V skupnosti je moč!

Foto Bumbaca

"V skupnosti je moč" je geslo volilne kampanje sekcije Slovenske skupnosti za Števerjan, katere županski kandidat je Hadrijan Corsi. Lista, ki nastopa s simbolno lipove vejice in predstavlja bodisi mladostno zagnanost bodisi zrelo izkušnost, je predstavila v glavnih obrisih cilje za prihodnje petletno obdobje v petek, 4. junija, v Sedejevem domu v Števerjanu. Domačine in goste je najprej pozdravil predsednik števerjanske sekcije SSK Branko Terčič, nakar je spregovoril tajnik sekcije Ivan Vogrič. Besedo je nato prevzel deželni odbornik Mirko Spazzapan in podčrtal pomembno vlogo, ki jo ima edina slovenska stranka na italijanskem teritoriju. Deželni tajnik SSK Damijan Terpin je izkoristil priložnost ter poudaril važnost, da se vsi volivci udeležijo volitev in se izrečejo za kandidate lipove vejice: Drago Štoka kot evropskega poslanca, ki je drugi na listi Južnotirolske stranke takoj za sedanjim poslancem Michlom Ebnerjem, ter listo Slovenske skupnosti za občinske volitve.

Pred mikrofonom je stopil deželni predsednik SSK ter kandidat za evropske volitve Drago Štoka, ki ga vežejo na Števerjan lepi spomini in številni prijatelji. Orisal je težke trenutke, ki jih je pred nekaj desetletji preživela stranka, se s tem utrdila in se postopno uvelja-

vila v javnosti. Kandidat za župana v števerjanski občini Hadrijan Corsi je povedal, da so bila v zadnji mandatni dobi opravljena številna dela, posredno ali neposredno je občinska uprava porabila 3 milijone evrov. Urejenih je bilo več zemeljskih usadov in trenutno so dela osredotočena na sanacijo še nekaterih. Vse občinske stavbe so bile prilagojene varnostnim predpisom, veliko moči je bilo porabljen pri številnih popravilih občinskega vodovoda. Sprejete regulacijske načrta je omogočilo večjo jasnost in preglednost v odnosu med upravo in občani. Stremeti je treba za tem, da se uveljavi smisel in duh državnih zakonov 482/99 in 38/01, istočasno pa poskrbeti, da se bodo občani italijanske narodnosti čutili del vaškega telesa. Občinska uprava kot taka nima posebnih pooblastil na področju gospodarstva, ravno tako pa mu mora slediti in polagati pozornost njegovi specifičnosti, t.j. kmetijstvu, usmerjenemu v monokulturo-vinogradništvo. Bliža se trenutek zaključka del v socialnem centru, tako da bo dom za ostarele čimprej predan prvotnemu namenu, podpisana je bila namreč pogodba o dokončanju del. Hadrijan Corsi se je v nedeljo, 6. junija, srečal tudi z volivci iz Jazbin v gostilni Luka, kjer je prisotnim predstavil kandidatno listo.

MD

SCGV Emil Komel Mali instrumentalisti in baletke

Gib in zvok najmlajših gojencev

V sklopu zaključnih nastopov Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel je bil v torek, 1. junija, v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici nastop baletnega oddelka in instrumentalnih skupin najmlajših gojencev z naslovom *Gib in zvok*.

Veliko radožive razposajenosti so v polno dvorano Centra uvodoma prinesli že mali pevci skupine Do mi sol in nauka o glasbi, ki so pod vodstvom Marje Feinig in ob klavirski spremljavi Damijane Čevdek

vedro prikazale svoje prve korake v belih krilcih in z belimi rožicami v spetih laseh, kot tudi starejše, bolj izučene in izkušene, ki so z brhkimi koraki samozavestno obvladovale prostor na odru ter elegantno predstavile domiselne mentoričine koreografske napotke. Občinstvo je toplo nagradilo kakovostne dosežke baletnega oddelka, ki je za našo glasbeno šolo razmeroma sveža in posebno posrečena izkušnja, saj iz sezone v sezono kaže na stalno rast in obetaven razvoj.

Foto DPD

zapeli venček narodnih pesmi. Na odru so s svojimi prvimi skladbicami nastopili tudi mali instrumentalisti, pa še različni in zanimivi komorni sestavi, v katerih so mladi glasbeniki bolj ali manj uspešno, pa vendar z veliko vnemo pokazali, kaj so se v tem šolskem letu naučili.

Posebno sanjsko vzdušje so na večernem nastopu pričarale deklice baletnega oddelka, ki ga vodi prof. Nataša Sirk. Nastopile so seveda tako številne najmanjše, ki so sproščeno in

V sredo, 9. t.m., je v dvorani Pokrajinskih muzejev na Goriškem gradu na diplomatskem recitalu igral pianist Simone Bais. Že sedaj pa priporočamo *Glasbeni mozaik*, ki ga bodo oblikovali solisti, komorne skupine, orkester in zbor v soboto, 12. junija, ob 18. uri v KC Lojze Bratuž. Prav ob koncu pa bo spominska maša ob 50-letnici šole združena s koncertom *Pod cerkvenim obokom*, in sicer 24. junija, ob 19. uri v cerkvi sv. Ivana v Gorici.

DD

Kulturni dom-Gorica: zaključna šolska prireditev SŠ Ivan Trinko

Nekoga moraš imeti rad

Foto Bumbaca

Ta lepi verz istoimenske pesmi Ivana Minattija je bil vodilna misel zaključne prireditve dijakov srednje šole Ivan Trinko v Gorici, ki je bila v prepolni veliki dvorani goriškega Kulturnega doma v petek, 5. t. m.

V dnevem sporedu, ki sta ga gladko napovedovali Costanza Frandolič in Nika Bagon z veznim besedilom prof. Lučane Budal, so se, kljub raznolikostim, posamezne točke, prikazi celoletnih razvejenih dejavnosti in dosežkov, tekoče zvrstile in se smiselno spajale v celoto. Skupinska recitacija Minattijeve pesmi ob klavirski spremljavi Aljaža Srebrniča in diapozitivih s cvetličnimi motivi je bila pomenljiv uvod v večer, ki se je nadaljeval z nastopom desetih

brhkih deklet z vajo aerobike, s katero so si prisvojile deveto mesto na italijanskem državnem prvenstvu v okviru Mladinskih iger. Za njimi so plesno točko prikazale še tri gostje ŠD Olympia.

Bistro oko filmske kamere prof. Aleksandra Kodriča je v kratkometražni film z naslovom V zagonu telesa ujelo trud in napor, ki so ju mladi športniki vložili v razne panoge in dosegli zavidljive uspehe na državnem tekmovanju v orodni telovadbi, na meddeželnem mladinskem tekmovanju v odbojki, pokrajinskih smučarskih tekmah, v deželnem prvenstvu v plavanju in šahu.

Kot prave pop-zvezde so se izkazale Nikol, Giulia in Tanja s popevko Mi smo sonce. Preseneti-

li so dosežki mladih likovnikov, ki so sodelovali na natečajih Kraj, v katerem živiš in Senza rete.

Ravnateljica Nadja Nanut je stopila na oder, da bi javno pohvalila vse letošnje zlate in srebrne dijake, ki so lesketajoča se priznanja prejeli na Vegovem (tudi na Disfida matematica / Alpe-Jadran) in Cankarjevem tekmovanju. Zahvala je šla tudi vsem, ki so organizacijsko in finančno priskočili na pomoč pri ureditvi uspešnih pobud (Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport RS s predstavnico Andrejo Duhovnik, Zdržna banka Doberdob - Sovodnje, Fundacija goriške hranilnice, Čedajska banka, Društvo krvodajalcev).

Prof. Nataša Paulin je v imenu Sindikata slovenske šole podeli-

la zaslužnemu dijaku Aljažu Srebrniču nagrado v spomin na pokojnega prof. Ivana Sirka. Instrumentalna skupina pod vodstvom prof. Stefana Joba je poskrbela za kratek glasbeni premor z izvedbo Ode radosti.

Prava poslastica večera je bila dramska uprizoritev mladih igralcev šolske gledališke skupine, ki so se v gledališki delavnici z vsem že dobro znano, zagranano gledališko mentorico in režiserko Vesno Tomšič naužili pravega odrskega duha, z njo sestavili izvorno besedilo in ga pregnetli v res dognan odrski prikaz, s katerim so se uvrstili v sam vrh srednješolskih gledaliških skupin na deželnem tekmovanju v Fiumicellu. Sodobno zasnovana, zborna predstava, ki je vsakemu nastopajočemu odmerila pravi prostor, je v svojem bistvu nosila močno sporočilno misel o pravi ljubezni, o ljubezni do otrok in njihovega dostojanstva, taki ljubezni, ki se je razblinila v postmodernejši družbi, prepojeni s plehkimi užitki in lažnimi, minljivimi uspehi. Odrska postavitev je vsebinsko polno izzvenela ne samo v pomenljivosti besedila, ampak tudi v vsej svoji zelo dobri scenski zasnovi, režijskih rešitvah, posebno v določenih prizorih, in učinkovitih svetlobnih efektih ter ne nazadnje v kostumski obdelavi s posrečnimi, futurističnimi pokrivali. Po izvorni zamisli režiserke so kostumske dele izdelali dijaki sami s pomočjo prof. Magde Samec.

Paznični večer se je sklenil z družabnostjo.

IK

Obvestila

V uradu duhovnije sv. Ivana v Gorici sprejemajo vsak dan od 10. do 12. in od 17. do večerne maše (ob 19.30) vpise za avtobus, ki bo 29. t.m. popeljal naše vernike v Ogled na duhovniško posvečenje p. Ivana Brescianija. Rok za vpis poteče 20. junija.

Darovi

Za cerkev v Rupi: Aleksander Gorkič 20,00 evrov.
Za cerkev na Vrhu: Irene ob krstu hčerke Nicole 50,00 evrov.

Čestitke

Zveza slovenske katoliške prosvete čestita **Dramskemu odseku Prosvetnega društva Štandrež** za odlično uvrstitev na 43. Linhartovem srečanju ljubiteljskih gledaliških skupin Slovenije. Prosvetno društvo Štandrež čestita **Dramskemu odseku** ob prejemu 1. nagrade na Linhartovem srečanju ljubiteljskih gledaliških skupin za igro Stara garda. Iskrene čestitke **Dramskemu odseku** Prosvetnega društva Štandrež. Na 43. srečanju ljubiteljskih gledaliških skupin Slovenije v Sošanju in Gaberkah je bila uprizoritev Stare garde A. Nicolaia proglašena za najboljšo predstavo festivala. To je izreden dosežek, ki je le potrdil visoko kvaliteto te naše priljubljene gledališke skupine. Svet slovenskih organizacij Sekcija SSK Sovodnje čestita ob rojstvu sina odbornici **Romani in možu Albertu**.

Družino Kovic iz Rupe je razveselilo rojstvo malega **Januša**. Srečnim staršem Albertu in Romani čestitajo nono Ivica in nona Jožica ter teti Tanja in Nadja z družino. Vanji se je pridružil **Lenart**, mami Eriki Jazbar in očetu Marku Vogriču ob rojstvu drugorojenca naše iskrene čestitke. Uredništvo *Novega glasa*.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 11. junija do 17. junija 2004)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:
Petek, 11. junija (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni desert iz diskoteke 103. - Šopek narodnih viž. - Zborovski kotiček. - Obvestila.
Ponedeljek, 14. junija (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: zanimivosti in informacije.
Torek, 15. junija (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.
Sreda, 16. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Slavni vojak Andrej Čehovin. - Izbor melodij.
Četrtek, 17. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

V goriškem Avditoriju

V veter ujete pesmi

Tako se je glasil večer, na katerega sta vabila moški pevski zbor Štmaver in vokalna skupina Zali rovt iz Tržiča, ki je potekal v deželnem Avditoriju v Gorici v soboto, 5. junija. Z nastopom se je končal projekt sodelovanja društva Sabotin s pevci iz Tržiča pri Kranju, ki so skupno izdali dvojno zgoščenko zborovskih pesmi iz vseh vetrov.

Kot je povedal župnik Vojko Makuc, pobudnik zamisli, je projekt nastal bolj za šalo kot zares, izkazal pa se je za zelo posrečeno pobudo prijateljstva in plodnega čezmejnega glasbenega sodelovanja ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Poleg zborovskega petja je občinstvo lahko prisluhnilo tudi mladim recitatorjem, ki so občuteno povezovali celoten večerni spored v slovenskem, italijanskem in furlanskem je-

ziku, tako da je prireditev lepo prikazala našo stvarnost, ki jo označujejo različni jeziki in kulture. Štmavski zbor je vodila Nadja Kovic, vokalno skupino pa Stane Grum. Peli so slovenske, italijanske, furlanske, dalmatinske, izraelske, afriške, angleške in druge pesmi. Projekt so podprle goriška občina, občina Tržič in Zveza slovenske katoliške prosvete. Priložnostni nagovor je imel predsednik društva Sabotin Jordan Figelj. Proslavo, ki se je udeležil tudi goriški prefekt Pasquale Vergone, so pozdravili goriški odborniki odv. Damijan

Foto Bumbaca

Terpin, goriški pokrajinski svetovalec David Grinovero, predsednik SSO za Gorico Janez Povše, predsednica ZSKP Francka Padovan, predsednik krajevnih skupnosti Lovrenc Persoglia in zborovodja Stane Grum. Pobuda bo v podobni obliki potekala tudi v Trziču, in sicer v cerkvi sv. Jožefa dne 18. junija.

V petek, 4. junija, je privekel med nas mali **LENART**
Z mambo Eriko Jazbar in s tatom Markom Vogričem se veselijo in novorojenčku želijo vse najboljše nonoti Vera, Gracijela, Zdenko in Ivo ter teta Nadja

SKRD JADRO V SODELOVANJU Z DRUŠTVOM SKŠRD TRŽIČ IN RAZISKOVALNIM SREDIŠČEM GASPERINI IZ GRADIŠČA TER POD POKROVITELSTVOM OBČINE ZAGRAJ vabi na predstavitev knjige v italijanski
LEDINSKA IMENA LAŠKEGA TERITORIA IN MODERNE OBČINE ZAGRAJ (Toponomastica storica del Territorio di Monfalcone e del comune moderno di Sagrado)
Knjigo bosta predstavila avtor Maurizio Puntin in Cornelio Desinan Občinska sejna dvorana v Zagraju, **torek, 15. junija 2004, ob 20.30**
V SODELOVANJU Z ZVEZO SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES - KONFERENCA ZA ITALIJO in KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA ANTON GREGORČIČ - GORICA vas vabita na
SLOVESNO PROSLAVO OB 13. OBLETNICI OSAMOSVOJITVE SLOVENIJE
ki jo prirejamo v sodelovanju z Veterani vojne za Slovenijo
Petek, 18. junija 2004, ob 20. uri pod lipo, Klanec 14 v Števerjanu. Nasvidenje!
ODBOR

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Gledališče pod zvezdami

Niz komedij ob začetku poletja 2004
ŠTANDREŽ, IGRIŠČE OB ŽUPNIJSKI DVORANI

- Četrtek, 17. junija, ob 20.30
Marc Camoletti - PIŽAMA ZA ŠEST
Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež
- Petek, 18. junija, ob 20.30
Ludvig Holberg - JEPPE S HRIBA
Kulturno društvo Pirniče - Medvode
- Sobota, 19. junija, ob 20.30
Anton T. Linhart - TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI
Šentjakobsko gledališče - Ljubljana
- Nedelja, 20. junija, ob 20.30
Darko Komac - UGLAŠEVALEC
Grupa brez hrupa - Nova Gorica

POD POKROVITELSTVOM GORIŠKE OBČINE IN ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

V primeru slabega vremena bodo predstave v župnijski dvorani Anton Gregorčič

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage žene in mame

DANICE RADETIČ por. ANTONIČ

se iskreno zahvaljujemo cerkvenemu zboru iz Jamelj, moškemu pevskemu zboru Fantje izpod Grmade, g. župniku Ambrožu Kodelj in vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.

Jamlje, 10. junija 2004

Svojci

AVTODELI - DODATNA OPREMA

SPRINT AUTO

GORICA - Ul. Bellinzona 9/A
tel. ++39 0481 530114
www.sprintautogo.com
posta@sprintautogo.com

KULTURNI DOM - GORICA, KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ,
KULTURNI DOM NOVA GORICA, SKGZ, ZSKD, SSO, ZSKP

Ponedeljek, 14. junija 2004, ob 20.30

na Goriškem gradu

OLIVER DRAGOJEVIČ

Gost večera **EDOARDO DE ANGELIS**

PRODAJA VSTOPNIC: Kulturni dom Gorica (tel. 0481 33288)
VSTOPNINA: 15,00 evrov; znižani 10,00 evrov

DSI / Nova knjiga Bruna Volpija Lisjaka O drevakih in čupah in naši pretekli zgodovini

Zadnja knjiga pomorskega kapitana Bruna Volpija Lisjaka Čupa prvo slovensko plovilo in drevaki je zanimiva publikacija, ki je izšla pri založbi Mladika iz Trsta, bogata je s fotografijami in slikami, ki natanko prikazujejo uporabnost in razvoj, ki ga je to starodavno plovilo imelo v naših krajih in tudi drugod. Knjižni trud Volpija Lisjaka pa ni zgolj monografija svojevrstnega plovila, temveč z izrednim čutom za detektivsko raziskovanje se knjiga prevesi v večplastno raziskavo naših slovenskih in slovanskih korenin. Rezultati, ki jih je kapitan dosegel po natančnem preverjanju številnih virov tako pri nas kot tudi v Rusiji, nočejo izstopati kot dokončne sodbe (kot je napisal zgodovinar dr. Stane Granda v predgovoru knjigi); Lisjakove teorije se vsekakor sučejo okoli tematike, ki je bila v našem zgodovinsko pisju premalo obravnavana.

Da je etnozgodovinski argument eden temeljev knjige, priča sam podnaslov le-te, ki se glasi Prispevek k etnologiji

in vprašanju etnogeneze Slovencev. Kot pojasnjuje vedno dr. Granda, je avtorju knjige iztočnico za nadaljnje etnogenetsko raziskovanje posredovala vest, da so na ruskem področju v okolici Novgoroda (v bližini Sankt Peterburga) imenovali drevak čupus ali čupa. Lisjakovo razpolaganje z znanjem številnih slovanskih jezikov ga je popeljalo do neposrednejše uporabe in preverjanja virov, tako ruskih kot bizantinskih. Kapitan je potemtakem odkril poseben razvoj, ki smo ga mi Slovenci imeli v preteklosti: natančneje v 3. in 4. stoletju smo Slovenci živeli na področju srednjega in gornjega Dnjepra. Vpad Gotov pa nas je prisilil, da se razidemo v

dve smeri: na sever do finskega zaliva in na jug, na ozemlje, ki ga še danes zasedamo. To tezo podkrepijo tudi številni jezikovni primerki na področju Novgoroda (to mesto se je prej imenovalo Slovensk) in izpričujejo jasno vez z nami. Vezna nit ostajajo vsekakor drevaki, plovila, izdolbena iz debla, ki so jih uporabljali številna evropska in druga plemena, od paleolitika dalje. Drevaki so seveda s časom bili deležni nenehnih izboljšav,

uprabljali so jih celo v vojne namene. Kapitan Lisjak je v svoji knjigi natanko katalogiziral, skiciral in opisal slovenske drevake, ki so bili zelo uporabljeno plovilo na Ljubljanskem barju in na Muri (prav na Prekmurskem so našli verjetno najstarejši drevak v Evropi,

ki je star kar 7.500 let). Žal pa Slovenija zanemarija tako dragocene arheološke primerke, ki večkrat niso vključeni v muzejske zbirke, če pa so prisotni, nimajo ustreznega obeležja in razlage. Knjiga, za katero sta se tako avtor kot založba odpovedala zaslužku, da bi dosegla čim večji krog bralcev, predvsem študentov, je nastala prav zato, da ovrde notri ta spomenik in živo pričevanje naše preteklosti na ozemlju, ki sega od Tržaškega zaliva do madžarske meje.

Knjigo bogatijo seveda številni podatki, zgodbe in pesmi o "naši" čupi. Lisjakova

študija, ki je namenjena strokovnim bralcem, napisana pa je vsekakor v poljudni obliki, je prva knjiga zbirke Morje, s katero želi KD Ribiški muzej Tržaškega Primorja izdati knjige na morskem temati.

Igor Gregori

Foto IG

Kratke

Ob 110-letnici rojstva pisatelja Edvarda Kocbeka in 40-letnici smrti skladatelja Stanka Premrla

V Sloveniji se postopno spreminja tudi odnos do pomembnih osebnosti iz preteklosti, ki so bile nekoč zamolčane.

V takšen okvir spada pobuda državnega svetnika (in pisatelja) Toneta Peršaka, naj država počasti 100-letnico rojstva Edvarda Kocbeka (na sliki), slovenskega pisatelja, kulturnega delavca in tudi političnega oporečnika zoper nekdanji politični sistem v Sloveniji. Kocbek je bil rojen 27. septembra 1904 v Svetem Jurju, ki se sedaj imenuje Videm ob Ščavnici. Umrl pa je v Ljubljani 3. novembra 1981. Življenje je namenil literaturi, saj je bil pesnik in pisatelj, prevajanju knjižnih del iz tujih jezikov v slovensko in tudi politiki. Bil je predstavnik krščanskih socialistov v vodstvu osvobodilnega gibanja v Sloveniji, po vojni pa se je s politiko in komunistično partijo razšel. V pogovoru za revijo Zaliv v Trstu, ki jo je ustanovil in vodil Boris Pahor, je prvi razkri povojne poboje domobrancev, ki jih je zakrivil komunizem. Pobudo državnega svetnika Toneta Peršaka, naj država počasti spomin na Edvarda Kocbeka, je podprl tudi Državni svet, namenjena pa je bila ministrstvu za kulturo. Slednje na pobudo še ni odgovorilo.

Poslanec Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke Ivan Mamič pa je ministrici za kulturo predlagal, naj država uradno obeleži spomin na glasbenika Stanka Premrla. To naj bi se zgodilo ob 40-letnici njegove smrti. Skladatelj in orgelski virtuoz se je rodil 28. septembra 1880 v Podnanosu oz. nekdanjem Šenbidu pri Vipavi, umrl pa je 14. marca 1965 v Ljubljani. Premrl je bil najplodnejši slovenski skladatelj doslej. Samo cerkvenih vokalnih skladb je napisal več kot tisoč, orgelskih pa nad 600. Bil je 31 let organist ljubljanske stolnice in ravnatelj stolnega kora, s čimer je zelo vplival na razvoj slovenske cerkvene glasbe. Za slovenski narod in državo pa je izredno pomembno, da njegova Zdravljica velja za najboljšo uglasbitev tega Prešernovega besedila. Razglašena je bila za slovensko državno himno.

Nova revija Slovenija.svet

Potem ko je prenehala izhajati revija Rodna gruda, je Slovincem po svetu namenjena nova revija z naslovom Slovenija.svet, ki jo bo izdajalo združenje Slovenska izseljenska matica (SIM). Novo revijo so predstavili 24. maja v Ljubljani. Po besedah odgovorne urednice Vide Gorjup-Posinkovič (na sliki) je namen revije nagovorniki najširši krog Slovincem, ne glede na njihovo politično, ideološko in versko pripadnost. Želijo spodbuditi zavezanost slovenstvu, slovenski kulturi in jeziku. Revija, ki je kulturno-informativne narave, je razdeljena na tri dele, in sicer na teme iz domovine, dogodke v svetu in rubrični del, ki se jim bosta v prihodnjih številkih pridružila še leposlovje in servisni del. Revija ima tudi tujejezični del, namenjen predvsem tistim, ki slovenski jezik slabše poznajo. Revija bo mesečnik, ki so ga izdali v začetni nakladi 2700 izvodov.

Direktorica vladnega urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Jadranka Šturm Kocjan je po poročanju STA na predstavitvi nove revije povedala, da so želeli ponuditi tako revijo, ki bi bila po vsebini vsestranska, glede na teme, politično usmeritev in kraj, kjer Slovenci po svetu živijo. Ta revija ni namenjena le Slovincem po svetu, temveč tudi prebivalcem Slovenije, da bi bili tudi oni seznanjeni s tem, kaj se dogaja z rojaki po svetu.

Revija Slovenija.svet je odlično oblikovana, kar gre pripisati izjemni oblikovalki Maji Licul in njenemu studiju Mimikrija. V prvi številki je po uvodu urednice Vide Gorjup Posinkovič, ki pravi, da je rojstvo revije "prava mala revolucija"; urednica tudi pove, da imajo v svetu revije svoje mesto tako založniški financerji kot tudi predstavniki vseh treh civilnih združenj (SIM, Slovenija v svetu in Svetovni slovenski kongres) in tudi to, da je cilj revije "povezovanje naših ljudi v svetu"; objavljenih je več odličnih zapisov, med njimi so tudi nagovori zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla, slovenske ministric za kulturo Andreje Rihter in direktorice urada za Slovence v svetu in zamejstvu Jadranke Šturm Kocjan. Prav gotovo je pomemben tudi zapis pomožnega ljubljanskega škofa msgr. Alojza Urana, ki je vodja pastorela Slovencev po svetu. Med vrsto odličnih zapisov bi izrecno omenili predstavitev Mušičeve razstave v Gorici izpod peresa dr. Irene Mislej v slovenskem in španskem jeziku.

Reviji Slovenija.svet želimo veliko uspeha in seveda posluha za vse Slovence povsod po svetu, tudi za nas, ki živimo v Italiji!

V Italijo odpeljanih umetnin ne bodo vrnil?

Petindvajset pomembnih slik in več kipcev znanih italijanskih umetnikov, ki so bili pred drugo svetovno vojno v koprskem muzeju in po cerkvah v Kopru in Piranu, od koder so jih Italijani v letih 1940 in 1941 odpeljali v Rim, da bi jih obvarovali pred morebitnimi vojnimi poškodbami, po poročanju Slovenske tiskovne agencije minuli teden ne bodo vrnil njihovim zakonitim lastnikom.

Tako naj bi nedavno sklenila posebna komisija, sestavljena iz članov italijanskega zunanjega ministrstva in ministrstva za kulturo. Slovenija si že desetletja zama zahteva, da bi Italija vrnila arhivsko gradivo, katastrske mape in umetniška dela, ki so bila odtujena iz slovenskega etničnega prostora, a so bila doseđanja dogovarjanja v glavnem neuspešna, pa čeprav je Italija v tej zvezi z Osimskimi sporazumi sprejela določene obveznosti. Tokrat gre za umetniška dela Carpaccia, Vivarinija, Tiepola, Algadija in nekaterih manj znanih umetnikov. Pred dvema letoma se je slovenski veleposlanik v Rimu Volk s pismom zahvalil takratnemu podsekretarju na italijanskem ministrstvu za kulturo Vittoriju Sgarbiju, ki je maja 2002 v Rimu pripravil predstavitev nekaterih od teh umetnin in jih tako rešil pred propadom. Spomimo se, da je takrat slavni Vittorio Sgarbi odločno dejal, da si bo sam v prihodnje prizadeval, da bodo umetnine vrnjene v cerkve na slovenski obali, kjer so bile do odtujitve, a so kasneje Sgarbija "odžagali". Italijanska stran torej sedaj zavrača predlog Slovenije za zasnovno skupne komisije, ki naj bi poskrbela, da bi se dela vrnila na stara mesta. Stališče utemeljuje s tem, češ da so bile umetnine v Rim odpeljane pred 8. septembrom 1943, ko je Italija kapitulirala, in da so bila locirana v nekdanji coni B Svobodnega tržaškega ozemlja, ki je bila dokončno prepriščena Jugoslaviji šele z Osimskimi sporazumi leta 1975.

Štandrežci najboljši na Linhartovem srečanju Visoko priznanje dramski skupini

Od 3. do 5. junija sta bila Šoštanj in bližnja vas Gaberke prizorišče 43. Srečanja gledaliških skupin Slovenije, ki so nastopali v okviru Linhartovega srečanja. Tega se je udeležilo nad sto ljubiteljskih odrov iz Slovenije in zamejstva. Srečanje sta organizirala Javni sklad RS za kulturne dejavnosti in Zavod za kulturo iz Šoštanja. Strokovna komisija je po ogledu predstav na raznih področjih srečanjih izbrala 7 uprizoritev, ki so se zvrstile na zaključnem republiškem srečanju v Šoštanju. Na Linhartovih dnevih so bile prisotne tudi štiri srednješolske skupine. Med sedmimi skupinami, ki so se uvrstile v zaključno fazo, so bile tudi tri iz zamejstva; le-te so nastopile 4. junija. V dvorani Gasilskega doma Gaberke sta se predstavili dramska skupina Prosvetnega društva Štandrež in Slovensko prosvetno društvo Danica iz Sentprimozna na Koroškem, v Kulturnem domu v Šoštanju pa Slovensko kulturno društvo France Prešeren iz Boljunca. Štandreški igralci so uprizorili črno komedijo Alda Nikolaia *Stara garda* v režiji Janeza Starine, Korošci pa delo Dušana Jovanoviča *Življenje podeželskih plejbojev* v režiji Branke Bezeljak Glazer, tržaška skupina pa Fojevo *Markolfo* v režiji Sergeja Verča. Ob koncu 43. Linhartovega srečanja gledaliških skupin je strokovna komisija razglasila za najboljšo predstavo na vsem slovenskem prostoru črno komedijo štandreške dramske skupine, v kateri so nastopili Marko Brajnik, Božidar Tabaj in Majda Zavadlav. Visoko republiško priznanje predstavlja izjemen dosežek za štandreške igralce in veliko nagrado za njihovo večdesetletno gledališko ustvarjanje. Prihodnje leto bo namreč dramska skupina PD Štandrež slovesno praznovala 40-letnico uspešnega delovanja. Komedijo *Stara garda* so premierno uprizorili letos januarja in jo uspešno ponovili v raznih krajih. Gotovo bo to najvišje slovensko priznanje dalo igralcem dodatnega navdušenja za nove pobude. Priznanje ima tudi širši pomen in priča o kakovosti zamejske ustvarjalnosti. Štandreški skupini iskreno čestitamo!

Nova Gorica

Zbirka vrtnic burbonk na Kostanjevici

V parku pod južno fasado frančiškanskega samostana na Kostanjevici nad Novo Gorico so zadnji dan v maju svečano odprli eno najpomembnejših zbirk vrtnic burbonk v Evropi in prvo resnejšo tematsko zbirko vrtnic v Sloveniji. Za novo turistično točko v Novi Gorici so najbolj zaslužni člani Društva ljubiteljev vrtnic Slovenije, ki so v letu in pol zbrali 48 od skupno nekaj čez 70 sort vrtnic burbonk. Burbonke, ki so dobile nov dom na idealni lokaciji s posebno mikroklimo, so pripeljali iz številnih zasebnih vrtov in podobnih zbirk v Franciji, Veliki Britaniji in Nemčiji. Ko bodo prejeli še pošiljko iz Italije, bo Nova Gorica znana tudi po tem, da je v njej največja zbirka vrtnic burbonk na svetu. Burbonke so vrtnice, ki so dobile ime po otoku Reunion v južnem delu Indijskega oceana, ki se je nekoč imenoval Ile de Bourbon, seveda po znani francoski dinastiji. So plod slučajnega križanja dveh starih sort vrtnic, ki sta bili v začetku 19. stol. posajeni v isto živo mejo. To sta bili stara kitajska vrtnica Old Blush in evropska damaščanka, sad križanja pa je bila vrtnica, ki so jo domačini na otoku imenovali Rose Eduard. Semena iz njenih plodov je direktor tamkajšnjega lokalnega botaničnega vrta poslal v Francijo, kjer so vrtnarji takoj opazili, da gre za drugačne vrtnice. Začeli so s križanjem in povratnim križanjem in vzgajili vrtnice, ki so cvetele od pomladi do jeseni, kar je bila takrat prava senzacija.

Ko je danes mogoče v svetu izbrati med več kot 24 tisoč sortami vrtnic, so burbonke redke gostje v vrtovih, negujejo in občudujejo jih le še redki zbiralci in poznavalci. V veliki večini primerov gre za grme, nekaj burbonk pa je tudi

pravih plezalk. Na Mestni občini Nova Gorica so idejo o ureditvi stalne zbirke vrtnic burbonk podprli zato, ker ima mesto Nova Gorica vrtnico v grbu. Kot je na otvoritvi zbirke povedal župan Mirko Brulc, so se na občini že pred časom odločili, da bo v Novi Gorici iz leta v leto več vrtnic, saj jih je bilo v zadnjem času vse manj, kar se za mesto, ki se predstavlja tudi kot "Mesto vrtnic", res ne spodobi. Povedal je tudi, da se skupaj s predstavnik Društva ljubiteljev vrtnic Slovenije že pripravljajo na ureditev posebnega rožnega vrta na območju borovega gozdička v neposredni bližini občinske stavbe. Nova zbirka, ki jo bodo sproti dopolnjevali, je našla mesto v parku samostana tudi oz. predvsem zato, ker je v okviru samostana tudi grobnica zadnjih pomembnejših Bourbonov, pri ureditvi zbirke pa so s prostovoljnimi delom veliko prispevali tudi fantje iz Don Pieronove Skupnosti Srečanje.

Podpredsednik Društva ljubiteljev vrtnic Slovenije Edi Prošt se je ob otvoritvi zbirke posebej zahvalil p. Mariju, ki je sprejel pobudo. V zvezi z burbonkami pa je povedal, da so ena pomembnejših stopnic do velikega morja več kot 24 tisoč modernih vrtnic, kolikor jih je mogoče danes najti. Povedal je tudi, da jih je bilo ob koncu 19. stol. še okrog tisoč različnih sort, danes pa jih je na svetu najti le še nekaj več kot 70. O novogoriški zbirki je povedal, da je tudi pomembna genska banka, iz katere bo mogoče razvijati nove križance; v zvezi z nastajajočim rožnim vrtom v Novi Gorici pa je povedal, da bodo v njem zasadili zdrave in manj občutljive vrtnice od burbonk, ki so resda lepše in bolj dišeče od modernejših sort, zato pa tudi veliko bolj občutljive.

Nace Novak

Knjižna policica

Dve novi deli v zbirki Claritas Študentske založbe

Čeprav Jože Hlebsč že tridesetletje živi in ustvarja v Salzburgu, slovenski javnosti ni povsem neznan, tokrat pa je zbirka Claritas Študentske založbe izdala še njegovo slovensko delo, naslovljeno Usodna misel - od "cogita" Reneja Descartesa do nihilizma Martina Heideggerja. To je povsem samonikla obravnava te filozofske problematike glede na dosedanje ponudbo, je na predstavitvi Hlebsčeve študije minuli teden v Ljubljani po poročanju STA menil urednik zbirke dr. Bojan Žalec (na sliki), ki je spregovoril še o Claritasovi drugi knjižni novosti, prevodu ameriškega jungovca Edwarda Edingerja z naslovom Jaz in arhetip - individuacija in religijska funkcija psihe.

Usodna misel je kritika Nietzscheja in Heideggerja, ki ju Hlebsč zre s stališča krščanskega realizma. Odnos slovenskih avtorjev do obeh slavnihih mož, ki so doslej pisali o njiju na podlagi temeljitega študija njunih besedil, je bil večinoma simpatetičen: od nedvomne sodbe, da je Heidegger največji in najbolj verodostojen mislec 20. stoletja, do piscev krščanske provenience, ki so bili do Heideggerjeve misli sicer kritični, a so v njej v celoti gledano videli pozitiven filozofski fenomen. "To je prva knjiga v slovenščini, katere pisec je s skrbnostjo in celostno preučil opus tako Nietzscheja kot Heideggerja in ki misel obeh radikalno zavrača," je Usodna misel označil na predstavitvi v klubu Gajo v Ljubljani dr. Bojan Žalec. Jože Hlebsč (1938) je naravoslovec in filozof, doktoriral je iz zoologije in filozofije, ki jo je pričel študirati pri Antonu Trstenjaku in Janezu Janžekoviču na Teološki fakulteti v Ljubljani in iz nje doktoriral na katoliškem pontifikalnem filozofskem inštitutu v Salzburgu. Do upokojitve je na salzburški univerzi predaval kozmologijo in filozofijo naravoslovnih znanosti. V svojih knjigah se ukvarja s kozmologijo, filozofijo narave, antropologijo in slovensko filozofijo.

Jaz in arhetip - individuacija in religijska funkcija psihe pa je delo s področja globinske psihologije. Obravnava posameznikovo napredovanje k psihološki celoti, v analitični psihologiji znano kot proces individuacije.

Kinoatelj predstavi knjigo o Brunu Schulzu

V knjižni zbirki Film naš vsakdanji goriškega združenja Kinoatelj je izšla nova knjiga z naslovom Država sanj filmskega poznavalca Paola Caneppeleja, ki jo je sodobno oblikoval Igor Devetak. Nevsakdanje knjižno delo v italijanskem jeziku, v katerem je avtor "skozi podobno skušal prikazati odnos kulturnega judovskega pisatelja Bruna Schulza iz Galicije do likovnih umetnosti in seveda do filma in obratno", so predstavili 3. t.m. v Gorici, zvečer pa so v goriški kinodvorani Vittoria priredili še projekcijo izbranih filmskih posnetkov, ki vzorno ponazarjajo Schulzevo navezo s filmsko sliko, med njimi do sedaj še neprikazane filme.

Paolo Caneppele je filmski raziskovalec, delal je v filmskem arhivu na Dunaju

Foto JMP

in v Bologni, sedaj pa poučuje na videmski univerzi. "Morda se bo kdo vprašal, kakšno zvezo ima pisatelj Bruno Schulz, ki je živel v Galiciji, z našo Gorico, a po moje gre pri izdaji te knjige za širjenje meja in za obogatitev samega duha Gorice in večjezične Goriške, ki je bila nekoč, tako kot Schulzeva rodna Galicija, del avstro-ogrškega imperija," je dejal na predstavitvi knjižni kritik Sandro Scandolara, ki je skupaj z Igorjem Devetekom knjigo tudi uredil. Knjiga Država sanj Paola Caneppeleja vsebuje doslej neznan podatke o življenju nadvse izvirnega poljskega pisatelja in slikarja, tudi grafika in prehodnika upodabljanja reklamnih oglasov, ter o njegovi nasilni smrti, ki je še danes zavita v skrivnost: umoril naj bi ga nacistični oficir, o čemer pa obstajajo vsaj tri-štiri različne verzije. Caneppele je na predstavitvi knjige dejal, da v njej izčrpno opisuje tudi galicijsko družbo v letih, ko ji Schulz, spreten kršitelj vseh drugih meja, ni mogel uiti, predvsem pa da je skušal prikazati vse tiste vezi, ki so tega nevsakdanjega pisatelja-likovnega umetnika, ki je na Slovenskem objavljen v zbirki Kondor (Cimetova prodajalna), vezale na filmski svet. Posebno pozornost namenja avtor začetkom filmske dejavnosti v Galiciji in si prizadeva osvetliti umetnikov odnos do filma v prepričanju, da je Bruno Schulz (Drohobycz, 1892-1942) navajal, povzema, nakazoval, obnavljal in tudi odpiral poti, ki jih je film prehodil pozneje ali jih šele bo.

Spremno besedilo h knjigi z naslovom Med Galicijo in Dunajem blodnjak je napisal Sandro Scandolara.

Dimitrij Brajnik in Matej Susič razstavljata v Kopru

Središče Rotunda, primorski družbeni center v Kopru, je v prostorih starih zaporov na Cankarjevi ulici v Kopru pripravil prvo razstavo z naslovom Žarek upanja v zaporu. Odprli so jo minuli petek, 4. junija. Razstavljajo koprski kipar Charles Gustavo Škapin, tržaški slikar Matej Susič in goriški slikar Dimitrij Brajnik. Razstava bo odprta do 25. junija letos.

V temačnih in skrivnostnih prostorih nekdanjih zaporov v Kopru je pričujoča razstava prva po 50-letni nedostopnosti za večino ljudi. V Rotundi želijo, kot so zapisali, z razstavo prinesli prvi žarek upanja v prostore, ki bodo verjetno v prihodnosti drugače zadihali. K sodelovanju so povabili tri avtorje, ki so s svojo umetnostjo povezali tri večja primorska mesta - Koper, Trst in Gorico. Tako Goričan Dimitrij Brajnik kot Tržačan Tomaž Susič se zadnja leta vse bolj uveljavljata. Prvi kot akvarelist in odlični oblikovalec, drugi pa slika pretežno v mešani tehniki, oba sta zvesta sodobnemu likovnemu izrazu, ki se opira na figuraliko. Glasba na razstavi je delo Projekta Franže avtorjev Francija Škapina in Anžeta Igljčarja, digitalna projekcija fotografij na razstavi pa delo avtorja Ivana Levca.

Pogovor z odgovornim urednikom radia Ognjišče g. Francijem Trstenjakom

"Kjer so odstranili Boga, človek ni bil zaradi tega svobodnejši, marveč je postal proizvod!"

Tudi v Novem glasu smo poročali, da je priljubljeni slovenski radio Ognjišče od minulega meseca dosegljiv tudi preko satelita. Novica je bila dovolj za odločitev za pogovor z urednikom Francijem Trstenjakom.

Radio Ognjišče, ki ga vodite, se je še bolj odprl svetu, in to preko interneta in sedaj še preko satelita. Zakaj ste se odločili za širitev na satelit?

Vsaka posodobitev je nujno potrebna, če hočeš biti uspešen in aktualen. Tako smo se tudi mi morali odločiti za korak na satelit. Gotovo nismo nič posebnega v primerjavi z drugimi radijskimi postajami, kakor smo bili "nekaj posebnega" v letu 1997, ko smo prvi (v Sloveniji) začeli oddajati preko interneta 24 ur na dan. Oddajanje prek satelita je potrebno na eni strani zaradi naših Slovencev po Evropi, kar je zdaj na nek način skupni slovenski prostor, ker smo v EU, po drugi strani pa tovrstno oddajanje omogoča tehnične rešitve pri t.i. napajanju zemeljskih oddajnikov na ozemlju Slovenije.

Večkrat slišimo, da radio Ognjišče, ki ga radi poslušamo tudi pri nas, nima dovolj frekvenc v Sloveniji. Je res tako in zakaj je tako?

Da nimamo dovolj frekvenc zemeljskih oddajnikov, je resnica, ker je pač slovenska zemlja tako razgibana in zato potrebuje veliko majhnih oddajnikov, če hočeš biti slišan povsod. Da jih ne dobimo, pa je tudi res, saj je težko konkurirati na razpisih, ki jih po eni

strani ni, če pa so, so redki in še potem mlini meljejo tako, da dobijo drugi prednost. Pri nas se zelo zagovarja nekakšno načelo drugačnosti, alternativnosti in v kolikor razumem to besedo, potem je naš program zagotovo drugačen od vseh drugih radijskih programov. Vendar se naša drugačnost ne upošteva, še več: nam z ozirom na odločitve škoduje. Težava je pač v tem, da smo cerkvena-katoliška radijska postaja.

Gospod Franci, ste že dolga leta odgovorni urednik radia Ognjišče, povejte nam, katere so najlepše plati vašega dela in koliko ljudi je zaposlenih pri radiju?

To nalogo opravljam od vsega začetka, od poletja leta 1993, ko je bila samo še ideja o radiju in ko je napočil čas, da ta ideja postane meso. Najlepše pri

vsem mojem delu, ki je, žal, tolikokrat zelo pisarniško, je dejstvo, da sem najprej duhovnik in da se moram kot duhovnik razdajati sodelavcem in poslušalcem. Zato včasih rečem v šali, da sem pač župnik največje župnije. V veliko zadovoljstvo so mi trenutki zjutraj in popoldne, ko se v času zvonjenja zberemo v tajništvu k skupni molitvi, ko na romanjih ali srečanjih PRO-jevcev mašujem za žive in pokojne prijatelje radia Ognjišče, ko se sodelavci zberemo na duhovni obnovi, ko se v začetku poslovnih pogovor usmeri v duhovne vsebine in podobno.

Zdaj nas je pri radiu Ognjišče redno zaposlenih 21, imamo pa še okrog 30 honorarnih sodelavcev v Ljubljani in 20 v koprskem studiu. Morda se bo komu zdelo veliko, vendar je to majhen kolektiv za dnevno 17 ur živega programa, ki v celoti nastaja pri nas in ni ničesar privzetega. Ko govorim o sodelavcih, se mi zdi še en zanimiv podatek, da imamo veliko otrok. Samo letos so bila do konca maja že 3 rojstva in do konca leta se pričakuje še 5 rojstev. Bogu hvala, da pričujemo za življenje.

Z radiom Ognjišče pokrivате tudi del slovenskega zdomstva in tudi nekatere do-

godke pri nas, med Slovenci v Italiji, saj imate tudi studio v Kopru. Boste s tem tudi nadaljevali?

Skrb za Slovence "onkraj meja" je naša pomembna naloga, pri kateri pa bi nam morali pomagati tudi rojaki sami. Zagotovo imamo najboljše tovrstno oddajo v državi, ki nosi naslov Slovencev po svetu in domovini (vsako nedeljo med 17.00 in 18.30), kjer zbiramo novice o življenju naših rojakov po vsem svetu. Je zanimivo, da imamo največ novic od zelo daleč, manj ali zelo malo pa iz bližine. Zato si želimo in upamo, da bo tudi oddajanje prek satelita pripomoglo k temu, da se nam boste začeli oglašati rojake iz slovenskega zdomstva in boste prispevali v ta čudoviti mozaik slovenskega utripa v Evropi in svetu.

Ob koncu samo še prošnjaja, da nagovorite naše bralce!

Vsem bralcem Novega glasa želim, da bi ob branju časnika poslušali tudi program Radia Ognjišče, da bi se tako vidnemu sporočilu pridružilo še slišno, kar gotovo pripomore k večji zasidranosti določene informacije. Ponovil bi misel, ki sem jo pred kratkim prebral in se mi zdi izrednega pomena za našo blagoslovljeno prihodnost. "Kjer so odstranili Boga, človek ni bil zaradi tega svobodnejši, marveč je postal proizvod." Zato bodimo kristjani in verni ljudje v vsej polnosti! Bodimo ponosni na to in naj bo vera vir neizmerne sreče, upanja in veselja.

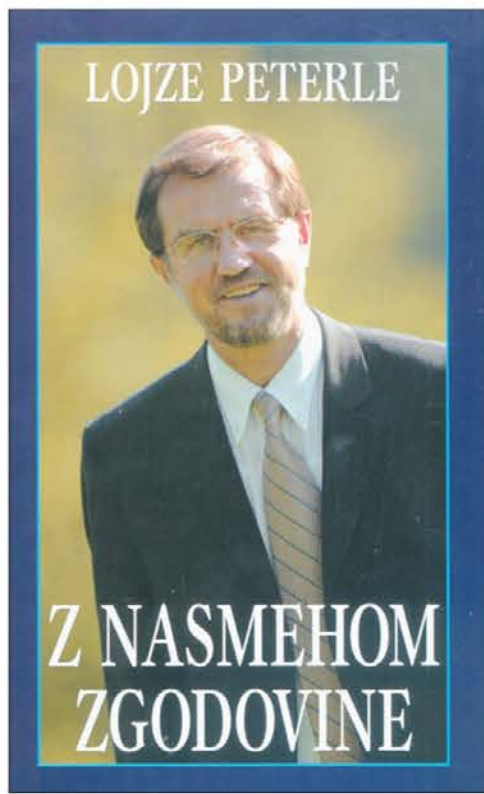
JUP

Izdale so jo sestrskes Mohorjeve družbe

Knjiga o politiku in slovenskih prelomnih dogodkih

Vse tri sestrskes Mohorjeve družbe, se pravi Celjska, Celovška in Goriška, so v četrtek, 3. t.m., vabile na sedež uredništva Celjanov, na Resljevi ulici v Ljubljani, in sicer na odmevno predstavitve knjige *Lojze Peterle - z nasmehom zgodovine*. Predstavitev, ki jo je vodila Maja Lapornik Pelikan, je privabila kar veliko soimšljenikov, sodelavcev in predstavnikov tiska, ki jih je zanimalo, kaj je v svoji knjigi napisal prvi predsednik vlade samostojne Slovenije ter poslanec v slovenskem in Evropskem parlamentu Lojze Peterle. Knjiga je napisana v obliki pogovora med Jelko Kušar in politikom ter je nedvomno zanimiva, saj je v njej Peterle nanizal celo vrsto dogodkov, ki jim je bil priča.

Uvodoma so o tem založniškem podvigu kratko spregovorili prof. Jože Faganel za Celjane, inž. Franc Kattinig za Celovčane in Marko Tavčar za GMD. Sam avtor

malem.

V knjigi bo bralec našel Peterle, kot je v vsakdanjem življenju doma ali na odrih političnega dogajanja v Sloveniji, zamejstvu in po svetu. Bralec pa knjiga nudi predvsem vpogled v slovensko politično življenje in zlasti pogloblja obdobje delovanja DEMOSA ter proces vključevanja Slovencev v Evropsko unijo in zvezo NATO. Značilno za to držo se nam zdi, da Peterle knjigo posveča svojim bližnjim, a tudi pokojnemu Jožetu Pučniku. V predgovoru pa so svoje vtise o "protagonistu" zbrali predsednik Evropske ljudske stranke Martens, nekdanji avstrijski zunanji minister Mock, evropski komisar za širitev Verheugen, evropska komisarica za kulturo Viviane Reding, nekdanji predsednik Evropske komisije Delors ter francoski zunanji minist-

ster Barnier. Ob izidu te knjige velja še poudariti, da je Lojze Peterle svoj honorar namenil v dobrodelne namene.

Dogodki

Tauer, Moederndorfer in Svetina pri Literi

"Samo stroga disciplina, ki se je zavemo in dojamemo njen pomen za sobivanje v družbi, nam v življenju omogoča resnično etično držo," je ob izidu novih knjig pri mariborski študentski založbi Litera v začetku meseca maja dejal pesnik in pisatelj Veno Tauer. Založba Litera je izdala knjigo esejev in drugih spisov Vena Tauerja Razpوتا, prozno delo Vinka Moederndorferja Druga soba in knjigo pesmi Iva Svetina Pesmi nevednosti.

Urednik Litere Andrej Brvar je povedal, da gre pri Tauerjevi knjigi Zvenčanje verig za zgornjo osebnost in pesniško zgodbo iz druge polovice prejšnjega stoletja, zarisano na široki freski slovenske kulturne, politične in še zlasti literarno-duhovne zgodovine. Pesnik sam pa je dejal, da je knjigo razdelil na tri tematske sklope, ki govorijo o njegovi poetiki, o njegovem družbenem angažmaju pred osamosvojitvijo Slovenije in po njej in skozi intervjuje tudi o njegovi prisotnosti v slovenski javnosti.

Moederndorferjeva knjiga Druga soba je zbirka novelet, ki govorijo o stiskah ljudi, ki so primorani živeti v skladu z lastno predstavo o resnici in poštenju. Ivo Svetina pa v pesniški zbirki Pesmi nevednosti objavlja 75 novih pesmi, ki jih je napisal 35 let po svoji prvi knjižni objavi. Nove Svetinove pesmi opozarjajo, da se je tokrat pesnik odločil za zgoščeno in krajšo pesniško obliko, ki na liričen način pričajo o iskanju nikdar najdenih pesniških idealov.

Kratke

Premiera igranega dokumentarca / Zgodovina slovenskega Trsta

Dvorana Narodnega doma se je v petek, 21. maja, spremenila v kinematograf. TV Slovenija, NŠK in tržaška založba Mladika so v njej priredile uradno predstavitev igranega dokumentarca, ki je nastal po mladinski knjižni uspešnici Eveline Umek, Sprehod z baronom, in ga je ekipa Otroškega in mladinskega programa TVS posnela v našem mestu lansko jesen.

Ravnatelj NŠK Milan Pahor je v uvodnem pozdravu dejal, da želi film spremiti gledalca 'skozí trenutke narodnega in političnega preporoda Slovencev v Trstu, katerih simbol je prav stavba', ki je gostila petkovo krstno predvajanje. O avtorici in njenih literarnih dosežkih je spregovoril pesnik Miroslav Košuta. 'Ljubljanski Trieštin', kot si sam pravi, pesnik in televizijski urednik, Milan Dekleva, pa je dodal, da se s tem delom Trstu vrača dostojanstvo, ki ga zasluži. Evelina Umek, ki je podpisala tudi scenarij, je poudarila, da je slo pri filmu za skupinsko delo, pri katerem so se vsi elementi odlično ujeli. Mojca Menart, odgovorna za otroške in mladinske programe na slovenski nacionalni, pa je izpostavila poslanstvo državne televizije oz. uzeveščenje narodne kulture dediščine. Nazadnje je režiser Zoran Lesič navdušeno pozdravil letošnjo noviteto Eveline Umek Malka gre v Trst, ki nadaljuje misel o tem, kaj pomeni biti Slovenec v Trstu in kaj je Slovenec nasploh. 50-minutna filmska zgodba je namenjena predvsem mlajši publiki, da bi z zgodovinskim popotovanjem skozí mestne ulice v družbi Žige Zoisa (Vladimir Jurc) in njegovih mladih spremljevalcev, Alenke (Petra Prunk) in Igorja (Ivo Radovič iz Šempolaja), pobilje spoznala pomen, ki ga je Trst imel v usodi našega naroda. Starejše občinstvo si bo ob njem osevelo spomine iz šolskih let in zraven spoznalo veliko zanimivih 'zgodovinskih drobtin': slovenske primke najdemo prvič zapisane prav v Trstu, in sicer v listini o ubogljivosti dožu iz leta 1202; v začetku 20. stoletja je v Trstu živel 50.000 Slovencev, medtem ko jih je Ljubljana štela komaj 30.000; pod znanimi kipcem Mihca in Jakca, ki kraljujeta na stavbi, kjer ima danes svoj sedež tržaška občinska uprava, sta nekoč stali deklici s plinsko svetilko, ki so jima pravili Tinca in Marjanca.

Imenitne Slovence, ki so šli skozí Trst, so odigrali domači gledališčniki in igralci Radijskega odra (Stojan Colja, Matejka Peterlin, Ivan Bužecan, Aleksij Pregarc, Marjan Bajc, Peter Raseni, Ivan Makuc, Tomaž Susič, Rok Opelt, Marinka Počkaj).

Nekaj brezplačnih posnetkov bodo prejele šole in knjižnice, ostali pa bomo morali počakati na televizijsko premiero.

AL

Škedenj / Praznik kruha

Prejšnji teden, od četrta, 3., do nedelje, 6. junija, je škedenjska skupnost zaživela ob praznovanju 12. izvedbe Praznika kruha. Pobuda je nastala pred leti, da bi ovrednotili zakoreninjeno tradicijo in navezanost, ki ju Škedenjci imajo do te jedi in zaradi katere so po tržaški okolici od nekdaj znani. Praznik kruha prirejajo italijanska in slovenska društva, združenji Servola insieme in Scuola insieme, Kulturno društvo Ivan Grbec, osnovni šoli Ivan Grbec in Marica Gregorič, slovenski otroški vrtec, Dom Jakob Ukmar in Etnografski muzej v Škedenju. Program manifestacije je bil tudi letos pester in raznolik, saj so si obiskovalci lahko ogledali razstave likovnih in ročnih izdelkov otrok slovenskih šol in škedenjskega vrtca in tudi razstavo "Praznik kruha - 11 let praznično prehojene poti"; v domu Jakob Ukmar je bila na ogled tudi razstava, ki je z bogatim materialom zaokrožila petdesetletno delovanje domačega pevskega zbora. Dnevi kruha so letos namenili tudi veliko pozornosti mlajšim in skušali ugoditi njihovim zanimanjem tudi s športnimi in glasbenimi manifestacijami. Veliko zanimanja so kot vedno vzbudili dokumentarni filmi Aljoše Žerjale, s katerimi je ovekovečil posebne priložnostne trenutke svoje domače vasi. V nedeljo pa so v prostorih Doma Jakob Ukmar predstavili zadnjo publikacijo neutrudljivega kulturnega delavca in škedenjskega kaplana g. Dušana Jakomina, ki se glasi Podoba Škedenjke v umetnosti in času. Knjiga, ki vsebuje tudi italijanski, angleški in nemški prevod slovenskega izvirnika, se docela posveča podobi škedenjske ženske in liku krušarice, ki je nekoč vsak dan pekla kruh in ga nosila v mesto; doma pa so jo čakali delo za družino, otroke, dom in na polju. Knjiga, ki jo je izdal škedenjski etnografski muzej, je večplastna, saj škedenjsko podobo krušarice zaokrožijo tako arhivski kot literarni teksti, pa tudi dela raznih umetnikov (naj omenimo le slovenske predstavnike Palčića, Magajno in Pohlana). S to knjigo je avtor predal spominu naše ljudi, tiste, ki s svojim delom niso krojili velikih zgodovinskih usod, temveč prav tako pomembni nekdanji vsakdan. Knjigo je številnemu občinstvu predstavila etnologinja Martina Repinc. Naj še omenimo, da je letos škedenjsko manifestacijo, ki je namenila tudi veliko pozornosti potrebnim po svetu, prvič podprlo odbornišvo za kulturo F-Jk.

Mačkolje pri Trstu / Ob zaključku Praznika češenj

V ponedeljek, 3. junija, se je v Mačkoljah pri Trstu zaključila že tradicionalna veselica, ki nosi ime po prav tako tradicionalnem sadežu, s katerim je majhna vasica v Bregu postala znana po vsej tržaški okolici: to so češenje. Praznik češenj je torej letos doživel svojo dvainštirideseto izvedbo. Genezo priljubljene veselice gre pripisati zamisli g. dr. Stanka Janežiča, župnika v Mačkoljah, ki je s posebnim praznikom želel ovrednotiti sadež drevesa, s katerim je Osapska dolina množično nasajena. Če je bilo na začetku praznične veselice le travnik v neposredni bližini vasi, se je v letih ta prostor spremenil, saj se je moral prilagajati standardnim zakonskim predpisom. Vsekakor praznik ni izgubil začetnega ljudskega zagona in tudi letos je ob glasbeni spremljavi in uživanju sočnih rdečih sadežev razveselili številne obiskovalce, ki niso zgolj prebivalci okoljskih vasi ali Tržačani: zagotovili so nam, da se v Mačkolje vozijo tudi obiskovalci iz Furlanije in drugod, saj so informacije o mačkoljanskem prazniku dosegljivi tudi preko internet naslova www.mackolje.it.

Naj še povemo, da so obiskovalci letos lahko zaplesali ob spremljavi Zamejskega kvinteta, Kraškega kvinteta, Ansambla burja; igrala je tudi godba na pihala iz Sv. Antona pri Kopru, ženska pevka skupina iz Ospa pa je popestrila navzoče z ubranim petjem.

Opčine / Šmarnični koncert

Mesec maj, ko verniki s šmarničnimi pobožnostmi počastijo lik Matere božje, se na Opčinah sklone na posebno slovesen način. Župnija in cerkveni pevski zbor svetega Jermeja prireja vsako leto 31. maja koncert Marjinih pesni.

Tradicionalni koncert se je letos začel z nastopom cerkvenega pevskega zbora Sveti Florian od Banov, ki je zapel pod vodstvom Melite Vidau. S samospevi sta se nato predstavila sopranistka Matejka Bukavec in baritonist Marjan Štrajn. Na orgle ju je spremljal Vinco Škerlavaj. Kot običajno je koncert zaključil cerkveni pevski zbor Sveti Jernej z Opčin pod vodstvom Janka Bana. Zbor je na orgle spremljal David Lenisa, solistične vložke pa je odpela sopranistka Mojca Milič.

Slovesen zaključek šmarnic je poleg glasbe in petja oblikovala tudi beseda. Priložnostna misel je bila zaupana Rossani Paliagi, mladi kulturni delavki z Opčin. Osredotočila se je na sporočilo, ki ga lik Matere božje posreduje ženam današnjega sveta. Tako kot je Manja gledala umirati Jezusa na križu, tako morajo nekatere matere danes nemočno prisostvovati umiranju hčera in sinov v nesmiselnih vojnah, zaradi neozdravljivih bolezni, zaradi zasledovanja lažnih vrednot lepote in vitkosti itd. Matere so danes bolj kot kadarkoli prej podobne Mariji, ko so nemočne priče propada vrednot družine, življenja in ljubezni. Vendar je bila Manja tudi tista oseba, ki je prva verovala v vstalega Kristusa, zato ni dovolj, da jo primerjamo s trpečimi materami iz naše družbe, ampak tudi s tistimi, ki danes živijo v skromnih razmerah kot npr. v misijonih in ki še verjamejo v pristne vrednote ljubezni - je v svoji priložnosti misli poudarila Rossana Paliaga. Vezno besedilo je napisala in prebrala Mira Fabjan. Tudi letos je tako župnijska skupnost na Opčinah prinesla Mariji na oltar svež šopek molitev, pesmi in razmišljanj.

BS

Bazovica Prva dekanjska revija Zveze cerkvenih pevskih zborov

Srečanje, ki naj bo v spodbudo cerkvenemu petju

Foto ANK

Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta je spet poskrbela za novo pobudo. Tokrat so v bazovski župnijski cerkvi priredili prvo dekanjsko srečanje cerkvenih zborov in zadeli v črno. Vedeti moramo, da so slovenske župnije v tržaški škofiji povezane v opensko dekanijo, tako da je kar obsežna. Na novo pobudo ZCPZ pa se je odzvalo šest zborov. Nastopajoče in udeležence, ki so napolnili cerkev, je uvodoma pozdravil bazovski župnik Žarko Škerlj, sam koncert pa je uvedel OPZ Kraški cvet iz Trebč, ki ga vodi s. Karmen Koren. Na orgle

je spremljala Marija Šturman. Sledil je nastop Združenega zbora ZCPZ, ki ga vodi Edi Race in je pel ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča. Priložnostno srečanje cerkvenega zbora od Sv. Ane in Salezijancev v Trstu je na koru vodil Iztok Cergol, spremljal pa Pavel Vigini. Ta zbor je eno pesem zapel tudi v moški postavi. Pred oltarjem so nato svoj program podali še MePZ Mačkolje pod vodstvom Andreje Štucin, MePZ Sv. Jernej z Opčin, ki ga vodi Janko Ban in na koncu domači bazovski MePZ Lipa, pod vodstvom Tamare Ražem in ob klavirski

spremljavi Silvija Sirsena. Program nastopajočih zborov je bil zelo raznolik, saj so izbirali pesmi iz raznih obdobij cerkvenega leta. Petje je bilo lepo, res doživeto in veseli smo lahko, če je v župnijah, od koder so prišli sodelujoči zbori, redno tako visoka raven petja. Povezovalka večera Mira Fabjan je med napovedmi

prebrala krajše odlomke iz razmišljanj o vlogi liturgičnega petja, kot so jih napisali Jože Trošt, Edo Škulj ali koprski pomožni škof Jurij Bizjak. Ti odlomki, vsaj tako smo občutili poslušalci, so bili torej važen del te prve dekanjske zborovske revije. Slišali smo misli, ki so lahko našim cerkvenim zborom in njihovim organistom ter pevovodjem v izziv in spodbudo.

Na koncertnem listu smo prebrali, da gre za pobudo, s katero so pri ZCPZ želeli spodbuditi cerkvene zbore, da bi nastopali tudi izven svojih rednih nedeljskih ali prazničnih pevskih obveznosti, ker take pobude pomagajo k napredovanju in krepitevi samozavesti. Menimo, da so cilj dosegli, in upamo, da se bo ta pobuda nadaljevala. Po odzivih je to zaželjeno in potrebno.

Foto ANK

Narodni dom Zagotovilo rektorja Romea

Na pročelju stavbe bo spominska plošča

Iz pogovora, ki sta ga imela rektor Tržaške univerze Domenico Romeo in ravnatelj Narodne in študijske knjižnice Milan Pahor v torek, 1. junija, ob obisku kandidata za evropski parlament Paola Coste (kandidat na listi Združeni v Oljki), je razbrati dejansko možnost, da bo na pročelju bivšega Narodnega doma, v katerem se danes nahaja Visoka šola za tolmače in prevajalce, spominska plošča spominjala na tra-

Foto Kroma

giko poslopja, ki je leta 1920 zgorelo v plamenih nastajočega fašističnega gibanja. Kot nam je potrdil ravnatelj NŠK Milan Pahor, Romeove besede niso izzvenile kot pravo preseñenje, saj se je o tovrstnem

obeležju sušljalo že 30. aprila, ko je Romano Prodi obiskal, podobno kot Paolo Costa, prostore, ki jih je tržaško vseučilišče namenilo NŠK. Pahor nam je posredoval Romeove besede, s katerimi je rektor univerze zagotovil, da je besedilo na plošči dokaj eksplicitno in je nastalo v sozvočju članov upravnega sveta.

Pred časom so zaradi birokratskih težav postavitev plošče odložili; torkovo srečanje pa kaže, da bo do dolgo pričakanega obeležja res končno prišlo. Glede obiska Paola Coste, beneškega župana, naj še povejmo, da je na Visoki šoli predstavil svojo knjigo z naslovom Pravica do uživanja pravic.

IG

Domjo Prijeten večer v domu Anton Ukmar - Miro

Predstavitve Pangerčevega odžejaljšča

"Tudi takrat, ko je moje županovanje doživljalo težke trenutke, sem se vedno napajal pri studentu poezije", je povedal Boris Pangerc in nepričakovano dodal, da se bo sedaj poslovil od verzov in se raje posvetil prozni obliki literarnega navdiha. Tako se je torej izrazil pesnik in še za nekaj dni dolinski župan na predstavitvi svoje zadnje pesniške zbirke Odžejaljšča, ki je potekala v domu Anton Ukmar - Miro v priredbi KD Fran Venturini v Domju, v torek, 25. maja. Na prijatnem breškem večeru, ki ga je popestrilo ubrano in občuteno petje Slovenskega okteta, je o zbirki spregovorila prof. Matejka Grgič, ki je iztočnico Pangerčevih verzov našla v pesnikovem bolečem pogledu na okolico s

Foto Kroma

svoje rojstne vasi, ki se vzpenja po pobočju Brega. "Te poezije breškem večeru, ki ga je popestrilo ubrano in občuteno petje Slovenskega okteta, je o zbirki spregovorila prof. Matejka Grgič, ki je iztočnico Pangerčevih verzov našla v pesnikovem bolečem pogledu na okolico s

ustvarjanju; vendar pesnik v takih trenutkih ne uživa, a spoznava ljubezensko čustvo, ki izhaja iz najdražjega, kar ga obdaja. Največje bolečine se pesniku porajajo ob pogledu na bodočnost. Njegova slutnja jutrišnjega dne odraža namreč zaskrb-

ljenost, da umrl ne bo pesnik sam s svojimi verz, temveč v objemu smrtne kose bodo zapali tako skupnost kot vas, tako oljka kot pobočje hriba, drevo in jezik ter narava. Pangerc namreč nakazuje kozmično kolektivno smrt, ne le posameznikovo zemeljsko. Poezije v zbirki Odžejaljšča nosijo neke vrste razklanost tudi v sami obliki, saj so verz (tudi tisti bolj ljudskega značaja) s formalnega vidika prežeti z stilno inovacijo, medtem ko pa se motivika dosledno ohranja in se izoblikuje v paradigmi "domotožje brez odhoda".

Avtor zbirke, ki je s hčerko Jansno prebral nekaj poezij zbirke, se je iskreno zahvalil prof. Zori Tavčar, ki je napisala spremno besedo prvi njegovi pesniški zbirki daljnega leta 1972 kot tudi tej zadnji. "Še posebno se ji moram zahvaliti, ker je imela bistvene zasluge za mojo literarno pot", je zaključil "il sindaco poeta", kot je zapisal dnevnik Il Piccolo takoj potem, ko je bil Pangerc izvoljen za župana leta 1995.

Repen Katalog muzeja Kraška hiša

Kraška hiša simbol Krasa

“Po dolgih letih smo dočkali katalog muzeja Kraške hiše v Repnu,” je z zadovoljstvom pozdravila prvo poglobljeno publikacijo o Kraški hiši predsednica zdruge Naš Kras Martina Repinc. Četrtek večer v sugestivnem okviru dvorišča Kraške hiše pa je bil dvojni praznik: ob izidu muzejskega kataloga je namreč dolgoletni predsednik zdruge Egon Kraus prejel posebno priznanje za življenjsko delo. V imenu Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu zunanjega ministrstva Republike Slovenije mu ga je izročila vodja urada Jadranka Šturm Kocjan z utemeljitvijo, da je Kraus bistveno pripomogel h krepitvi slovenskega kulturnega prostora.

“Egon Kraus nedvomno sodi med vidnejše osebnosti razgiba-

ne slovenske skupnosti v Italiji. Njegov lik stopi v ospredje še posebej takrat, kadar teče beseda o ‘Kraški hiši’ v Repnu in o ‘Kraški ohceti’ v repentabski cerkvi; obe sta z leti postali simbol tržaškega Krasa - v dokajšnji meri prav po njegovi zaslugi.” Tako je v spremni besedi napisala direktorica Slovenskega etnografskega muzeja mag. Inja Smerdel in orisala začetke tesnega sodelovanja, ki segajo v konec šestdesetih let. Leta 1968 je namreč zdruge Naš Kras odkupila kraško kmečko domačijo v Repnu na št. 31. “Drugi večji val sodelovanja je pljusnil čez mejo leta 1989. Predmete, ki so jih repentabski domačini in okolišani prinašali v B’čan’vo hišo in gospodarsko poslopje (...), je bilo treba popisati in jih strokovno ustrezno inventarizirati.” Tretji val sodelo-

vanja pa je rodil kataloško publikacijo, ki je izšla v Zbirki s te ali one strani? Slednji projekt se je

Foto Kroma

rodil pred nekaj leti v prostorih Narodne in študijske knjižnice z željo, da bi popisali in ovrednotili etnološke zbirke od Trsta do Kanalske doline. Zamisel se je prvič uresničila lani s katalogom o ricmanjskem etnografskem muzeju, zdaj je na vrsti Kraška hiša, pred vrati pa je izdaja o škedenjskem muzeju (še prej bo na vrsti Koroška).

Dvojezično publikacijo so uredile Anja Serec Hodžar, Jasna Simoneta, Polona Stekelj in Barbara Sosič (ki je knjigo v četrtek tudi predstavila), uredniški odbor pa so sestavljali Vesna Guštin Grilanc, Egon Kraus, Milan Pahor, Martina Repinc in Inja Smerdel. Bogati jo 129 fotografij predme-

to (teh je v Kraški hiši nad 350), nazorno pa nas publikacija vodi skozi arhitekturne in etnološke značilnosti Kraške hiše, ki postane tako simbol naših vasi in stoletnega življenja na Krasu.

“Začenja se nova doba v odnosu do obiskovalcev,” je poudaril Egon Kraus, saj ni bilo do danes primerne strokovne in obenem poljudne publikacije, ki bi zadovoljila vse obiskovalce od šoloobveznih otrok do strokovnjakov. Kraus se je tudi zahvalil vsem, ki so (in so bili) dejavni v zdruzi Naš Kras, brez katere bi danes ne bilo Kraške hiše in kataloga.

Stavbni razvoj hiše je predstavil arh. Ljubo Lah, svoj pozdrav je prinesel nekdanji direktor etnografskega muzeja Boris Kuhar, s katerim se je začelo sodelovanje, večer pa je obogatil tudi moški zbor Naš dom pod vodstvom Vesne Guštin.

Matjaž Rustja

Foto Kroma

Zaključna prireditev zbor Ladjica

“Z balonom po razširjeni Evropi”

Nenavaden oglas je v nedeljo, 6. t.m., vabil devinske otroke na potovanje z balonom po razširjeni Evropi. Za skupino petih sošolcev Mileno, Nino, Marka, Jakopa in Nado se je tako začelo izredno doživetje v košu pod živobarvnimi balončki. Leteči balon, ki ga je upravljal Francesco, je veter zanesel najprej proti Baltiku. Po vrsti so preleteli Litvo, Estonijo ter pristali v Latviji, kjer so se srečali s prijatelji, ki so se zabavali ob zimskih športih, nato so na Poljskem nabirali rožice za svoje mame, srečali pa so tudi jokajočo miško. Otroci so jo potolazili s petjem in nadaljevali pot. Veter jih je tokrat zanesel močno proti zahodu, do Irske, ki trenutno predseduje Evropski zvezi. Tam so srečali duša Tima, ki je male potnike naučil plesati irski ples. Žal jim je bilo zapustiti prijaznega Ti-

ma, ki ga je uprizoril Ivo, a gospod Francesco jih je preganjal, ker je veter spet močnejše zapihal. V nekaj sekundah so že spet leteli nad novima članicama Češko in Slovaško ter končno pristali na Madžarskem, kjer je male potnike čakalo presenečenje - balon se je spustil ob cirkusu. Koliko zabave je bilo na posebni predstavi s plesom! Ko so leteli nad Slovenijo so z zraka videli ljubljanski grad in mesto ter neke šole, pred katero so ravno pripravljali prireditev. Pridružili so se njihovemu zboru in pomagali zapeti kar pesmi April, Venček ljudskih, Moj rdeči avto in Sončevo bratovščino. Spet so spoznali nove prijatelje, se pravi ostale člane zbor Ladjica: Danjela, Luko, Beatrice, Kevin, Veronico, Ivano, Majkol, Iva, Petro in Lucijo, ki so ob različnih scenah uprizorjali različne like od smučarjev do

Foto Kroma

rožic in živalic, klovnov, raznih plesalcev in pevcev ter celo krokodila. Iz Ljubljane do Devina je potovanje trajalo le trenutek in že so lahko mahali staršem in prijateljem, ki so jih čakali. Čeprav niso obiskali Cipra in Malte, so, kot ob vseh ostalih obiskanih državah, tudi za ti dve otočni državi spoznali zavisti.

Učiteljica Olga Tavčar, ki vodi zbor Ladjica, je torej v igrice Z balonom po razširjeni Evropi povežala vseh 14 pesmi in nekaj plesov, ki so jih vadili

med letom ter s skioptičnimi slikami, ki so jih sproti predvajali, predstavila osnovne podatke obiskanih držav. Učinkovita scena, ki jo je otrokom pomagala izdelati gospa Cristina, pa je ustvarila lepo ozadje za preprosto, a tekočo igrice, ki je otrokom in občinstvu ob zabavi posredovala tudi veliko podrobnosti o desetih novih članicah Evropske unije. Vsem, ki so se zbrali na sedežu devinskih zborov, bo ta zaključna prireditev OPZ Ladjica gotovo ostala v lepem spominu.

Nabrežina Ob zaključku sezone

Mali in odrasli pevci oblikovali lep večer

Foto Kroma

V soboto, 29. maja, je na sedežu KD Igo Gruden v Nabrežini bil koncert ob zaključku sezone mešanega pevskega zbor Igo Gruden in mladinskega zbor Kraški slavček. Oba zbor delujeta v okviru društva Igo Gruden. Koncert je bil razdeljen v tri sklope. V prvem delu je MePZ Igo Gruden zapel štiri pesmi, ki jih je priredil dirigent Adi Danev. V drugem sklopu je zadonelo mladinsko petje Kraškega slavčka, zbor, ki je bil obnovljen pred petimi leti. Zbor se je z leti razvil v deklisnega, saj večina članic obiskuje višjo šolo. V zboru poje osemnajst pevki. Zbor vodi A Lenka Radetič.

V tretjem delu pa sta skupno nastopila mladinski in mešani pevski zbor ter krstno izvedla kanta-

to v petih stavkih Razpršeno cvetje, ki jo je uglasbil zborovodja Adi Danev na besedila Aleksija Pregarca. Kantata predvideva tudi instrumentalno spremljavo, za katero sta dovršeno poskrbeli pianistka Beatrice Zonta in flavtistka Tamara Tretjak. Številno občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je odlično izvedbo nagradilo z iskrenim aplavzom in zahtevalo seveda dodatek. Uvodno misel v ta doživeti večer, ki ga je povezovala Katja Legiša, je podala predsednica društva Mariza Škerk Kosmina. V svojem nagovoru je poudarila, kako je glasbeno udejstvovanje pomemben dejavnik za našo kulturo in kako se kvaliteta zborovskega petja v Nabrežini nenehno razvija.

Darovi

V spomin na Mauricea Aubouina, nekdanjega člana Vincencijeve konference v Franciji, daruje vdova Iva 20.000 tolarjev za Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu.

Za misijonarja p. Danila Lisjaka daruje M.M. 50,00 evrov.

Sonja in Vlasta Polojaz ter Vanja Lokar darujejo 500,00 evrov za odbor organizacije TIGR.

Namesto cvetja na grob pokojni Mariji Žagar daruje N.N. 20,00 evrov za cerkev v Bazovici

Za Marijin dom v Rojanu daruje N.N. 30,00 evrov.

Za Društvo Rojanski Marijin dom daruje Dorica Žagar ob obletnici smrti staršev Marije in Josipa 50,00 evrov.

Ob 50. obletnici smrti očeta Ivana in 20. obletnici smrti mame Justine daruje hčerka

Božena Terčon 100,00 evrov za cerkev v Mavinjah.

Obvestila

Vpisani izletniki za izlet v Lurd in Španijo od ponedeljka, 12. julija, do 20. julija, naj prinesejo vsoto 500,00 evrov na račun tega izleta do sobote, 12. junija, ostalo vsoto pa do konca meseca junija v Bazovico. Najbolj gotovo me boste dobili po 20. uri zvečer. Izlet je že zagotovljen, čeprav manjka še nekaj ljudi. V najslabšem primeru boste doplačali še vsak po 15,00 - 20,00 evrov na osebo.

Čestitke

Skupno s starši in sestro se tudi vsi v Društvu Rojanski Marijin dom veselimo doktorata Marije Mamolo in novi doktorici znanosti iskreno čestitamo.

Na sedežu Fantov izpod Grmade v Devinu

Dve soboti – dve lepi glasbeni doživetji

Pred kratkim ustanovljeno društvo Cello & Music je v soboto, 22. maja, priredilo v dvorani devinskih zborov drugi pomladanski koncert, ki sta ga oblikovali violinistka Helena Kotar in pianistka Helena Kosem Kotar. Ob umetnici prihajata iz Ljubljane in sta se predstavili kot mladi, a zrel in prepričljivi poustvarjalci. Izvajali sta skladbe Masseneta, Van Beethovna, Veracinija, Bartoka, Škerjanca, Elgarja, Wieniawskija, Rahmaninova in Dvoraka. Povedati je treba, da je bil predstavljeni program tehnično in muzikalno zahteven, duo pa je suvereno in povsem prepričljivo nastopil. Bila je to ura res lepega muziciranja in kdor ima rad komorno igrice, je lahko doživel nekaj lepih in iskrenih trenutkov dobre glasbe.

V soboto, 29. maja, pa so Fantje izpod Grmade vabili na svoj sedež na tradicionalni pevski večer z družabnostjo, ki pa so ga letos zaradi drugih obveznosti priredili bolj zgodaj kot

prejšnja leta. V drugi polovici sezone, ki se izteka, je pri zboru, ki kot znano deluje na narodnostno izpostavljenem področju, prišlo do nekakšne praznoreditve pevcev, kar je pomagalo pri uravnovešenju glasov in omogočilo nadaljnje delo. Kljub tem prenikom je zbor vadal kakih deset novih pesmi in precej nastopal. Kot so povedali, je od septembra do danes imel 21 nastopov, če štejemo tudi sodelovanje pri nekaterih mašah in pogrebih. Zbor je torej v povprečju nastopal vsaj dvakrat na mesec. Med pomembnejšimi so izpostavili uspel koncert božičnih pesmi in sodelovanje pri televizijskem snemanju oddaje Sledovi za RTV Slovenijo. Sobotni program desetih pesmi je bil lep izbor in izvajan. Očitno je dirigent Ivo Kralj s svojimi pevci delal na intonaciji, zlitosti in ritmu. Družabnost, ki so jo pripravili pevci in njihove žene, pa je potrdila sloves gostoljubnosti, ki se jih drži.

MF

RADIJSKI ODER

vabi

ob zaključku Tečaja lepe govornice 2003/2004 na glasbeno-recitacijski večer, posvečen najnovejšemu romanu pisatelja Alojza Rebule

NOKTURNO ZA PRIMORSKO

Večer bo v soboto, 12. junija 2004, ob 20.30 v Finžgarjevem domu na Opčinah

Sodelujejo tečajniki in pevka Andrejka Možina

Prisoten bo avtor, pisatelj Alojz Rebul

IZREDNA MESEČNA KONFERENCA

v župnijski dvorani v Nabrežini bo v soboto, 12. junija, ob 20.30.

Zgodovinar IVAN VOGRIČ bo predaval na temo: Ob stoletnici pokojnega župnika Srečka Rejca

Nastopal bo tudi moški zbor Odmevi pod vodstvom Rada Miliča

Sledila bosta razgovor in družabnost. Vabljeni!

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

bo priredila

TEČAJ ZA PRITRKOVALCE

Zbiramo možne udeležence. Srečali se bomo tri sobote popoldne v juniju in juliju in po osvojitvi teoretičnih osnov, v praksi, tudi na zvoniku utrjevali pridobljeno znanje. Prijavite se pri Matjažu Rustiji, tel. 328 5446894 ali pri Marku Tavčarju, tel. 040 208744.

Ukve Načrtovanje za novo sezono

Kulturno sodelovanje med Koroško in Primorsko

Foto DP

Da bi utrdili kulturno sodelovanje med koroškimi in primorskimi kulturnimi ustanovami, so se 1. junija v Ukvah sestali predstavniki Krščanske kulturne zveze, Zveze slovenske katoliške prosvete, Slovenske prosvete in

Kulturnega društva Planika. Prisotni Janko Zerzer, Andrej Lampichler, Nužej Tolmajer, Marij Maver, Franka Žgavec, Franka Padovan, Damjan Paulin in Rudi Bartaloth so se dogovorili za okvirni program jesenskih prireditvev, ki bodo po-

biskale tudi mladinske skupine. V Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici bo ves mesec oktober velika razstava skulptur in slik treh bratov Čertov. Predvidena so tudi razna srečanja, okrogla miza, srečanje glasbenih šol in film o Koroški.

tekale v okviru Koroških kulturnih dnevoev na Primorskem, ki se bodo odvijali od 17. do 24. oktobra. Korošci se bodo na Primorskem predstavili z različnimi skupinami, od gledaliških do zborovskih. Primorsko bodo obiskale tudi mladinske skupine. V Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici bo ves mesec oktober velika razstava skulptur in slik treh bratov Čertov. Predvidena so tudi razna srečanja, okrogla miza, srečanje glasbenih šol in film o Koroški.

Koncert v cerkvi sv. Ivana v Landarju Iz zakladnice ljudske kulture

Sončni zaton in večerna zarja jasnega sončnega dne se v goratem območju pestre pokrajine Beneške Slovenije vtisne v zavest vsakega krajanja, pa tudi vsakega mimoidečega. Na pobočjih okoliških vrhov, ki se kopajo v zadnjih sončnih žarkih, se zrcalijo pok-

kuop Skupaj Insieme. Pevski zbori iz celotnega obmejnega pasu v Italiji in Sloveniji so se zbrali v kraju z močnim simbolnim in legendarnim nabojem. Sobotno zborovsko petje je namreč odmevalo v cerkvi sv. Ivana v Landarju, le malo stran od čudežne jame, ki je kraljico Vido in njene ljudi rešila pred vdorom Hunov. Legenda

rajina in njeni ljudje. Krajanji so se skozi stoletja spopadali s težavami hribovitega sveta, a ki so znali uživati v lepotah domače pokrajine.

Gre za območja, iz katerih so se ljudje v zadnjih desetletjih množično izseljevali in ki jih je potres leta 1976 še dodatno močno prizadel. Gre pa hkrati tudi za območja, v katerih je v zadnjih časih moč čutiti novo prebujanje in novo življenjskost številnih narodnih skupnosti, ki na tem območju živijo. Tega se je zavedla tudi videmska pokrajina, ki je začela izvajati obširni načrt za oživitvev pokrajini, ki jim kraljuje očiak Matajur. Beneška Slovenija ima namreč izredno bogato kulturno zakladnico, ki izhaja predvsem iz ljudskega izročila in ki je lahko v veliko oporo celotni pokrajini pri njenem ponovnem oživljanju. V tem kontekstu je odobrnistvo za kulturo videmske pokrajine v soboto, 5. junija, priredilo zanimiv koncert zborovske glasbe s pomenljivim naslovom Kupe U-

pravi, da je kraje pod Matajurjem pred Atilo rešila slovenska kraljica, ki je hunskega voditelja premagala z zvijačo. Iz jame, kamor se je zatekla s svojimi ljudmi, je odvrgla pred nasprotnikove vojske zadnje vreče žita in jim dejala, da imajo v jami še toliko hrane, kolikor zrnč žita je v vreči. Huni so načrtovano obleganje jame opustili in slovenski ljudje so bili po kraljicini zaslugi rešeni.

Sobotni koncert, ki je potekal v kraju z bogato ljudsko dediščino, izhajajočo iz omenjene legende, je postal sam po sebi posebna prilika za obuditev vseh zakladov, ki so skriti v osrčju Benečije, Režije, Kanalske in Terske doline ter Nediške doline. K temu so seveda pripomogli številni beneški napevi, rdeča nit kulturnega večera. Otroški pevski zbor Mali lujerji pod vodstvom Davida Klodiča je večer uvedel z dvema ljudskima Nina nana in Žabe se zbirajo. Omenjeni otroški zbor je sad sodelovanja med Glasbeno

matico in špetsko dvojezično osnovno šolo. Večeru je rezijanski pečat dal zbor Monte Canin pod vodstvom zborovodje Leonarda Chinesea. Skozi vokalno-instrumentalno obujanje rezijanskih šeg in navad se je publika polno vživela v pravljice, pripovedke in legende, ki jih v sebi nosi vsak Rezijan in vsaka Rezijanka. Na koncertni večer so bili povabljeni še trije gostujoči zbori. Doberdobski MePZ Hrast pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča je zapel sklop ljubezenskih in koledniških napevov ter uspavanko, ki so jih različni avtorji iz ljudskih originalov na notno črtovje spravili v obliki zborovskih predelav. Polifonski zbor iz Rude (dirigenta Fabiana Noro) je ob Zanettovicchevi predelavi Volin gjoldi predstavil tudi izsek iz francoske polifonije. Zadnji je nastopil MePZ Obala iz Kopra pod taktirko Ambroža Čopija. Ob polifonski stvaritvi Psalmus 108, delu samega dirigenta, je koprski zbor globoko segel v zelo širok opus tržaškega skladatelja in etnologa Pavleta Merkuja. Pevci so predstavili sklop Petih svetih pesmic in ponarodelo predelavo Njen čeuja jti gna.

Sobotni koncert spada v širši sklop pobud videmske pokrajine, ki je hkrati pozdrav vstopu Slovenije v Evropsko unijo in dokaz skrbi in pozornosti pokrajine do slovenske manjšinske skupnosti v Furlaniji. V širšem kontekstu lahko govorimo o dveh dolgotrajnih projektih, ki nam jih je orisala Vida Valenčič, odgovorna za spodbujanje in usklajevanje pobud v korist ohranjanja, vrednotenja in razvijanja slovenskega jezika in kulture v videmski pokrajini. Na podlagi zakona 482 bo videmska pokrajina v prihodnjih letih na območju Režije ter Kanalske, Terske in Nediške doline skušala razširiti pouk manjšinskega jezika v vrtcu in na nižji srednji šoli. Druga posebno zanimiva pobuda je nastanek enotno urejenega kataloga vseh dokumentov in etnografsko zanimivih zbirk, ki zadevajo vse Slovence od Trbiža do Vidma.

AC

Svetovni slovenski kongres

Drugo srečanje Slovencev v Italiji

Svetovni slovenski kongres-Konferenca za Italijo bo v nedeljo, 27. junija 2004, priredil v sodelovanju z Zvezo beneških izseljencev in goriškimi krožkom za družbena vprašanja "Anton Gregorčič" in ob podpori Urada za Slovence po svetu 2. Srečanje Slovencev iz Italije. V ta namen so se srečali zastopstvi SSK-Konferenca za Italijo, predsednik Marjan Terpin, ter člani odbora dr. Rafko Dolhar, Dino del Medico in dr. Karlo Bresciani z zastopniki Zveze Beneških izseljencev, ki jih je vodil predsednik Dante

del Medico. Dogovorili so se za izvedbo 2. Srečanja Slovencev iz Italije. To z namenom, da Slovenci, ki živimo v deželi Furlaniji-Juljski krajinami na dokaj strnjem ozemlju, utrdimo, izboljšamo ali pa ponekod sploh vzpostavimo zveze s tistimi našimi sonarodnjaki, ki so zaradi najrazličnejših vzrokov prisiljeni živeti in delovati izven tega okolja in so zato pod hudim pritiskom raznarodovanja. Izdelali so okvirni program, ki predvideva sv. mašo z začetkom ob 11.30 v bardski župni cerkvi. Sledil bo kulturni

program, v katerem bodo nastopili zamejski zbori in ansambli. Zagotovljena je prisotnost najvišjih zastopnikov naše Dežele in Slovenije. Domačini pa bodo letos za sladokusce pripravili tipične jedi. Menimo, da bo tako zadoščečno vsem željam tistih Slovencev, ki se bodo tega dne zbrali v tej lepi vasi. Vabimo tudi vse, ki imate sorodnike, znance in prijatelje razseljene po različnih italijanskih pokrajinah, da jih obvestite in opozorite na ta dan.

Podroben program bo objavljen v najkrajšem času. Kdor želi podrobnejših informacij, se lahko obrne na: fax: +39/0481 522601, tel.: +39/0481 530692 (dr. Karlo Bresciani), +39/0481 884160 (Franka Padovan), +39/0481 521951 (Marjan Terpin).

GLOSA

O observaciji

Ni se mi zmešalo, zavestno sem napisal naslov glosi O observaciji in to zato, ker me je k temu prijazno nagovorila znana prevajalka Jolka Milič, ki mi je zadnjič v pismu kar hudo mušno poodčitala, da se me izraz observacija, ki se na Slovenskem sedaj na dolgo in še na veliko ter seveda vsepovprek in počez uporablja, še ni dotaknil.

Gospa Jolka, ki je vse življenje posvetila jeziku, (Mimogrede, prevedla je več poezije, kot je večina ljudi kdajkoli prebrala! In nisem nesramen, ko to pišem.), ima enkratne ideje, včasih jih sama zapiše, včasih jih sama tudi javno pove, večkrat pa tudi koga nagovori, naj jih sam napiše, če jih ima, seveda. Ideje namreč.

Če imaš do jezika odnos, ti ob besedi observacija, ki ga razlagata tako Slovar slovenskega knjižnega jezika kot Veliki slovar tujk, pride na misel marsikaj. Meni je prišel najprej pred oči profesor latinščine, ki je dobesedno ponorel, ko smo mulci pri prevajanju hoteli iz latinske besede napraviti kar "izpeljanko", "po naše in po domače" smo hoteli latinske izraze prevajati kar s tujkami, kar seveda tudi beseda observacija je. Sveto pismo slovenskega jezika, kar Slovar slovenskega knjižnega jezika gotovo je, in ga, tako kot Svetega pisma, ne berejo in ne rabijo prav mnogi, gotovo pa premalo, ima pod geslom "observacija" zapisano, da je to "opazovanje", in tudi navaja primer, v katerem zremo, da "je bila zaradi slabega vremena observacija skoraj nemogoča." Pa bi vseeno rad povedal, da je tudi Slovar slovenskega knjižnega jezika, tako kot vsak odlični slovar, predvsem in seveda tudi samo sin svojega časa in ga zato raba slovenskega jezika prehitela, po domače in sila preprosto povedano: star je, kot so stari vsi slovarji in to ponavadi že v trenutku, ko izidejo. V tem je njihov čar in seveda tudi njihova meja, saj slovarji dejansko odražajo bogastvo besedišča in seveda stanje jezika, ki je živ, saj se nenehno spreminja, se bogati, a obenem tudi razvija in ne vedno tako, kot bi si vsi tisti, ki se ga poslužujemo, želeli. Seveda ni res, da so vsi slovarji zastareli in tudi Slovar

slovenskega knjižnega jezika ni zastarel, a podrobnejše brskanje po njem nam pokaže, da ga večkrat vsakdanja uporaba slovenskega jezika dobesedno prehitava.

Že Veliki slovar tujk, ki je izšel nekaj let po Slovarju slovenskega knjižnega jezika, namreč pod geslom obser-

vacija zapiše, da je to beseda, ki prihaja iz latinskega samostalnika "observatio", iz latinskega glagola "observare" in pomeni opazovanje pojava, a taisti slovar pod drugo razlago gesla observacija tudi ugotavlja, da je to "pripomba, opazka". Vsakdo, ki se dnevno ukvarja z rabo slovenskega jezika, pogovornega in knjižnega, se bo takoj vprašal, zakaj se na Slovenskem potemtakem sploh rabijo tujke, kakršna je observacija, ko pa imamo vendar lepe slovenske izraze zanje. Pravega odgovora na to vprašanje najbrž nihče ne pozna, kot seveda tudi ne ve, zakaj se nekaterim zdi naravnost imenitno uporabljati tuje izraze, za katere imamo sicer lepe slovenske besede. Če bi hoteli biti vsaj malce nesramni, bi lahko za-

pisali, da se nekaterim zdi nadvse pomembno govoriti v jeziku, ki je poln tujk, ker tako pokažejo, da so "učeni", da so "intelektualci", govorijo namreč v jeziku, ki ga prav vsakdo zares ne pozna. Nekaterim je zelo pomembno, da ne govorijo istega jezika, kakršnega govorijo preprosti ljudje, o katerih je tudi znani in pred sto leti rojeni pesnik s Krasa dejal, da govorijo preprosto, a je Srečko obenem tudi v lepi pesmi dodal, da "ljubi preproste besede". Sam nisem pristaš pretiranega "čistunstva" pri uporabi našega lepega slovenskega jezika, ker se zavedam, da je naš jezik živ, da se razvija, da so obdobja, ko postaja njegovo besedišče revnejše z nekaterimi izrazi in bogatejše z drugimi. Prav zato sem lahko zgoraj zapisal, da je vsak slovar star že ob svojem izidu in ta trditve velja za vse žive jezike. Za slovarje mrtvih, nerazvijajočih se jezikov, kakršna je latinščina, seveda gornja trditev ne velja, ker je latinski jezik že zaprt, mrtev, jezik, o katerem je bilo že skoraj vse povedano, tudi zato po svoje lep in zahteven, saj mu ni kaj dodati; ostaja samo občudovanje, in takrat, ko se ga učiš, tudi tiho preklinjanje njegovih dovršenih, a zahtevnih skladenskih vzorcev.

Nisem pristaš "čistunstva" v slovenskem jeziku, ker vem, da je živ jezik, a to še ne pomeni, da se ne zavzemam za tako govorico in tak slovenski jezik, v katerem bo čimveč lepih slovenskih besed, predvsem pa za razumljivost, ki je predpogoj lepote.

Seveda tudi mene zamrazi, ko zaslišim slovenske "učenjake", ki nakladajo take: "Observacija aktualne fluktuacije futuristične prezence ekonomskih aspektov produkcije in uzance industrijskega dizajna na nacionalnem nivojuje...". Velika večina od nas bi ob takih "izvajanjih" rabila zraven še prevod, a sem sam mnenja, da ga ne potrebuje nihče, niti tisti ne, ki tako "noslja", kajti govorjenje to ni, vsaj slovensko ne. Da se pa učeno, strašno učeno sliši, to pa, to! In če si torej ob koncu lahko privoščim čisto majhno observacijo, bom kar preprosto, a obenem preprosto po slovensko zapisal, da je moja pripomba le ta: "Ste gotovi, da tisti, ki govorijo o observacijah, sploh vedo, kaj observacija je?"

Diploma Sveta Evrope je prišla v prave roke Smisel v sožitju ljudi in varovane narave

Ob 80-letnici Triglavski narodni park, ki sega tudi na ozemlje posoških občin Kobarid, Tolmin in Bovec, prejel na dan evropskih parkov diplomu Sveta Evrope za zavarovano območja za letošnje leto. Ob tej priložnosti je pevka Janja Hvala zapela slovensko in evropsko himno, potem pa je Rhotova povedala, da je ta diploma najvišje priznanje SE na področju naravnih in kulturne dediščine ter zavarovanih območij. Ni zgolj naključje, da ta dogodek sovpadata tudi s 95-letnico ustanovitve Europarca. Leta 1909 ga je namreč na Švedskem ustanovilo prvih devet narodnih parkov Evrope.

Gre za resnično lepo območje, ob katerem zastane človeku dih, ki so ga ti ljudje in oskrbniki parka znali ohraniti. Direktor TNP-ja Janez Bizjak je ob podelitvi med drugim povedal: "Vsekakor je prišla v prave roke, vendar pri tem ne mislim le tistih, ki park vodimo, temveč predvsem na tiste neposredne skrbne oskrbniške roke naših nadzornikov na terenu in ljudi v parku, s katerimi skupaj ustvarjajo podobo, ki zasluži takšno pohvalo. Predvsem vzdrževanje tehniških stikov s prebivalci parka in tistimi ob njem je tudi za naprej

največja garancija, da bodo ohranili ta nivo pridobljenega statusa in zaupanja ne bodo zapravili." Ob tem pa je javni zavod TNP podelil še Belarjeva priznanja Janezu Hacinu, Wolfgangu Knollu (nista bila prisotna), prof. Stanetu Peterlinu in Karlu Schnablu, za njihovo prizadevanje in uspešno delo ter dosežke pri notranjem urejanju parka, ohranjanju naravnih vrednot in kulturne dediščine, pri urejanju, prijazenjem upravljanju planinskih postojank in poti, za donatorstvo in povezovanje parkov na mednarodni ravni.

Taka priznanja je doslej prejelo šest občin znotraj parka. Poleg tega pa še dr. Cynthia D. Belar in Lina F. Belar iz ZDA, vnučkinji prof. Albina Belarja, prvega predlagatelja zavarovanja Doline Triglavskih jezer leta 1908. Direktor TNP Janez Bizjak je povedal še, da je Belarjevo priznanje častno in ni vezano na denarno nagrado, podeljeno pa je v obliki listine. Slavnostni govornik Janez Kopač, minister za okolje, prostor in energijo, je poudaril še pomen posebnih zavarovanih območij, Obljubil je večjo pozornost gorskemu kmetu v zavarovanih območjih.

MM

Je popušcanje Hrvaške resnično ali le navidezno

Volitve v evropski parlament tudi preizkus moči političnih strank

Priloge na volitve v evropski parlament v nedeljo, 13. junija, in na državnozborske volitve v jeseni v veliki meri določa, usmerja in spodbuja delovanje vlade in političnih strank. Javna občila objavljajo javnomnenjske raziskave in ankete o možnih izidih volitev, ki pa se med seboj precej razlikujejo, zlasti glede moči in vpliva vodilnih političnih strank, vladne LDS in opozicijske SDS. Predvolilna kampanja za nedeljske volitve sicer ni bila deležna večjega zanimanja prebivalstva. Kandidati za poslance oziroma predstavniki političnih strank in gibanj so med obiski pri volilcih v raznih krajih na Slovenskem povečini ponavljali že znana gesla in opredelilne glede razmer v Sloveniji, pa tudi o razmerjih Slovenije do Evropske unije ter dajali obljube o zavzemanju za interese in blaginjo Slovencev v evropskem parlamentu.

Za izvolitev sedmih poslancev v omenjeni parlament se v Sloveniji poteguje trinajst političnih strank, parlamentarnih in zunaj parlamentarnih, ter gibanj oz. društev z območja t.i. civilne družbe. Na njihovih listah je skupaj 91 kandidatov. Sodeč po javnomnenjskih raziskavah in raznih anketah, naj bi bilo vseh sedem poslancev izvoljenih na listah večjih parlamentarnih strank. Toda mogoče bo kakšno preseženje, ker bi namreč pričakovana razpršitev glasov omogočila izvolitev kakšnega evropskega poslanca na listi manjše politične stranke ali gibanja. Tako naj bi podpora volilcev med kampanjo pridobivala tudi predsednik SNS Zmago Jelinčič-Plemeniti in nosilka kandidatne liste ZMS in Zeleznice Slovenije Aлена Paulin, sicer doma iz Nove Gorice. Pričakujejo, da se bo prvih vo-

litev v evropski parlament v Sloveniji udeležila vsaj polovica upravičencev. Na pomen dobre volilne udeležbe opozarja tudi izjava Komisije evropskih škofovskih konferenc pri Evropski zvezi (COMECO). Njen član je, kot

predstavnik Slovenske škofovske konference, tudi škof dr. Anton Stres (slika zgoraj). On je omenjeno izjavo slovenski javnosti predstavil 1. junija. Opozoril je na dosedanja predvolilna ravnanja Cerkve na Slovenskem, ki je ob pomembnih odločitvah, kot so bile volitve in referendum, na ravni škofovske konference ali Komisije pravičnost in mir pozivala katoličane in druge ljudi dobre volje k udeležbi na volitvah oz. referendumih in k tehtnemu presojanju svojih odločitev. Ob evropskih volitvah tega posebnega slovenskega poziva ni, ki nam pa prihaja omenjena izjava Komisije evropskih škofovskih konferenc pri Evropski zvezi (COMECO). Škof dr. Anton Stres je

zdržil, da je pomen dobre volilne udeležbe preprost. "Biti volilec pomeni uresničevati svojo odgovornost za skupno dobro, pomeni biti subjekt, ne pa objekt odločanja. Pomeni pa tudi dati legitimnost izvoljeni oblasti. Iti na volišče zato pomeni narediti pomemben korak k uresničevanju vrednot, ki jih lahko razumemo kot skupni evropski temelj".

S korupcijo, klientelizmom in pranjem denarja naj bi bilo oškodovanih okoli sto tisoč ljudi

Bolj kot za nedeljske volitve v evropski parlament se prebivalstvo zanima za sprotne praktične zadeve, posebej tiste, ki zadevajo socialno stanje družbe.

Ljudje so zaskrbljeni zaradi podražitev bencina, ponovnega porasta inflacije, naraščanja cen komunalnih in drugih javnih storitev, kar naj bi bilo po mnenju nekaterih celo posledica vstopa Slovenije v EU. Kmetje zahtevajo povišanje odkupnih cen mleka, ker pa je tega hranila na domačem trgu in na tržiščih evropske povezave preveč, bo potrebno cene kvečjemu znižati.

Javnost se tudi zelo zanima za slovensko-hrvaške odnose. Hrvaški Sabor (parlament) je sicer sprejel sklep o odložitvi zaščitne ekološko-ribolovne cone na Jadranu za članice EU, dokler ne bodo dosegli sporazuma med Hrvaško in EU o ribolovu na omenjenem območju. Slovenija ni povsem zadovoljna zato, ker bi morali hkrati z omenjeno ekološko-ribolovno cono doseči tudi sporazum o izhodu Slovenije na odprto morje in o morski meji med Slovenijo in Hrvaško. Zapleti s Hrvaško skratka še naprej obstajajo, pri čemer pa je Slovenija spričo članstva v EU utrdila svoje pogajalske pozicije.

O tem je 4. t.m. na državnih televizijah govoril tudi predsednik vlade Anton Rop.

V Sloveniji še zmeraj odmevajo razprave, izrečene na nedavnem izrednem zasedanju državnega zbora, ki je bilo namenjeno korupciji, klientelizmu in pranju denarja. Janez Janša (slika spodaj) je opozoril, da je bilo v raznih aferah v obdobju vladanja sedanje koalicije oz. "lopovščinah", kot je afere poimenoval, oškodovanih kar okoli sto tisoč Slovencev. O povzročiteljih ni bilo niti ene sodne obravnave, krivcem so ostala vsa nezakonito pridobljena sredstva, oškodovancem pa ni bil vrnjen niti tolar od odvzetega premoženja. Na omenjeni seji parlamenta pa so poslanci koalicijskih strank vendarle, in to prvič, priznali, da tudi v Sloveniji obstajajo primeri korupcije. V eno izmed afer pri nakupu

zemljišča na območju Strunjana naj bi bil vpleten tudi podpredsednik LDS in poslanec te stranke, Tone Anderlič.

Marjan Drobež

Kratke

Srečanje nekdanjih dijakov tolminskega učiteljskega ob 50-letnici mature: izšel zbornik, namenjen sošolcu Rudiju Šeligo

V Tolminu je bilo v soboto, 5. junija, srečanje nekdanjih dijakov tamkajšnjega učiteljskega, ki so pred 50 leti opravili maturo. Maturantov je bilo 74, ki so po tem dokazu življenjske zrelosti odšli v razna okolja in kraje, nekateri tudi v tuje države. Ob tem dogodku so nekdanji maturanti izdali zbornik z naslovom *Moja generacija 1954-2004*. V njej opisujejo svoja življenja od prihoda na Učiteljske v Tolminu pa do sedanjega časa. Poudarjajo, da je bil učiteljski poklic sicer pogosto težaven, a kljub vsemu zelo lep. V zborniku sta objavljeni tudi čestitki, ki sta jih maturantom namenila rektorica Univerze na Primorskem dr. Lucija Čok (na sliki) in dekan Pedagoške fakultete omenjene univerze dr. Rado Pišot.

Maturanti so omenjeno publikacijo posvetili letos umrlemu sošolcu, prijatelju, pisatelju in dramatik Rudiju Šeligo. Omenimo, da se je Šeligo zelo rad spominjal obdobja, ko je bil dijak tolminskega učiteljskega.

Slovesnost, ki so jo pripravili nekdanji maturanti, je imela tudi pomembno in aktualno razsežnost. Z njo so namreč obnovili spomin na učiteljske, ki je opravilo važno vzgojno in izobraževalno poslanstvo, prispevalo pa tudi k narodnostnemu osveščanju v obdobju fašistične oz. italijanske okupacije Posočja.

Učiteljske v Tolminu je bilo prvič ustanovljeno jeseni leta 1919, že prej pa je tam med leti 1905-1914 delovala pripravnica za vpis na učiteljske. Ustanova je delovala do pričetka druge svetovne vojne in je uspela v marsičem ohraniti svoj narodni značaj. Med drugo svetovno vojno učiteljske v Tolminu ni delovalo. Obnovljeno je bilo februarja 1946, ukinjeno pa leta 1968. Ukinitvev naj bi narekovala tedanja reforma izobraževanja prosvetnih oz. pedagoških delavcev v Sloveniji.

Predlog zakona o odnosih Slovenije z rojaki zunaj njenih meja

V novi številki *Poročevalca*, glasila državnega zbora Slovenije, je objavljen predlog zakona o odnosih Slovenije s Slovenci oz. rojaki v tujini. V parlamentarni postopek ga je vložila skupina poslancev s prorpodpisanim Francem Pukšičem iz SDS. Poglavitni namen zakona je zagotoviti pravni položaj (status) Slovencev, ki nimajo slovenskega državljanstva. Gre za posebno družbeno skupino, ki jo formalno označujejo s skupnim izrazom Slovenci zunaj meja Republike Slovenije in je razpršena po vsem svetu. Po različnih ocenah naj bi zunaj slovenske države prebivalo skoraj pol milijona Slovencev, kar je skoraj četrtina vseh pripadnikov našega naroda. Približno 60.000 tistih, ki imajo stalno prebivališče v tuji državi, ima tudi slovensko državljanstvo. Predlagatelj zakona zatrjuje, da Slovence v tujini delimo na dve podskupini. V prvi so t.i. zamejci (ta izraz je po vstopu Slovenije v EU sicer že presežen), ki živijo v sosednjih državah. Gre za del našega naroda, ki predstavlja avtohtono manjšinsko prebivalstvo sosednjih držav. Meje so se v zgodovini spreminjale, zato področja, kjer živijo zamejski Slovenci kot avtohtono in ponekod tudi večinsko prebivalstvo, danes pripadajo štirim sosednjim državam. Zamejski Slovenci, predlagatelj zakona jih še zmerom tako imenujejo, živijo v Avstriji (Zvezna dežela Koroška in Zvezna dežela Štajerska), na Hrvaškem (sedem županij vzdolž meje s Slovenijo; predvsem istrska županija, Primorsko-Goranska županija, Karlovska županija in Medjimurska županija), v Italiji (Avtonomna dežela Furlanija-Juljska krajina) in na Madžarskem (Železna županija). Po prevladujočih ocenah naj bi v zamejstvu prebivalo približno 150.000 Slovencev. Po navedbah predlagateljev slovensko zamejstvo skupaj z državo Slovenijo tvori skupni slovenski kulturni prostor.

Po pripravi predlagatelj zakona sestavlja drugo podskupino Slovencev v tujini zdolci in slovenski izseljenci. Rojake, ki imajo slovensko državljanstvo, prijavljeno stalno bivališče v Sloveniji in namen, da se vrnejo domov v državo, imenujejo zdolci. Rojake, ki imajo stalno bivališče v tujini, hkrati pa nimajo slovenskega državljanstva in ne namena, da bi se za stalno priselili v domovino, pa imenujejo izseljence. Pri tem je opaziti, da zdomstvo pri mnogih prerašča v izseljenstvo. Največ slovenskih izseljencev je v Argentini, Združenih državah Amerike, Kanadi in Avstraliji. Izseljenci so domovino Slovenijo zapustili iz ekonomskih, političnih ali drugih razlogov. V predlaganem zakonu bi uvedli novo opredelitev tistih oseb v tujini, ki nimajo slovenskega državljanstva. Predlagan je nov poseben položaj, imenovan status Slovencev brez slovenskega državljanstva. Pridobili ga bodo lahko vsi Slovenci, ki nimajo, ne morejo ali pa morebiti nočejo imeti državljanstva republike Slovenije. Gre dejansko za izpolnitev 5. člena slovenske ustave, ki določa, "da republika Slovenija skrbi za Slovence v zamejstvu in po svetu ter da pospešuje njihove stike z domovino". V istem členu tudi določa, "da imajo lahko Slovenci brez slovenskega državljanstva v Sloveniji posebne pravice in ugodnosti, ki so opredeljene in urejene s posebnim zakonom". Dvanajst let po sprejemu ustave bo država naposled izpolnila ustavno obveznost in z omenjenim zakonom določila posebne pravice in ugodnosti za Slovence brez slovenskega državljanstva. Državni zbor bo s sprejemom krovnega zakona o odnosih republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja zagotovil tudi jasno in čvrsto pravno podlago za sodelovanje države s Slovenci v zamejstvu in po svetu ter za financiranje njihovih dejavnosti in struktur. Kar zadeva predlog zakona, omenjamo, da Slovincem brez državljanstva priznava skoraj vse pravice in ugodnosti, kot jih imajo Slovenci v matični državi.

Igralec SNG Nova Gorica Primož Pirnat dobitnik priznanja ZDUS

Ko je v dvorani Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica potihnilo navdušeno ploskanje ob koncu premiere uprizoritve Cankarjevega Pohujšanja v dolini Šentflorjanski, v četrtek, 27. maja, v izvedbi domačih gledališnikov in režiji Diega de Bree, je Marko Simčič, predsednik Združenja dramskih umetnikov Slovenije, po prebrani motivaciji, podelil priznanje ZDUS za igralske dosežke v letu 2003 igralcu Primožu Pirnatu, članu SNG Nova Gorica, za vlogo Sganarella v Molierovem Don Juanu v režiji Vita Tauferja. Priznanje je toliko bolj prestižno in pomenljivo, saj ga dramski umetniki podeljujejo svojim stanovskim kolegom.

SNG Nova Gorica Premiera Cankarjeve farse Pohujšanje v dolini šentflorjanski Zapletena simbolistična prepredenost v izmuzljivosti človekovega jaza

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica si v letošnji, že iztekajoči se sezoni, zaznamovani s skrivnostno nitjo usodnih iger in iger usode, ne bi moglo zamisliti smiselnejšega epiloga. Na bogatem dramskem loku, ožarjenem s tragikomično, absurdno, lahkotno in dramatično svetlobo, se je pojavila še zagonetna, nikoli povsem dojemljiva simbolistična senca groteskne lise, ki jo je začrtala letošnja poslednja predstava, farsa Ivana Cankarja *Pohujšanje v dolini Šentflorjanski* na premierski uprizoritvi v četrtek, 27. maja, v SNG Nova Gorica. Režijska vzmet tega vse prej kot lahko razumljivega, po mnenju literarnih zgodovinarjev najbolj modernega Cankarjevega dela, odrsko že večkrat bolj ali manj "pohujšljivo" markantno raztolmačenega, je bila poverjena režiserju Diegu de Bree, ki se je kljub mladim letom že solidno uveljavil na gledališki sceni s svojo dobro razpoznavno intimistično poetiko, s katero najraje grebe po globinah človeške duše. Temu svojemu razglabljanju se je posvetil tudi ob

branju Cankarjevega besedila, ki se je tokrat izmuznilo iz običajnega zgolj kritičnega odlikovanja ozkosti katerekoli malomeščanske družbe, njenih dvoiličnosti, moralnih zablod, zadržnosti in pregreh, ki iz zaprašenih, pozabljenih meandrov duše privrejo na dan ob prihodu tujca, izsiljevalca Petra in njegove zapeljive spremljevalke Jacinte. Njegovo tolmačenje Cankarjevega teksta se osredotoča na intimo vsakega posameznega nastopajočega dramskega lika, ki je igralsko tako nadrobno psihološko izdelan, da že iz grotesknih potez obraza, gibov in obnašanja

lahko gledalec razbira njegove pohujšljive, pohotne misli, bolelna čustva, stara pregrešna dejanja, ki na novo oživijo. Lažna bogaboječnost in opolzlost sta izredno povedno prikazani že v začetnem prizoru, ko na golem, z zastrto lučjo razsvetljenem prizorišču – na splošno le včasih osvetljeno z rezkimi prameni svetlobe, pri kateri se v ozadju zarisujejo velike efektne sence – rinejo drug v drugega, da bi poizvedovali o zlu, ki se je ugnedžilo v njihovo "čednostno" dolino, v kateri še zlonim več kaj opraviti. Zato ga je režiser v duhovito plastični posebitvi Primoža

Pirnata tako blago in boječe niansiral. Z nerazvozanimi skrivnostnimi potezami je obdelal tudi figuro potepuha umetnika, prevaranta, ki ga je v dokajšnjo dozo enigmatičnosti ovil Ivo Barišič, ob katerem se vsiljuje vprašanje, kdo je, od kod je prišel, kaj pravzaprav želi, kakšen je njegov resnični jaz. Enigmatično, nemirno ozračje, ki ga ta lika povzročata v drugih protagonistih in ob katerih se razpreda vse dejanje in ostajajo nerešena vprašanja, lebdijo skozi celotno predstavo, ki ji je de Brea vdihnil neko novo zagonetno, neizpeto silo tudi ob pomoči glasbe skladatelja Alda Kumarja, kar jo dela kljub njenemu častitljivemu, skoraj stoletnemu jubileju zelo sodobno in še polno misterioznih zank. Z leti se se, ob lečeni v stilne, a obenem brezčasne, temne kostume Alana Hranitelja, prepričljivo in v nekakšni zborni homogenosti spopadli Helena Peršuh, kot pohotnih želja vzbujajoča Jacinta, Jože Hrovat-župan, Teja Glažar-županja, Milan Vodopivec-dacar, Ana Facchini-dacarka, Gorazd Jakomini-štacunar, Marjta Slamič-ekspeditrica, gost iz SSG Rafael Vončina-suhljati, naivni, plašni učitelj in Miha Nemeč-cerkovnik, posebno posrečen v zaključnem prizoru.

Iva Koršič

GORIŠKI MUZEJ - GRAD KROMBERK IN GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabita na predstavitev

ilustrirane knjige otroških ljudskih igriz z Gore

CIN, CIN, CIN CENE

ki jih je zbral FRANC ČERNIGOJ in ilustrirala SILVA KARIM

Na predstavitvi bodo sodelovali mag. Mirjam Podsedenshek

iz Zavoda za šolstvo v Novi Gorici

in učenci OŠ Otlica pod mentorstvom Ive Vidmar

Grad Gromberk, petek, 18. junija 2004, ob 18.30

Velika množica vernikov pri bogoslužju

Opasilo na Socerbu

Pogled iz strmine skalnatega gradu nad Socerbuom v brežanske vasi v podnožju, ko čakamo na začetek prazničnega bogoslužja, nas navdaja s spokojno lepoto, ki diha iz daljne preteklosti tega skalovja, na katerem stoji trdno obzidje,

kvi Sv. Justa v Trstu; njemu je posvečen tudi oltar, kjer se vsako leto na svetnikov praznik, 24. maja, daruje sveta maša." Povzeto po knjižici "S. Socerbu", Ivan Tul, Trst 1909.

Zadnje nedeljo maja se je številna množica zbrala na jasi pred

združeni zbor ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta. Številni verniki, ki so napolnili socerbsko votlino, so pobožno sledili sveti maši in sodelovali z molitvijo. Na koncu sta zbora skupno odpela še litanije Matere božje, na orgle je spremljal zborovodja združenega zbora ZCPZ in s tem se je verski obred tudi zaključil.

ki vztraja zobu časa. Nedaleč od tod je votlina, Sveta jama na Socerbu, "kjer je prebil leto in 9 mesecev, kot pravi legenda o sv. Socerbu. Komaj dvanajst let je bil star, ko je zapustil pobožna starša Evlogija in Klemencija ter se iz Trsta napotil v to jamo. Čas ki ga je tam prebil, je bil v največjem zatajevanju in pobožnem premišljevanju. Ko je spoznal božjo voljo, naj zapusti ta kraj in se vrne domov, je to tudi storil. Že spotoma so se dogajale čudne reči in dejanja, ki so se nadaljevale v času in niso ostala skrita tedanjim rimskim oblastem. In niti namestniku rimskega cesarja, Numerijanu Juniliju, ki je dal mladega Socerba ujeti. Ker je javno izpovedal svojo vero, ga je dal mučiti in nato obglaviti leta 284, šest let pred mučeniško smrtjo Sv. Justa. Njegovo telo počiva v cer-

Sveto jamo, da bi se udeležila praznovanja, ki ga tamkajšnja skupnost prireja v čast zavetniku sv. Socerbu. Potrebno je poudariti, da je iz leta v leto opazna porast zanimanja za to praznovanje, ki se odraža tudi v udeležbi pri daritvi sv. maše. V edini podzemni cerkvi v Sloveniji, kot nas opozarjajo v kapnik vklesan kropilnik in stopnice nad njim, ki vodijo na kor; tako je zapisal v priložnostni zbirki predsednik jamarskega društva g. Franc Malečkar. Pri tej pobudi sodeluje že vrsto let tudi združeni zbor ZCPZ pod vodstvom neutrudnega Edija Raceta. Bogoslužno daritev, ki sta jo darovala dekan kraške dekanije g. Milan Pregelj in dolinski župnik g. Rafael Slejko, sta spremljala stolni moški zbor Sv. Nazarij iz Kopra pod vodstvom Mirana Bordona in

Na jasi pred jamo se je odvil še krajši kulturni program z nastopom združenega pihalnega orkestra iz Ricmanj in Divače, pod taktirko dirigenta Iztoka Felicijana, ter z ženskim kvartetom kulturnega društva Mandrač iz Kopra, s tipičnimi istrskimi pesmimi. Nato sta navzoče pozdravila: župan iz Kopra, Boris Popovič, ki je naglasil dobre vezi, ki vežejo koprsko in dolinsko občino, ter ženso (soimenjak) kot ga je imenoval, Boris Pangerc, dolinski župan, ki se je v svojem pozdravnem nagovoru zavzel za nadaljnje sodelovanje pri takšnih pobudah, ki naj bi se tudi ukoreninile in s tem še bolj povežale ljudi med seboj na meji, ki postopoma izginja. S skupno družabnostjo na grajskem dvorišču se je zaključil praznični dan.

Pavel Vidau

Nemci so vas zažgali iz maščevanja

Ob 60-letnici požiga Ceste na Vipavskem (1)

"Vipavska gori! Vipavska krvavi!" je spomladi 1944 kronist zapisal v svoj dnevnik. Ta dva stavka izpričujejo neizmerno gorje, ki je takoj po italijanski kapitulaciji zadelo zlasti Spodnjo in Srednjo Vipavsko dolino. Že septembra 1943 je t.i. goriška fronta zahtevala visok krvni davek. Padlo je stotine in stotine navdušenih prostovoljcev - in nesprostovoljcev, prisilno mobiliziranih. Med dvanajst dnevni bojovanjem je nemška vojska nekajkrat vdrla na ozemlje za fronto in izvajala represalije nad civilnim prebivalstvom: streljala prebivalce, požigala hiše in vasi (Bukovica, Volčja Draga, Miren, Renče, Vogrsko, Šempeter, Kromberk). Gorje se je nadaljevalo in še stopnjevalo v letu 1944. Na t.i. osvobojenem ozemlju (od Ajševice do Ajdovščine in preko) so partizani izvajali sabotažna dejanja, iz zased napadali patrulje nemških vojakov in italijanskih skvadrstov, ki so sodelovali z Nemci, ter avtokolone in celo avtoblinde in tanke. Posledice teh akcij so bile strašne! Nemška vojska in italijanski skvadrstovi so se neusmiljeno in neizprosno

maščevali: požigali so hiše in vasi, ki so se nahajale v bližini sabotažnega dejanja ali napada; streljali so prebivalce, ki so jih našli na polju ali v gozdu; streljali so talce: za vsakega ubitega vojaka deset ljudi; prebivalce so

brez razlike na spol ali starost odpeljali v razna nemška taborišča. Vipavska je (res) krvavela in gorela, stotine hiš in mnoge vasi Srednje Vipavske so bile požgane (Komen, Rihemberk, Polje, Potoče).

Med vasmi, ki so bile požgane pred 60 leti je bila tudi Cesta pod Vipavskih (Svetim) Križem. Že omenjeni kronist je takole zapisal: "2. junija. Prvi petek. Krog devete ure vzemo: Nemci so ob-

kročili Cesto; vas bodo požgali, ljudi pa vse odpeljali. Pred vasjo so namreč vrgli v zrak italijanski tank. Skvadrstvi vodijo kazensko ekspedicijo. Ljudstvo v naši vasi blazni od strahu: 'Tudi sem pridejo! Kam naj bežimo? Kam peljemo blago?' In tako nekateri nakladajo na vozove in vozijo v bližnjo vas, drugi v meje, tretji zapokavajo v razna skrivališča, katera nato nazi-davajo. - 3. junij. Sobota. Cesta gori, še vedno gori! Vso noč so švigali plameni. Ljudstvo je vse odpeljano. Sedem žrtev je: žena Milkova je zgorela v hiši; druga žena je šla od sv. maše in na poti je bila ustreljena, obležala je z mašno knjižico v roki; neki mož in njegov sinček sta bila ustreljena na njivi; trije možje iz Skrilj so bili tudi poklani, zdi se, da so skvadrstvi dobili na kvesturi seznam ljudi, ki so bili že pod Italijo osumljeni. Vas Cesta je pogorela do tal! Par hiš, ki jim je bilo večeraj prizanečeno, je bilo danes upepeljenih. Ljudje so bili vsi odpeljani, pa naj so bili za ali proti partizanom. Somarična justica! - 4.6. Nedelja. ...V Sv. Križu sem prisostvoval pogrebu uboge žene, ki je zgorela v hiši na Cesti. Gospod (župnik Andrej Simčič - op. pisca) mi je pravil o svoji včerajšnji intervenciji v Gorici, da bi rešil odpeljane. Prefekt jih ni hotel sprejeti, češ da nima časa, da bo imel važno sejo, da je silno okupiran."

/ dalje
MK

Pester in aktualen program vzporednih prireditev bo trajal do nedelje 13. t.m.

V Brdih poteka tradicionalni praznik češenj

V Brdih od srede, 9. junija, poteka tradicionalni praznik češenj, prireditev, po kateri je to sadjarsko in vinogradniško območje najbolj znano v Sloveniji. Program, ki je pester in vsebinsko bogat, so pripravili Turistično društvo Goriška Brda, občinska uprava na Dobrovem, tamkajšnja vinska klet, prosvetni delavci in učenci osnovne šole in mnogi posamezniki iz vseh Brd. Praznik ima družabni, zabavni in tudi poslovni značaj, njegov glavni namen pa je prispevati k spoznavnosti in razvoju Brd. V sredo, 9. t.m., je bil v gradu na Dobrovem mednarodni posvet o pridelovanju in trženju češenj, vinski kleti pa so pripravili razstavo omenjenega prvega sadja v letu. V soboto dopoldne bo t.i. kolesarski maraton češenj na 108 km dolgi progi od Ljubljane pa do vinske kleti na Dobrovem. Istega dne bo ob 10. uri tekmovalanje učencev osnovnih šol z območja Primorske o poznavanju pridelovanja češenj. Eden od osrednjih dogodkov na

letošnjem prazniku (v nedeljo, 13. t.m.) bo spreved starodobnih vozil, ki so jih nekdaj uporabljali v Brdih in bodo tokrat opravila vožnjo po briških gričih. Po sre-

čanju z razstavljalci češenj iz sosednjih držav, pretežno iz Italije, se bo ob 17. uri pričela povorka pridelovalcev češenj. Potekalo bo pod geslom Čriešnja - kraljica si

sadov sred gričevnatih valov. Obiskovalcem, ki jih pričakujejo več tisoč iz vse Slovenije, avstrijske Koroske in tudi iz sosednjih krajev v Italiji, bo na voljo dovolj češenj. Med pomembnimi dogodki oz. vzporednimi prireditvami v okviru praznika češenj naj omeni-mo, da bodo v četrtek, 10. junija,

ob 18. uri v Šmartnem odprli stalno razstavo kamenin in fosilov iz Brd, ki jih je odkril in zbral Stanislav Bačar iz Ajdovščine.

M.

Hipotekarna posojila (3)

Nasveti varčevalcem

Nekatere banke nudijo kreditomalo možnost predčasne izplačila najete posojila. V tem primeru denarni zavod zaračuna komisijo (od 1 % do 3 %) na kapital, ki ga moramo še vrniti (it.: penale per anticipata estinzione). Če za kredit velja režim spremenljive obrestne mere, ta morebitni strošek v glavnem odpade. Dodatno mora posojiljemalec biti pozoren na plačevanje obrokov (kapitala in obresti). Banke lahko namreč terjajo za vsako izplačilo dodaten fiksen strošek (do največ 4 evre). Kreditomalec mora v vsakem primeru izvedeti od bančnega zavoda za EOM-efektivno globalno obrestno mero (it.: TAEG). Poleg deklarirane obrestne mere (it.: TAN) slednja namreč upošteva tudi vse neposredne stroške kredita: stroške odobritve, vodenja, zavarovanja kredita, itd. Zakon o varstvu potrošnikov ban-

kam nalaga obveznost, da stranki navedejo in izračunajo tudi EOM. Tako izražena obrestna mera namreč omogoča posojiljemalcem, da dobijo bolj jasno sliko o teži kredita. Na trgu ponudnikov kreditov pa EOM omogoča lažje primerjanje različnih ponudnikov med seboj. Hipoteka na nepremičnini je stvarnopravna pravica, ki predstavlja učinkovit instrument zavarovanja terjatev v dolžniško-upniških razmerjih. Upnik-banka s hipoteko pridobi dodatno jamstvo za izpolnitev obveznosti glavnega dolžnika v obliki vrednosti zastavljene nepremičnine. Ekonomsko gledano, predstavlja najprimernejši instrument za varstvo denarnih terjatev, saj je glavni namen hipoteke zavarovanje poplačila določene terjatve s prodajo nepremičnine in poplačilo upnika-banke iz kupnine. Kot vse druge stvarnopravne pravice je hipoteka absolutna (it.: diritto reale). To pomeni, da deluje zoper vsakogar in uživa varstvo pred posegi drugih. Povezana je s samo stvarjo in deli enako usodo kot stvar. Pravica upnika-banke,

da se poplača iz hipotekarne nepremičnine ne preneha, če preneha lastninska pravica na nepremičnini. Hipoteka omogoča upniku-banki, da se prednostno poplača pred drugimi upniki iz vrednosti same nepremičnine. Hipotekarni upniki imajo zlasti prednost pred "navadnimi" upniki in pa pred upniki, ki so pridobili hipoteko za njim. V italijanskem pravnem redu se hipoteka avtomatično izbriše po 20 letih.

Po trenutno veljavni davčni zakonodaji velja za pasivne interese fiskalni odbitek v višini 19 % največje maksimalne vsote 3.615 evrov, torej 686 evrov letno. Kreditomalec lahko koristi te ugodnosti pod nekaterimi pogoji. Najeti kredit je namreč potrebno uporabiti za nakup prvega bivališča (it.: abitazione principale) ter mora imeti hipotekarno jamstvo. Naslov "prvega bivališča" mora nepremičnina pridobiti v roku 1 leta od dneva nakupa.

Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: spahor@tin.it.

Stojan Pahor

Pravo Evropske unije

Od pravnega varstva do temeljnih svoboščin

S prvim majem letos je Slovenija postala polnopravna članica EU. Zato je morala sprejeti obilico pravnih in drugih zakonov, da bi se enakovredno vključila v novo veliko EU. Tudi za managerje, študente, poslovneže, obrtnike in številne druge, ki sodelujejo z EU ali šele bodo, je potrebno ustrezno znanje ne samo s pravnih vidikov, ampak veliko več. Na voljo imamo obilico najrazličnejših pravno veljavnih zakonov v EU, ki že veljajo za Slovenijo. Da ne bi po nepotrebnem izgubljali časa in denarja, je možno, da si vsi zainteresirani vsaj približe in na enem mestu pogledajo področje, ki obravnava pravo v EU. Pred kratkim sta Pravna fakulte-

ta in Cankarjeva založba v Ljubljani izdali obsežno in praktično literaturo v obliki dveh knjig z naslovom Pravo evropske unije, ki skupaj obsegata 813 strani. Pri tem delu sta se zelo angažirala Peter Grilc in Tomaž Ilesič, strokovni pregled pa je izdelal prof. dr. Bojan Zabel. V uvodnih delih obravnava knjiga zgodovinski razvoj Evropskih skupnosti, pravne vire, razmerje med pravom Skupnosti in pravnimi redi držav članic. Takoj za tem pa so prikazana temeljna načela prava, institucije in organi. Avtorja sta posvetila veliko prostora pravnemu varstvu pred Sodiščem EU in Sodiščem I. stopnje. V drugi knjigi, ki jo je pripravil prof. dr. Peter Grilc, pa imamo

na voljo možnost spoznavanja prostega prometa blaga, prostega gibanja delavcev, svobodo ustanovitve sedeža in opravljanja storitev ter prost pretok kapitala in plačil. Avtor je v drugi knjigi veliko prostora namenil konkurenčnemu pravu in se posebej poglobil v vprašanje konkurence, v uporabo konkurenčnega prava v EU, razne sporazume in sklepe združenj podjetij. Na razumljiv način je podal izvrševanje pravil o omejevanju konkurence, pravo intelektualne lastnine, državni pomoči, dumpinga in drugih podrobnosti varstva potrošnikov.

V dodatku te knjige pa je na voljo vodnik po pravnih virih EU, kjer imamo veliko praktičnih informacij o primarnih in sekundarnih pravnih virih, razne uredbe, direktive, odločbe in praktične dokumente, ki bodo lahko v veliko pomoč marsikateremu poslovnežu, študentu in drugim, ki poslujejo v EU. **Gabrijel Devetak**

Predavanje evropskega komisarja Verheugna na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani

"Širitev se je zgodila ravno pravi čas, zdaj bo treba Evropsko unijo utrditi!"

"Good afternoon!" je v nemški angleščini - z izrazitim mehkončnim r-jem - svoje predavanje na ljubljanski Fakulteti za družbene vede v torek, 1. junija, začel evropski komisar za širitev Gunther Verheugen (*na sliki*). Predstavniki tiste Evrope, v katero je sedaj polnopravno vključena tudi naša matična država. Komisar, ki je bil na obisku v Sloveniji 1. junija zadnjič v tej vlogi (v novi komisiji se mu baje obeta gospodarski resor). Ob njem je kot enakopravni (so)komisar na področju širitve sedel tudi nedavno imenovani slovenski predstavnik v Evropski komisiji, bivši slovenski evropski minister Janez Potočnik. Verheugen je s predavanjem na Fakulteti za družbene vede sklenil celodnevni obisk v Sloveniji. Sicer ne polnoštevilni publiki je evropski komisar za širitev izrazil svoje mnenje glede večletnega dela, ki se je sklenilo 1. maja, in podal gledanje na prihodnost razvoja velike EU. Verheugen je začel prav pri državah, s katerimi se je toliko ukvarjal v preteklih letih in ki so komaj prestopile prag evropske hiše. Vzhodno Evropo je bilo po Verheugnovem mnenju treba čimprej zajeti v tok evrointegracij, saj so se vra-

ta številnih možnosti, ki sta jih pripravila padec Berlinskega zidu in demokratizacija bivših sovjetskih satelitov, ponovno zapirala pred novonastalimi vzhodnimi državami. Škoda bi bilo, da bi vzhodna Evropa priložnosti odprtja meja ne izkoristila in bi potem dalj časa ostala na pragu in brezupno trkala na zaprta in dokončno zaklenjena evropska vrata. Sprejetje novih držav (za Slovenijo so se pogajanja sklenila na vrhu v Københavnu 13. decembra 2002) je bilo pri tem ključno, saj bi samo nekajmesečni zamik (april 2003, iraška kriza in delitev Evrope) pomenil hud zastoj v procesu združevanja. Težave v integracijskem po-

stopku po Verheugnovih besedah niso izhajale iz pogajanj, ampak iz priprave samih držav kandidat na tako politično in ekonomsko stanje, ki bi jim omogočilo uživanje ugodnosti, sadov priključitve EU. Med osrednjimi težavami, ki so najbolj otežkočale evropsko združitev, je bilo ekonomsko usklajevanje. Treba je bilo vzpostaviti stabilnost na širokem evroobmočju: seveda to ni pomenilo zabetoniranja obstoječega stanja, ampak predvsem širitev na Vzhod evropskih vrednot - demokracije, pravne države, spoštovanja človekovih pravic in spoštovanja manjšin - kot temeljnih postavk za vsako delovanje znotraj velike evropske družine. Strahove o premoči velesil na ekonomskem trgu konkurence je označil za neutemeljene. Gre namreč za proces, ki bi se z ekonomsko-političnim kontekstom zadnjih 40 let in predvsem z globalizacijo vsekakor zgodil. Ob Romuniji in Bolgariji, prihodnjih članicah razširjene Evrope, se je komisar Verheugen posebej zaustavil še pri Turčiji, strateško pomembni

državi, ki je bila že večkrat na tem, da začne pogajanja. Anatolski polotok je za EU pomemben predvsem z zornega kota prihodnosti. Velika preizkušnja 21. stoletja bo namreč po Verheugnovem mnenju najti skupni jezik med zahodnimi demokracijami in islamskim svetom. Turčija bi v tem smislu lahko postala pozitivna kritič-

na masa, obstoječi dokaz, da zahodni človek in musliman lahko ustvarita tvorno in plodno sožitje. Ob ugotovitvi, da se čas širjenja počasi bliža koncu in da stopa pred nas čas utrjevanja nove Evrope, je Verheugen svoj poseg sklenil s štirimi željami za prihodnost EU. Najprej je poudaril potrebo, da se Evropa spremeni v najbolj kompetitivni in najmočnejši ekonomski svetovni trg s tem, da skuša čim boljše uporabiti še številne neizkoriščene vire. Druga točka, ki jo je izpostavil evropski komisar, zadeva problematiko notranje varnosti. Terorizem je kot nadvse kompleksen pojav zelo težko predvidljiv:

posamezne države niso dovolj močne, da bi se mu same upirale. Tretja izpostavljena želja se je tikala problematičnosti drugega stebra EU iz Maastrichtske pogodbe, skupne zunanje in varnostne politike. Sodelovanje z ZDA naj v tem okviru postane področje skupnega aktivnega sobivanja in ne samouničujočega nasprotovanja. Zadnji poudarek je Verheugen namenil političnim reformam in v prvi vrsti nastajajoči evropski ustavi. Dejal je, da današnje ustavno besedilo gotovo ni odličen tekst, a je najboljši možni kompromis, do katerega je lahko prišla evropska konvencija.

Andrej Černič

Sv. birma pri sv. Ivanu v Gorici

Na binško nedeljo se je goriški nadškof Dino De Antoni vrnil med "svetoivančane" in potrdil v veri šest pripravnikov na birmo. Zakrament sv. Duha je nadškof podelil Jerici, Aljažu, Mateji,

Mihal, Kimu in Alenki. Msgr. De Antoni je poudaril, kako je dar vere posredovan iz roda v rod. Naloga je odgovorna, je povedal. Evarhični del mašnega bogolužja je daroval p. Mirko Pelicon.

Tolmin 22. srečanje slovenskih obmejnih glasbenih šol

Glasba je hiša, v kateri se zbirajo vse pesmi

Nekako v duhu te lepe misli, ki jo je napisal učenec sedmega razreda OŠ Tolmin Nejc Gaberšček, je potekalo tudi 22. srečanje slovenskih obmejnih glasbenih šol, ki je v minulih letih premagovalo državne meje in povezovalo glasbenike iz več držav. Tokrat, 26. maja, sedaj že v "brezmejnem" stanju, so se šolniki in njihovi učenci srečali v Tolminu. Obmejnim primorskim šolam (GŠ Tolmin, GŠ Sežana, GŠ Nova Gorica in GŠ Koper) so se pridružili še mladi izvajalci iz Celovca, Jesenice, Raven na Koroškem, Trziča, Trsta, Gorice (nastopila je pianistka Eliana Humar, učenka Valenti-

ne Pavio, SCGV Emil Komel) in Slovenj Gradca. Ob družabnem programu, ki so ga pripravili gostitelji, je bil ključni del srečanja koncert v dvorani Šolskega centra, na katerem so nastopili najboljši glasbeniki iz gostujočih šol. Domačine so zastopali pianist Marko Kanalec (mentorica Tatjana Cimprič), flavtistka Neža Kravanja (Maja Klanjšček), in harmonikarica Katarina Kovačič (Špela Spetič). Koncertni večer je povezovala Iris Podgornik in ga domiselno podčrtala z izvirnimi razmišljanji o glasbi, ki so jih pri glasbenem pouku (učitelj Jože Stucin) ustvarjali otroci. Srečanje je v vseh pogledih zelo lepo uspelo in ravnateljica Slavica Mlakar je lahko z organizacijo priredit-

ve resnično zadovoljna. Zopet pa se je pokazalo, da Glasbena šola Tolmin nima primernih prostorov za izvajanje sodobnega pouka in njegovo predstavitve občinstvu. Slednje so opazili tudi gostje iz drugih šol, saj so v nekaterih okoljih že davno prej spoznali pomen in vrednost tovrstne dejavnosti, ki kvalitetno in v vseh pogledih kreativno motivira mlade. No, priprave na spremembo tega nevdržnega stanja potekajo tudi v Tolminu in lahko upamo, da bo eno naslednjih srečanj, ko bo za organizacijo spet odgovorna tolminska šola, že potekalo v prostorsko lepšem in primernejšem okolju.

JŠ

Športno združenje Olympia Gorica

Telovadna akademija "Cirkus Olympia" ...

S telovadno akademijo "CIRKUS OLYMPIA" se je športno združenje 27. maja četrto leto zapored predstavilo javnosti in tako sklenilo uspešno otroško in mladinsko dejavnost v sezoni 2003-04. Odbornik Simon Komjanc je v pozdravnem govoru poudaril pomembnost strokovnega dela in raznolikost dejavnosti, ki jih društvo nudi mladini od vrta do univerze. Toplo dobrodošlico je izrekel tudi gostom Skupine Hit twirling iz Nove Gorice (mentor Barbara Baša), katerih prisotnost je bila še en dokaz plodnega čezmejnega sodelovanja. Občinstvu so se nato predstavili vsi člani društva. V 20 točkah se je pred nabito dvora-

no zvrstilo okrog 60 telovadcev. Nastop so začele članice skupine Hip Hop, sledil je prikaz dela malih klounov skupine Gymplay pod vodstvom trenerke Damijane Češcut in vadiateljice Veronike Visintin. Trener Mija Ušaj Češcut je ritmičarke pripravila s petimi skupinskimi sestavami. Nastop vseh orodnih telovadcev pod vodstvom trenerja Mihe Vogrinčiča je obsegal štiri točke. Plešno skupino Hip Hop junior in senior pa sta pod vodstvom koreografinje Damijane Češcut poleg uvodne točke pripravili še pet točk na glasbo iz sveta risanih filmov ter cirka. Na večer so nastopili tudi mladi društveni odbojkarji pod vodstvom trenerja Ivana

Markiča in pa deklice OŠ iz Pevme, ki so pred dvema mesecema ustanovile na šoli plesno skupino in pod vodstvom Damijane Češcut pripravile plesno-akrobatsko cirkuško točko.

Večer se je končal z družabnostjo (beri "paštašuto"), ki jo je društvo pripravilo za vse prisotne. Naj gre zahvala vsem, ki so kakorkoli pomagali in prispevali k uspehu.

Četrto srečanje v skupinskih sestavah "Ritm & dance".

Dne 27. maja je bilo v telovadnici ŠZ Olympia tudi četrto srečanje v skupinskih sestavah Ritm & dance. Tudi letos je društvo povabilo k sodelovanju plesne skupine, ki gojijo izrazni ples, jazz, hip hop, show ples na sploh tu in onstran meje. Srečanja so se udeležile res kakovostne skupine iz Nove Gorice, Gropade in Gorice. Program je obsegal 10 točk, ob koncu pa so vse nastopajoče prejele diplomo.

DC

Izpopolnjevalni študij

Iz Ljubljane - O Ljubljani in še o čem (4)

Ljubljana je res prava srednjeevropska prestolnica: bogata, zanimiva, dostojanstvena, privlačna in odprta, saj vse prenese, dopušča, zaobjema. Zdi se mi kot starejša gospodarska skrivnostna dama iz preteklih let, ki nekoliko zakriva svoje obličje pod pajčolanom. Sprehodi po središču prestolnice so pravi užitek v vsakem letnem času: prevzamejo te veličastne stavbe s ponosnimi pročelji, obrežja Ljubljane in njeni mnogi mostovi pa tudi stare enostanovanjske hiše s strmimi opečnatimi strehami in strešnimi okni. Zdi se, kot bi se boječe stiskale med visoke gosposke palače in kljubovale minevanju. Zanimivo je odkrivati mnoge sledove Plečnikovega stvariteljskega zanosa od Trnovega do Žal ali NUK-a. In se zazreti v kako doselj

nepoznano stavbo, razbirati njene arhitektonske prvine in prepoznati v njih roko ter ustvarjalnost, stil slavnega mojstra. Nad mestom kraljuje ljubljanski grad, ki pa te prav razočara, čim stopiš v njegovo območje, saj ima neke betonske dozidave, ki kazijo njegovo notranjo dvoriščno podobo. Lepši ostaja iz daljave kot simbol kraja. Nepogrešljivi so tudi bronasti zmaji, ki označujejo prestolnico in kraljujejo ob mostovih. Stavba pedagoške fakultete pa je pravo nasprotje vsakemu estetskemu pravilu: betonsko siva ogromna "skatla" z velikimi okni in razpadajočimi roletami kar kliče po obnovi. K sreči polepšajo njen videz trume mladih študentov, ki se redno zadržujejo v njeni okolici. In prisotnost mladine po ljubljanskih ulicah je tudi razpoz-

navni znak mesta ter mu daje zlasti v večernih-nočnih urah živahnost. Takrat so vse kavarne, restavracije v središču prepolne mladih veselih gostov. To je pač značilnost vsakega evropskega mesta, ki vsebuje pomembne univerzitetne ustanove. S kolegico Barbaro sva več mesecev redno sledili predavanjem iz slovenščine na različnih stopnjah in z raznimi profesorji. Res pravi užitek, da se lahko poglobiš v spoznavanje svojega jezika in pod vodstvom zelo kakovostnih predavateljev! Izpopolnjevali pa sva se tudi v drugih predmetih. Pouk likovne vzgoje in spoznavanje različnih tehnik izražanja je vodila prijazna gospa, sicer ardegentinska Slovenka, ki pa je študirala umetnost v Sloveniji in si nato tu ustvarila družino. Večkrat sva se z njo zapletli v prijetne

pogovore: midve zamejki - ona zdomka že druge generacije izseljencev, ki perfektno obvlada slovenščino. Le rahlo se pozna vpliv španščine na njeno govornico. Večkrat sva se udeležili tudi predavanj šolskega ministra, ki zna svoje študente vplesti v razpravo in poglobitev snovi, razmišljanje. Mnogo se je razpravljalo o koreninah evropskega človeka, ki so nam vsem, ki živimo na tem ozemlju, pač skupne in prepoznavne. Ne vem, ali pri nas v Italiji državni ministri poučujejo; verjetno se posvečajo le svoji politični karieri in svojim "stolčkom"...

Zivahne so bile tudi ure glasbene vzgoje, kjer se je redno prepevalo. Vodil jih je priznan profesor zborovodja, ki sem ga poznala že iz let, ko je bil na čelu zbora Obala iz Kopa. Seveda sva sledili tudi mnogim seminarjem, predavanjem izven fakultete: v Cankarjevem domu, o bralni znački in bralni kulturi, v raznih knjižnicah, v Centru

Evropa, na Teološki fakulteti, v Škofijski gimnaziji v Šentvidu ter drugod. Res veliko je bilo možnosti za strokovno izpopolnjevanje, širjenje obzorij in osebno rast. Hodili sva tudi na hospitacije, to pomeni, da sva prisostvovali razrednemu pouku na eni najbolj "naprednih" osnovnih šol v središču Ljubljane. Z mlado učiteljico Evo smo se takoj dobro "ujele", z otroki tudi. Lepo so nas sprejeli in ni jih motila najina prisotnost, saj so naju nekako vključili v razredno skupnost. Prisostvovali sva pravilnici urici v njihovi res bogati, moderni in privlačni šolski knjižnici; vabili so naju tudi na zajtrk. V nekem mrzlem, a sončnem ljubljanskem jutru sva razred spremljali v park Zvezda, kjer je bilo drsališče na ledu in so imeli otroci lekcijo drsanja namesto običajnega jutranjega dela v razredu. Vsekakor se nama je zdelo, da so otroci tega drugega razreda manj pod pritiskom kot naši na Go-

riškem, kjer imajo že v prvem razredu kar tri jezike in se jih učijo, poleg opismenjevanja v materinščini. Tudi urniki so za otroke prvih - drugih razredov iz Slovenije krajši kot za naše. V prvem razredu novega sistema šolanja v devetletki se v glavnem posvečajo sistematični pripravi na opismenjevanje in razvijajo druge spretnosti, ki so podlaga za nadaljnje delo v šoli. Vsekakor bolj otrokom prijazna šola, kar pa ne velja za višje, zadnje razrede devetletke, kjer je pritisk nad otroki občuten: veliko je predmetov, učnih ur; uveden je nivojski pouk, ki deli učence po njihovih zmognostih. Zlasti katoliški starši se o tem vedno bolj oglašajo v medijih, v javnosti in želijo npr., da bi postal verouk po župnijah izbirni predmet za učence, torej nekako vključen v sistem šole. Šolski minister pa se s tem ne strinja. Videli bomo, kako se bo stvar rešila v prihodnosti.

/ dalje
Tereza Srebrnič

Izjava Komisije škofovskih konferenc EU (COMECE) pred volitvami v Evropski parlament

Priložnost za uresničitev naših vrednot

Med 10. in 13. junijem 2004 bodo volilci petindvajsetih držav članic Evropske unije, ki sedaj šteje 450 milijonov prebivalcev, izvolili 732 predstavnikov, ki jih bodo zastopali v Evropskem parlamentu v naslednjih petih letih. Prvič v zgodovini zahodne civilizacije bo toliko ljudi poklicanih, da volijo na istih volitvah.

Vredno se je spomniti, da je Evropa s pristopom desetih novih članic 1. maja 2004 dokončno prekinila delitev celine, določeno z jaltskim sporazumom. Tako na Vzhodu kot na Zahodu pomeni projekt evropske integracije odgovor na vojne in totalitarizem, ki so divjali po Evropi v naši polpretekli zgodovini. Zudeležbo na teh volitvah bo vsak izmed nas užival prednosti miru in demokracije, ki sta bila odzeta rodovom naših prednikov. To so še vedno prednosti, ki niso priznane milijonom ljudi po svetu.

Zakaj naj se udeležimo evropskih volitev?

Evropski parlament je ena izmed treh najpomembnejših ustanov Evropske unije. Od prvih neposrednih volitev pred petindvajsetimi leti je njegova moč neprestano rasla. Skupaj z Ministrskim svetom, ki zastopa narodne vlade, sprejema zakone, ki vplivajo na različna področja našega življenja.

Kot neposreden izraz volje evropskih državljanov spodbuja politično dejavnost na evropski ravni. Evropske komisije in druge ustanove kliče k odgovornosti za njihova dejanja in ima zadnjo besedo pri evropskem proračunu. Kdor v Evropskem parlamentu vidi le "klepetalnico", popolnoma napačno presoja pomemben del demokratičnega procesa odločanja v Evropski uniji.

Legitimnost in teža članov novega Evropskega parlamenta pri zastopanju vrednot in interesov evropskih državljanov bo odvisna od angažiranosti samih državljanov, ki se bodo udeležili volitev med 10. in 13. junijem. Prav zato je v interesu nas vseh in tudi naša moralna dolžnost, da se evropskih volitev udeležimo.

Kaj je v igri?

Naslednji Evropski parlament bo obravnaval probleme, ki nas pestijo danes, in bo vplival na prihodnje rodove. Evropskih volitev zato ne smemo razumeti kot test priljubljenosti naših narodnih vlad. Spodbujamo katoličane in volivce drugih veroizpovedi kot tudi tiste, ki ne verujejo, naj se informirajo o kandidatih in programih političnih strank, in se odločajo na podlagi verodostojnih obljub, kaj nameravajo storiti kot člani Evropskega parlamenta v naslednjih petih letih.

Kot kristjani se lahko opremo na evangelij in na bogato dediščino cerkvenega družbenega nauka, ki nas lahko vodi pri demokratičnih volitvah. Z njuno pomočjo lahko izluščimo naslednje teme, ki so na teh volitvah za nas izrednega pomena in kandidatom zastavimo naslednja vprašanja:

- Spoštovanje življenja: Kot kristjanom nam je človeško življenje sveto in nedotakljivo od spočetja do naravne smrti. Ali bo Evropski parlament, čeprav nima pristojnosti, da bi odločal o vprašanih, kot sta splav in eutanazija, spodbujal spoštovanje človeškega življenja na vseh ravneh in ga zagotavljal tudi pri dodeljevanju denarnih sredstev za znanstvene raziskave?

- Ohranjanje stvarstva: Evropski parlament ima odločilen vpliv na zakonodajo, ki varuje naše naravno okolje, preprečuje onesnaževanje in varuje naše zdravje. Ali nam prihodnji člani Evropskega parlamenta lahko zagotovijo, da bo ta zakonodaja ohranila svet takšen, kot ga je ustvaril Bog za nas in naše prihodnje rodove, ne pa da bo služila le kratkoročnim ciljem?

- Skupno dobro: Soočen z neprestanim spreminjanjem demografske strukture in s pritiskom globalizacije je model družbe, ki temelji na ekonomski rasti in solidarnosti z najrevnejšimi in najranjlivejšimi, dragoce-

nejši kot kdajkoli. Kako bo prihodnji parlament uravnotežil potrebne reforme s temi temeljnimi vrednotami?

- Podpora družinam: Evropska zakonodaja ima sicer posreden, vendar močan vpliv na družinsko življenje na več področjih. Za večino Evropejcev je družina temeljni vir varnosti, stabilnosti, zdravja, izobrazbe in dobrega počutja. Kako bodo poslanci Evropskega parlamenta uravnotežili spoštovanje različnosti s podporo družini, ki temelji na zakonski zvezi kot temeljni enoti naše družbe?

- Izobraževanje, kultura in mladi: Ekonomski in socialni razvoj bo vedno bolj temeljil na znanju, zato je bistvenega pomena, da Evropska unija prizna človeka kot središče izobraževalnega sistema. Ali bodo prihodnji poslanci Evropskega parlamenta ob podpori držav članic spodbujali pravico staršev, da brez ekonomske diskriminacije in v skladu s svojimi prepričanji svobodno izberejo izobrazbo za svoje otroke?

- Sprejemanje tujcev: Jezus nam daje zgled, kako v našo družbo sprejeti tujce. Ali bo Evropska unija v času, ko razvija skupno politiko o azilu in imigraciji, nadaljevala z zavzetostjo svojih predhodnikov in zagotovila humano in pravično obravnavo pribežnikov in priseljencev?

- Mir, varnost in svoboda: Ali bodo v svetu, ki je prežet s strahom pred terorizmom, novi evropski poslanci podpirali politiko, ki bo uravnotežila potrebo po varnosti s spoštovanjem človekovega dostojanstva in človekovih pravic? Ali bodo podpirali dejanja, ki se dotikajo korenin terorizma, spodbujajo mirno rešitev sporov in spoštujejo mednarodno pravo?

- Pravica za revne: Razvojna in trgovinska politika Evropske unije neposredno vpliva na življenjske razmere

najrevnejših prebivalcev sveta. Kako bo naslednji Evropski parlament zagotavljal zagovarjanje stališč, ki jih Cerkev imenuje 'prednostna odločitev za revne', in spoštoval dostojanstvo prebivalcev držav v razvoju?

- Iskrenost v javnem življenju: Ena najpomembnejših funkcij Evropskega parlamenta je, da kliče na odgovornost Evropsko komisijo in druge evropske ustanove. Kako se bodo prihodnji poslanci Evropskega parlamenta potrudili, da bodo upoštevali kodeks etičnega ravnanja in zagotavljali poštenost, preglednost in pokončnost v celotnem sistemu Evropske unije kot tudi v lastnih vrstah?

- Enotnost v raznolikosti ob upoštevanju subsidiarnosti: Evropski parlament je izraz enotnosti in različnosti Evropske unije. Kako bodo njegovi člani spodbujali razvoj prave evropske demokracije in hkrati spoštovali kulturno, socialno in politično raznolikost Unije in načelo subsidiarnosti?

- Dialog z religijami: Potreba po dialogu med religijami, političnimi ustanovami in civilno družbo je izrazitejša kot kdajkoli. Kaj bo storil novi parlament, da bo stopil v dialog, ki priznava specifično identiteto in prispevek verskih skupnosti k družbi kot celoti?

- Naša krščanska dediščina: Ena prvih nalog novega parlamenta bo verjetno sprejem priporočila za novo ustavno pogodbo Evropske unije. Ob tej priložnosti vnovič izrazimo naše zavzemanje za ohranjanje vrednot, ki so zapisane v ustavi in ponavljamo predlog, ki smo ga oblikovali z drugimi Cerkvami, naj bo v preambuli jasno omenjeno sklicevanje na evropsko krščansko dediščino.

Na teh volitvah gre torej za temeljne krščanske in evropske vrednote. Samo če bodo katoličani na teh volitvah sodelovali, bodo lahko pomagali uresničiti zamisel papeža Janeza

Pavla II. o Evropski uniji "mož in žena, ki so se zavezali, da bodo obrodili sadove teh vrednot s tem, da bodo služili vsem ljudem za Evropo človeka, v katerem odseva Božja podoba" (24. marec 2004).

Bruselj, 10. maja 2004

Josef Homeyer, predsednik, hildesheimski škof, Nemčija
Adrianus van Luyn S. D. B., podpredsednik, rotterdamški škof, Nizozemska
Hippolyte Simon, podpredsednik, clermontski škof, Francija
John Crowley, middlesbroughski škof, Anglija in Wales

Jozef De Kesel, bruseljsko-mechelenski pomožni škof, Belgija
Joseph Duffy, cloghenski škof, Irsko
Teodoro de Faria, funchalški škof, Portugalska
Fernand Franck, luksemburški nadškof
Egon Kapellari, graško-sekoviški škof, Avstrija
William Kenney C. P., stokholmski pomožni škof, Švedska

Vaclav Maly, praški pomožni škof, Češka republika
Joseph Mercieca, malteški nadškof
Giuseppe Merisi, milanski pomožni škof, Italija
Peter A. Moran, aberdeenški škof, Škotska
Henryk Muszynski, gniezenski nadškof, Poljska
Frantisek Rabek, vojaški škof, Slovaška
Ioannes Spiteris, krški škof, Grčija
Anton Stres C. M., mariborski pomožni škof, Slovenija
Andras Veres, egerski pomožni škof, Madžarska
Elias Yanez Alvarez, zaragoški škof, Španija

KAKO VOLIMO ZA EVROPSKI PARLAMENT

Na volilnici poiščemo volilni znak SVP (planiko), ga PREKRIŽAMO IN OB NJEM NAPIŠEMO IME NAŠEGA KANDIDATA: ŠTOKA

Štoka

Tudi tokrat z manjšinami v Evropo! Glasujmo z Južnimi Tirolci! Skupaj bomo močnejši!

UPRAVNE VOLITVE NA GORIŠKEM

OBČINA SOVODNJE - JULIJAN ČAUDEK

Za županskega kandidata se predstavlja JULIJAN ČAUDEK. Podpira ga koalicija Zdrženi-Uniti, ki jo sestavljata SSK in občanska lista Skupaj za Sovodnje. Skupno nastopanje je sad pozitivnega sodelovanja dveh opozicijskih skupin v zadnjem mandatu. Koalicija se predstavlja s skupno listo kandidatov za občinski svet in skupnim znakom. Vsaka stran ohranja svojo ideološko opredelitev, skupen je program. Koalicijski dogovor določa tudi porazdelitev odgovornosti s tem, da bo vsaka od skupin enakovredno zastopana. Prisotnost žensk in predstavnikov mlade generacije na listi je dokaz odprtosti in zavestne odločitve o ustreznem zastopstvu vseh plasti prebivalstva. Geslo, ki so si ga izbrali, je "V službi skupnosti".

Iz volilnega programa:

- ❖ **UPRAVLJANJE SKUPAJ Z OBČANI:** odlika dobre uprave je tudi pripravljenost upraviteljev prisluhniti vsem potrebam občanov.
- ❖ **VEČJA VLOGA OBČINSKEGA SVETA IN OBČINSKE STRUKTURE:** Ob upoštevanju tega je polovica mest na kandidatski listi zaupana ženskam in predstavnikom mlajše generacije. Uspešnost uprave se odraža najprej prek dela občinskih uslužbencev, zato si bomo prizadevali za poglabitev medsebojnega zaupanja.
- ❖ **IZVAJANJE MANJŠINSKIH PRAVIC** na vseh ravneh, s posebnim ozirom na določila zakonov 482/99 in 38/01.
- ❖ **DROBNE IN IZVEDLJIVE STVARI,** kajti z velikimi posegi na področju nedokončanih javnih del se bomo morali že v prvem obdobju mandata nujno soočiti.
- ❖ **JAVNA DELA.** Dokončati razne posege (npr. nogometno igrišče), ki se že izvajajo, ali take, ki so načrtovani in za katere strošek skokovito narašča.
- ❖ **DAVKI IN FINANCIRANJE OBČINE:** ne želimo z višanjem davkov ali uvedbo novih dodatno obremenjevalnih občanov. Izkoristili bomo možnosti financiranja iz javnih skladov.
- ❖ **OBRTNIŠKA CONA:** uresničitev drugega sklopa obrtniške cone na Malnišču in ustreznna prometna povezava. Ureditev nerešenih vprašanj obrtne cone na Tržaški cesti.
- ❖ **VODOVOD:** ureditev aktualnih vprašanj vodne oskrbe, odvodnjavanja in prečiščevanja odplak. Nadaljevanje rekonstrukcije vodovodnega omrežja z zamenjavo azbestnih cevi.
- ❖ **PLOČNIKI IN UREDITEV PROMETA:** ureditev Prvomajske ulice in prometa po vaseh.
- ❖ **SKRB ZA OSEBE S POSEBNIMI POTREBAMI:** omogočiti jim dostop na županstvo in olajšati dostop do drugih javnih objektov.
- ❖ **SKRB ZA OKOLJE:** Malnišče, avtocesta, letališče in upepeljevalnik. Po skoraj 7 letih navideznega reševanja odlagališča na Malnišču želimo problematiki posvečati največ pozornosti. Želimo biti soudeleženi pri odločitvah glede posegov v naš ožji prostor. Nadaljevali bomo bitke za dokončno zaprtje sežigalnice. Prizadevali si bomo, da bo družba IRIS čimbolj uspešno začela izvajati načrt selektivnega pobiranja. Želimo nadoknaditi zamujeno priložnost, da bo naša skupnost zastopana v družbi za upravljanje goriškega letališča.
- ❖ **ŠOLSTVO:** prizadevanje za delovanje šol, dokler bodo obstajali pogoji za njih obstoj. Sanacija ostrižja otroškega vrta v Sovodnjah in priprava načrtov za nove strukture.
- ❖ **OBČINSKO PREMOŽENJE:** revizija občinskega premoženja; odločitve o namenskosti bomo sprejemali v dogovoru s krajani.
- ❖ **SODELOVANJE S SOSEDI:** aktivnejši pristop mimo že obstoječih stikov za usklajeno načrtovanje razvoja z občino Miren - Kostanjevica.
- ❖ **PODPORA DRUŠTVENEMU ŽIVLJENJU:** ob načrtovanju poslušati in preveriti vsak predlog in nasvet. Izhajamo namreč iz prepričanja, da je občina naš "skupni dom".

KANDIDATNA LISTA ZA OBČINSKI SVET:

Simon Assi	Ljubica Butkovic in Francescotto	Peter Černic
Michela Fajt	Vladimir Klemše	Adriana Malic
Marco Rojec	Matteo Simeoni	
	Tanja Kovic	
	Kristian Tommasi	

KAKO VOLIMO: prekrižamo ime županskega kandidata ali simbol liste in ob njem napišemo preferenco za enega od kandidatov za občinski svet. Lahko se tudi odločimo, da napišemo le preferenco za občinskega svetovalca, saj bo glas avtomatično prešel tudi na županskega kandidata. Preference so pomembne, saj bo njih število odločalo o tem, kdo bo sedel v novoizvoljenem občinskem svetu.

DOBERDOB - županski kandidat IVAN ČERNIC: podpira ga koalicija Skupaj za bodočnost - Insieme per il futuro s skupnim znakom, ki vsebuje simbola SSK in gibanja Nova obzorja in skupna kandidatska lista.

ŠTEVERJAN - županski kandidat dosedanji prvi občan HADRIJAN CORSI - podpirata ga stranka Slovenske skupnosti s svojim znakom lipove vejice in samostojno kandidatsko listo.